

An aerial photograph of Tuusula, Finland, showing a mix of residential and commercial buildings, a large green forest, and a lake. The sky is overcast with soft light. The text is overlaid on the image.

Syyskuun neljännesvuosikatsaus 2023

TUUSULA

Elämisen
taidetta

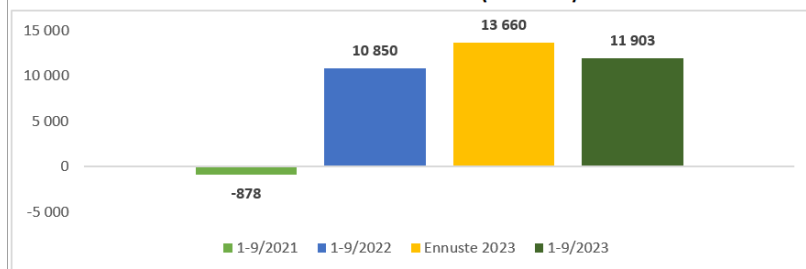
SISÄLTÖ

TILIKAUDEN TULOS	1
TALouden TOTEUTUMINEN TAMMI-SYYSKUU 2023	2
Tulosennuste ja toteuman keskeiset huomiot ja poikkeamat.....	2
MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET	4
KASVUN JA TALouden HALLINTAOHJELMA V.2023–2032	9
TOIMINNAN JA TALouden TOTEUTUMINEN TOIMIALUEITTAIN	9
Kunnanjohto	10
Yhteiset palvelut	12
Sivistys.....	13
Kasvu ja ympäristö	18
Vesihuoltoliikelaitos.....	21
INVESTOINNIT	22
LAINAMÄÄRÄN KEHITYS	25
RAHOITUSLASKELMA	26
VERORAHOITUS	27
HENKILÖSTÖOSIO	28
TOIMINTAYMPÄRISTÖ	30
Tehdyt määrärahamuutokset v.2023	35
Tuloslaskelma, v.2022 tiedot sisältävät hyvinvointialueille siirtyneet	37
LIITTEET	38
Tavoiteseuranta	39
Vesihuoltoliikelaitoksen tulos- ja taselaskelma	70

Tilikauden tulos

13,66 Milj. €

(ENN2023)

Vuoden 2023 tulosennustetta on n. + 13,7 milj. euroa ylijäämäinen. Syyskuun neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä toimialueilla laadituilla ennustemuutoksilla on yht.- 2,7 milj. euroa heikentävä vaikutus toimintakatteen. Verotuloihin on tehty n. 2,7 milj. euron tilikauden tulosta parantava ennustemuutos, minkä johdosta tilikauden ennuste pysyy muutetun talousarvion mukaisella tasolla.

Kuluvan vuoden talouden kehitykseen liittyy epävarmuutta Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan jatkumisen, korkojen nousun sekä kunta-alalle sovittujen palkankorotusten heijastuessa voimallisesti kuntien talouteen. Sopimuskorotukset kertaerineen vauhdittavat kuntatalouden työvoimakustannusten kasvua 4,85 prosentilla. Suomen talous supistuu ennusteen mukaan tänä vuonna 0,5 prosenttia korkojen nopean nousun, rakentamisen romahtamisen, työttömyyden kasvun ja hiipuvan yksityisen kulutuksen vuoksi. Syyskuussa inflaatio oli 5,5 %, ja kuluttajahintoja nosti vuoden takaiseen verrattuna eniten asuntolainojen keskkoron, kulutusluottojen koron ja kaukolämmön hinnan nousu. Kuluttajahintojen kuukausimuutos, 0,7 %, johtui muun muassa sähkön hinnan ja asuntolainojen keskkoron noususta.

Vuonna 2023 inflaatio on keskimäärin 6,2 prosenttia kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattuna, mutta kuitenkin huomattavasti hitaampaa loppuvuonna. Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin.

Tuusulassa oli elokuussa 1 374 työtöntä, missä oli lisäystä 140 edellisvuoden elokuuhun. Tuusulassa työttömien työnhakijoiden osuus oli 6,7 % työvoimasta. Työttömien kokonaismäärä nousi Uudellamaalla 4,1 % verrattuna vuotta aikaisempaan. Uudellamaalla työttömiä työnhakijoita oli 3 387 henkilöä enemmän viime vuoden elokuuhun nähden. Koko maassa uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin elokuun aikana 30 700 vähemmän kuin edellisen vuoden elokuussa. Työllisyyden laskun ennustetaan jäävän lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa jo ensi vuonna.

(VM taloudellinen katsaus 9.10.2023, Tilastokeskus 13.10.2023, TEM elokuun työllisyyskatsaus)

Luvuissa mukana Vesihuoltoliikelaitos.

Kunnan talouden toteutuminen tammi-syyskuu 2023

- hyvinvointialueelle siirtyneet tuotot ja kulut eliminoitu vuoden 2022 vertailuluvuista

Tuloslaskelma (käyttötalous) €1 000	* MTA = muutettu talousarvio				** TA = alkuperäinen talousarvio		
	Kum. 9/2023	Tot.-% / MTA*	Kum. 9/2022	Tot.-% / TP 2022	MTA 2023*	Ennuste 2023	Ennuste / MTA*
Toimintatuotot	45 852	73,1%	48 497	73,9%	62 701	62 661	99,9 %
Myyntituotot	14 009	69,7%	14 128	72,2%	20 091	20 091	100,0 %
Maksutuotot	5 477	58,2%	6 477	68,0%	9 408	9 408	100,0 %
Tuet ja avustukset	1 619	155,6%	1 961	57,1%	1 040	1 040	100,0 %
Muut toimintatuotot	24 747	76,9%	25 931	78,4%	32 162	32 123	99,9 %
Valmistus omaan käyttöön	110	110,3%	117	40,1%	100	100	100,0 %
Toimintakulut	-127 519	76,2%	-118 582	73,7%	-167 359	-170 027	101,6 %
Henkilöstökulut	-65 569	78,6%	-59 897	74,0%	-83 386	-84 509	101,3 %
Palvelujen ostot	-30 671	76,4%	-28 037	73,1%	-40 158	-41 742	103,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 498	68,8%	-6 699	69,6%	-10 899	-10 899	100,0 %
Avustukset	-5 962	73,5%	-5 639	71,9%	-8 108	-8 108	100,0 %
Muut toimintakulut	-17 819	71,8%	-18 310	76,0%	-24 808	-24 769	99,8 %
Toimintakate	-81 557	78,0%	-69 969	73,6%	-104 558	-107 265	102,6 %
Verotulot	86 865	79,1%	50 768	58,0%	109 798	112 464	102,4 %
Valtionosuudet	20 479	74,9%	1 227	3,4%	27 325	27 325	100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-739	76,1%	3 967	-23269,8%	-971	-1 044	107,5 %
Vuosikate	25 048	79,3%	-14 006	21,1%	31 594	31 480	99,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-13 813	76,9%	-13 054	72,9%	-17 953	-17 953	100,0 %
Satunnaiset tuotot ja kulut							
Tilikauden tulos	11 235	82,4%	-27 059	32,1%	13 641	13 527	99,2 %
Varausten ja rahastojen muutos							
Tilikauden yli-/alijäämä	11 235	82,4%	-27 059	32,1%	13 641	13 527	99,2 %
Vesihuoltoliikelaitos	668	503,3 %	1 263	147,5 %	133	133	100,0 %
Kunta ja liikelaitos yhteensä	11 903	176,3 %	-25 796	30,9 %	13 774	13 660	99,2 %

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

Tulosennuste

Toimialueiden laatimat ennustemuutokset ovat yhteensä - 2,7 milj. euroa toimintakatetta heikentäviä. Sivistys toimialueen ennuste sisältää n. - 1,8 milj. euroa, Kasvun ja ympäristön n.-0,6 milj. euroa sekä Yhteisten palvelujen - 0,37 milj. euroa toimintakatetta heikentävät muutokset. Verotulojen tulosta parantava muutos on n. 2,7 milj. euroa. Syyskuun neljännesvuosikatsauksen tilikauden ennuste on + 13,7 milj. euroa ylijäämäinen.

Syyskuun toteuman keskeiset huomiot ja poikkeamat:

Toimintakatteen eli toiminnan nettomenojen toteuma oli 77,9 %. Toiminnan nettomenot nousivat 12,0 milj. euroa ja 17,9 % verrattuna edellisvuoteen.

Toimintatuotot toteutuivat 73,2 % budjetoidusta. Verrattuna edellisvuoteen, toimintatuottojen toteuma oli -2,7 milj. euroa ja -4,9 % pienempi (ulkoiset ja sisäiset). Myyntituotoissa kotikuntakorvaukset - 0,2 milj. euroa ja metsänmyyntituotot - 0,3 milj. euroa toteutuivat edellisvuoden tammi-syyskuuta pienempinä. Ateriapalveluiden myyntituottojen toteuma oli 0,5 milj. euroa edellisvuotta parempi. Myyntituotot toteutuivat -0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Maksutuotot toteutuivat 1,0 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Maankäytön sopimuskorvauksia tuloutettiin 1,6 milj. euroa, mikä on - 0,5 milj. euroa (2,1 milj. eur 09/2022) vähemmän edellisvuoden syyskuuhun nähden. Rakennusvalvonnan maksutuotot toteutuivat -0,1 milj. euroa edellisvuotta pienem-

pinä. Hoitopäivämaksuja kirjattiin -0,3 milj. euroa edellisvuotta vähemmän johtuen siitä, että osa lapsista on siirtynyt nollamaksuluokkaan, lisäksi syyskuussa jäi tekemättä -0,163 milj. euron jaksotuskirjaus hoitopäivämaksuihin.

Tukien ja avustusten toteuma oli -0,3 milj. euroa edellisvuoden toteumaa pienemmät. Hankkeisiin saadut avustukset olivat - 0,2 milj. euroa vertailuvuoden syyskuuta pienemmät, Vertailuvuoden toteumaan vaikutti myös aluevaaleihin saatu avustus 0,08 milj. euroa,

Muissa toimintatuotoissa vuokratuottojen toteuma oli 0,7 milj. euroa pienempi edellisvuoteen verrattuna, kun vuokra-asuntojen välitystoiminnasta luovuttiin kesäkuussa 2022. Lisäksi muiden edelleen vuokrattavien kiinteistöjen määrä on vähentynyt kuluvana vuonna.

Käyttöomaisuuden myyntivoittoa toteutui tammi-syyskuussa 8,2 milj. euroa toteuman ollessa 80,1 % budjetoidusta (10,2 milj. eur TA 2023). Tammikuun alusta syyskuun loppuun mennessä luovutettiin omakotitontteja yhteensä 21 kpl, joista oli myytyjä 10 kpl, vuokratun tontin omaksi ostoja 4 kpl ja vuokrattuja 7 kpl.

Toimintamenojen toteuma oli 76,0 % ja ne toteutuivat 9,3 milj. euroa ja 7,7 % edellisvuotta suurempina (sis. ulkoiset ja sisäiset). Toimintamenojen nousua tapahtui henkilöstökuluissa 5,7 milj. euroa, aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa 0,8 milj. euroa, lasten kotihoidon tuen ja yksityisen tuen kuntalisässä 0,3 milj. euroa, sekä palveluiden ostoissa n. 2,6 milj. euroa. Muut toimintakulut toteutuivat -0,5 milj. euroa edellisvuotta pienempinä.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa sähkömenot toteutuivat 0,6 milj. euroa, ja oppimateriaalit 0,15 milj. euroa, edellisvuotta suurempina.

Palveluiden ostoissa nousua oli asiantuntijapalveluissa 1,0 milj. euroa, sisäisissä ravitsemispalveluissa 0,6 milj. euroa, rakennusten kunnossapitopalveluissa 0,4 milj. euroa, kiinteistöpalveluissa 0,5 milj. euroa ja kuljetuspalveluissa 0,8 milj. euroa. Vastaavasti alueiden kunnossapitopalvelut toteutuivat -0,4 milj. euroa ja osuudet verotuskustannuksiin -0,4 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Päivähoidon palvelusetelimenoja kirjattiin n. 0,3 milj. euroa.

Muissa toimintakuluissa rakennusten vuokrat toteutuivat -0,3 milj. euroa ja muut sekalaiset kulut, -0,2 milj. euroa edellisvuotta pienempinä. Muut toimintakulut sisälsivät vertailuvuonna 0,04 milj. euron humanitäärisen avun ukrainalaisille sekä 0,05 milj. euron arvosta hankintoja päiväkotia Martta Wendelinille.

Verotulot toteutuivat tammi-syyskuussa ollen 86,9 milj. euroa ja toteutuen 79,1 % muutettuun talousarvioon nähden. Alkuvuoden hyvään verokertymään vaikuttivat vuodelta 2022 kertyneet verotilitykset, ja kertymä taantuu lähelle talousarvion mukaista tasoa loppuvuotta kohti.

Kuntien tuloveroprosentit laskivat 12,64 prosenttiyksikköä vuoden 2023 alusta lähtien sote-uudistukseen liittyen. Muutoksesta johtuen kunnallisverot toteutuivat edellisvuotta pienempinä. Kunnallisverotilitykseen vaikuttaa keskeisesti ansiotulojen ja työllisyyden kehitys. Työttömien työnhakijoiden osuus oli elokuun lopussa 6,7 % työvoimasta.

Kunnallisveroja kertyi tammi-syyskuussa 67,9 milj. euroa, 77,8 % muutetusta talousarviosta. Verotulojen hyvää kehitystä tuki alkuvuoden työllisyysaste, hyvä palkkakehitys sekä kunnan väestönkasvu. Kunnallisveroja tilittyi 0,8 milj. euroa vähemmän elokuuhun verrattuna. Valmistuvan v.2022 verotuksen kertymärytmi aiheuttaa epävarmuutta kuluvan vuoden kunnallisveron tilityksiin.

Yhteisöveroja toteutui 11,0 milj. euroa, mikä oli 80,6 % budjetoidusta. Taloussuhdanteen heikkenemisen ennustetaan heijastuvan negatiivisesti erityisesti yhteisöverojen kehitykseen mentäessä vuoden 2023 loppua kohti.

Kiinteistöverotulojen toteutuma oli 10,9 milj. euroa (75,0 % MTA2023). Kiinteistöverojen ennustetaan kasvavan koko maassa ennakoitua nopeammin, koska rakennusten verotusarvoja nostettiin vuoden alusta niiden jälleenhankinta-arvojen korotuksen vuoksi. Syy korotukseen löytyy rakennuskustannusten kallistumisesta.

Kuntaliiton ennusteen (9.10.2023) mukaan Tuusulan vuoden 2023 verotulot kokonaisuutena olisivat ylittämässä muutetun talousarvion mukaisen tason noin 4,7 milj. euroa. Taloussuhdanteen heikkeneminen ja työllisyyden kehitys sekä valmistuvan 2022 verotuksen kertymärytmi vaikuttavat loppuvuoden verotulokertymään. Verotulojen ennusteeseen esitetään tehtäväksi n. 2,7 milj. euron lisäys.

Vuodelle 2023 vahvistetut valtionosuudet, 27,3 milj. euroa, ovat 2,9 milj. euroa talousarviossa (24,4 milj. eur) olevia valtionosuuksia suuremmat (Khall 13.2.2023 § 60). Valtionosuuksiin tehtiin määrärahanmuutos kesäkuun puolivuositarkastuksen yhteydessä.

Tuloslaskelmaosassa esitetään tehtäväksi määrärahan muutos 0,127 milj. euroa korkotuottoihin ja -0,2 milj. euroa korkokuluihin.

Lainamäärän arvioidaan toteutuvan tässä vaiheessa noin 33 milj. euroa talousarviota pienempänä (enn. 200 milj. euroa / TA 2023 233 milj. euroa). Lainamäärän alkuperäistä talousarviota maltillisempi kasvu perustuu vuoden 2022 marras-joulukuun ennakoitua parempaan talouden toteumaan sekä alkuvuoden hyvään kassavirran kehitykseen. Korollisten lainojen määrää esitetään muutettavaksi 200 milj. euroon.

Määrärahojen muutokset

Käyttötalouteen tehdään - 2 707 000 euron toimintakatteen muutos (rahoitusta heikentävä).

Investointiosaan esitetään tehtäväksi 5 173 000 euron menonvähennys (rahoitusta parantava).

Käyttötalouden määrärahan siirtona tehdään 22 000 euron henkilöstökulujen siirto kunnanjohtodesta yhteisten palveluiden toimialueelle vähennyksenä (ei rahoitusvaikutusta).

Tuloslaskelmaosaan tehdään yhteensä 2 593 000 euron lisäys (rahoitusta parantava).

Käyttötalouden muutokset, yhteensä -2 707 000 eur (rahoitusta parantava muutos+, rahoitusta heikentävä-)

Yhteiset palvelut, toimintakatteen muutos - 370 000 eur:

- toimintakulut, - 370 000 eur lisäys
 - o talouden ohjaus, - 190 000 eur lisäys. Palveluiden ostot tulevat ylittymään arviolta 100 000 eur (Sarastian veloitus, vakuutukset). Cloudia järjestelmän lisenssit ylittäneet arvion, - 40 000 eur, konsernin muutoksista aiheutuneet kustannukset, - 10 000 eur lisäys, henkilöstöpalveluiden ja talouden muutosta aiheutuneet kustannukset, - 25 000 eur lisäys, palkkakulut johtuen päällekkäisyyksistä ja korotuksista, - 15 000 eur lisäys
 - o henkilöstöpalvelut, - 80 000 eur lisäys. Palveluiden ostot tulevat ylittymään arviolta - 50 000 eur, henkilöstöpalveluiden ja talouden muutosta aiheutuneet kustannukset, - 25 000 eur lisäys, palkkakulut johtuen päällekkäisyyksistä ja korotuksista, - 5 000 eur lisäys
 - o hallintopalvelut, - 100 000 eur lisäys. Vaaleista aiheutuneet kustannukset, - 70 000 eur lisäys, palkkakulut johtuen päällekkäisyyksistä ja korotuksista, - 30 000 eur

Sivistys, toimintakatteen muutos - 1 747 000 eur:

- Sivistys, toimintakulut, - 1 747 000 eur lisäys:
 - o varhaiskasvatuksen henkilöstömenot, - 1 073 000 eur lisäys. Varhaiskasvatuksen henkilöstömenoihin varattu määräraha on ollut riittämätön kattamaan kaikkien käyttöönotettujen vakanssien kuluja. Lisäksi sijaismäärärahoja on puuttunut talousarviosta ja henkilöstömenoja on budjetoitu liian alhaisina
 - o varhaiskasvatuksen työterveyshuollon korvaus, - 200 000 eur lisäys. Työterveyshuollon kustannukset budjetoitiin 300 000 euroa pienempinä edellisen vuoden toteumaan verrattuna. Työterveyshuollon kustannukset eivät ole kuitenkaan merkittävästi laskeneet.
 - o varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot, - 420 000 eur lisäys. Palvelusetelin käyttäjiä ollut arvioitua enemmän, minkä takia siihen varattu määräraha ylittyy. Palvelusetelin arvo (870 eur) koroittuu kertoimella 1,52 alle 3-vuotiaiden osalta. Palvelusetelin myönnettävään arvoon vaikuttavat huoltajien tulot samalla tavalla kuin kunnallisessakin varhaiskasvatuksessa.
 - o vapaa-aikapalvelut, ulkoliikuntapaikat, - 93 000 eur lisäys. Luminen alkutalvi sekä kustannustason nousu lisänneet kustannuksia.
 - o opetus, + 39 217 euroa menovähennys. Musiikkiopiston sisäisten vuokraveloitusten poisto elokuulta

Kasvu ja ympäristö, toimintakatteen muutos - 590 000 eur:

- Kasvu ja ympäristö, toimintakulut, - 551 000 eur lisäys
 - yhdyskuntatekniikka, joukkoliikenne, - 551 000 eur lisäys
Tuusulan HSL:n kuntaosuus tarkistettu HSL:n ajantasaisen talousarvion ja osavuosikatsauksen mukaiseksi
 - tilapalvelut, sisäiset vuokratuotot, - 39 217 euron tulovähennys, musiikkiopiston sisäisten vuokratuottojen vähennys elo-joulukuulta

Investointiosan muutokset, yhteensä 5 173 000 eur menovähennys:

Koneet ja kalusto, yhteensä - 32 000 eur menolisäys:

- Sivistys
 - Monion irtaimisto, - 32 000 eur menolisäys

Kiinteät rakenteet ja laitteet, yhteensä 4 680 000 eur menovähennys:

Kasvu ja ympäristö

- Etelä-Tuusulan tiet ja liikenneväylät, 3 000 000 eur menovähennys.
Määrärahan käyttö jää selkeästi talousarviota pienemmäksi. Muutos koskee erityisesti seuraavia kohteita: Palvelukeskus, Puistokylä sekä Sula III. Palvelukeskukseen ja Puistokylään varatut määrärahat jäävät käyttämättä, koska alueilla ei ole vielä lainvoimaisia asemakaavoja. Sula III:n rakentaminen ei ole edennyt suunnitellussa aikataulussa maaperässä olevien jätteen vuoksi.
- Muut kohteet, tiet ja liikenneväylät, 400 000 eur menovähennys.
Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän talousarviota pienemmäksi erityisesti seuraavien kohteiden osalta: Valaistuksen ohjaus (toteutetaan talousarviota alhaisemmalla tasolla) sekä linja-autopysäkit (toteutus siirtyy eteenpäin)
- Puistot ja leikkipaikat, 1 500 000 eur menovähennys.
Määrärahan käyttö jää selkeästi talousarviota pienemmäksi. Muutos koskee erityisesti Pellavamäkeä, Häriskiveä. Sulaa ja Lankalenkin VL-alueita. Häriskivessä, Pellavamäessä ja Sulassa viherpalveluille talousarviossa hulevesien hallintaan varattu investointimääräraha jää käyttämättä, koska kustannukset on tiliöinti- ja kustannusseurantasyistä tarkoituksenmukaisempaa sisältää alueiden muun infran rakentamiskustannuksiin ja koska mm. Sula III:n urakka ei etene suunnitellussa aikataulussa. Lankalenkin VL-alueen puistokäytävän rakentaminen siirtyy vuodelle 2024.
- Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke, - 120 000 eur menolisäys.
Pääosa määrärahan käytöstä kohdennettiin Kaukjärven puiston rakentamiseen. Puiston rakennuskustannukset toteutuivat 70 000 € ennakoitua suurempina (8 %). Lisäksi noin 50 000 € vuoden 2022 laskutuksesta siirtyi vuodelle 2023
- Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen, - 100 000 eur menolisäys.
Saatujen tarjousten perusteella sekä kentän rakenteissa olleen oletettua suuremman kivituhkakerroksen johdosta arvioidaan lisämäärärahan tarpeen olevan 100 000 euroa.

Muut pitkävaikutteiset menot, yhteensä 700 000 eur menovähennys:

Kasvu ja ympäristö

- Hökilän liittymä mt 148:lle, 100 000 eur menovähennys.
Kaavan laadinta kesken.
- Tuusulanjärven kampuksen liittymä Tuusulantielle, 300 000 eur menovähennys.
Hallinnolliset suunnitelmien hyväksyttämisen- ja lupaprosessit Ely:ssä vievät arvoitua enemmän aikaa, hankkeen kustannukset jakaantuvat kahdelle vuodelle.
- Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:n, 40 000 eur menovähennys.
Kaavan laadinta kesken.
- Pääradan alikulku Peltokaassa, 100 000 eur menovähennys
Hankkeen toteutus tapahtuu Väyläviraston ratahankkeen aikataulun mukaan.
- Jokelantien alikulku Peltokaassa, 60 000 eur menovähennys.
Hankkeen toteutus tapahtuu Väyläviraston aikataulun mukaan.
- Mt 11671 (Linjatie) jk/pp, Tuusulan arvoitu osuus, 100 000 eur menovähennys.
Linjatie sijoittuu usean kunnan alueelle, joiden kanssa neuvottelut käynnissä. Linjatien jalankulun ja pyöräilyn väylän tiesuunnittelusta ei ole vielä Ely:n suunnittelusopimusta, jossa maantieviranomainen on myös suunnitteluosapuolena ja suunnittelukustannuksista osin vastaavana mukana.

Rakennukset, yhteensä - 350 000 eur menolisäys

Kasvu ja ympäristö

- o Vanhan hallintorakennuksen purku, 450 000 eur menovähennys.
Rakennuksen purku on suoritettu loppuun ja toteutuneet purkukustannukset jäivät ennakoitua pienemmiksi.
- o Etelä-Tuusulan soteasema, 150 000 menovähennys.
Korjaukset on toteutettu erillisen työohjelman mukaisina töinä, mm. PTS:n mukaisina töinä ja LVIS-parannustöinä. Määrärahan käytön ennakoidaan jäävän 150 000 euroa talousarvion mukaista tasoa alemmaksi.
- o Monio, lukio ja kulttuuritalo, - 1 600 000 eur menolisäys.
Arvion mukaan muutettu talousarvio tulee ylittymään 1,6 miljoonalla eurolla. Taloudellinen loppuselvitys pidettiin 17.8.2023, ja sen perusteella loppuvuoden ennuste kokonaisinvestointi on 33,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 ilmeni ennakoitua enemmän lisä- ja muutostöitä kuin oli ennustettu. Taloudellisessa loppuselvityksessä käsitellyt lisä- ja muutostyöt olivat yhteensä 1,77 milj. euroa (ei sisällä enää valotaitteesta aiheutuneita kustannuksia).
- o Tiilitehdas, 150 000 eur menovähennys.
Korjaus- ja muutostyöt toteutuvat merkittävältä osin vuoden 2024 aikana. Tässä vaiheessa ovat rakenteelliset kuntotutkimukset (tiiliuuni ja sen suojarakennus) ovat vasta valmistumassa ja niistä seuraavat korjaussuunnitelut alkamassa.
- o Erillinen työohjelma, 500 000 eur menovähennys.
Työohjelman suunnitelluista töistä osa siirtyy eteenpäin ja osittain kustannukset ovat jäämässä ennakoitua pienemmiksi. Muutos koskee erityisesti seuraavia kohteita: Hyrylän koulukeskuksen korjaukset (siirtyy eteenpäin), Anttilan alueen rakennukset (siirtyy eteenpäin), rakennusautomaatio (toteutuu suunniteltua pienemmällä määrärahalta), viranomaisten määräämät muutostyöt (toteutuvat ennakoitua pienemmällä määrärahalta), valvonta- ja lukitusjärjestelmät (toteutuvat ennakoitua pienemmällä määrärahalta).

Tietokoneohjelmistot, yhteensä 175 000 eur menovähennys

Kunnanhallitus

- o Käyttövaltuushallintajärjestelmä, 30 000 eur menovähennys. Hanke siirtyy vuodelle 2024.
- o Asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto, 100 000 menovähennys. Hanke siirtyy vuodelle 2024.
- o Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu, 30 000 eur menovähennys. Hanke siirtyy vuodelle 2024.
- o Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu, 15 000 eur menovähennys. Hanke toteutui ilman kustannuksia.

Tuloslaskelmaosan muutokset, yhteensä 2 666 000 eur (rahoitusta parantava muutos+, rahoitusta heikentävä-):

- o verotulot, + 2 666 000 eur lisäys

Käyttötalouden määrärahan siirtona, ei kustannusvaikutusta (rahoitusta parantava muutos+, rahoitusta heikentävä-):

Kunnanjohto, 22 000 eur menovähennys

- o henkilöstökulujen siirto Yhteisiin palveluihin, + 22 000 menovähennys

Yhteiset palvelut, - 22 000 eur menolisäys

- o henkilöstökulujen siirto Kunnanjohtosta, -22 000 menolisäys

Määrärahamuutokset sitovuustason mukaisesti syyskuu/2023:

1. Käyttötalousosa (tulosta parantavat muutokset +, heikentävät -)		eur
Yhteiset palvelut	tulolisäys	
Yhteiset palvelut	menolisäys	-370 000
Yhteiset palvelut yhteensä	toimintakatteen muutos	-370 000
Sivistys	tulovähennys	
Sivistys	menolisäys	-1 746 783
Sivistys yhteensä	toimintakatteen muutos	-1 746 783
Kasvu ja ympäristö	tulovähennys	-39 217
Kasvu ja ympäristö	menolisäys	-551 000
Kasvu ja ympäristö yhteensä	toimintakatteen muutos	-590 217
Käyttötalousosa yhteensä	<i>tulomuutokset</i>	-39 217
Käyttötalousosa yhteensä	<i>menomuutokset</i>	-2 667 783
Käyttötalousosa yhteensä	toimintakatteen muutos	-2 707 000
2. Investointiosa (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)		
Koneet ja kalusto		
Sivistys		
- Monion irtaimisto	menolisäys	-32 000
Koneet ja kalusto yhteensä	menolisäys	-32 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kasvu ja ympäristö		
Tiet ja liikenneväylät:		
- Etelä-Tuusula	menovähennys	3 000 000
- Muut kohteet	menovähennys	400 000
- Puistot ja leikkipaikat	menovähennys	1 500 000
- Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke	menolisäys	-120 000
- Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen	menolisäys	-100 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	menovähennys	4 680 000
Muut pitkävaikutteiset menot		
Kasvu ja ympäristö		
- Hökilän liittymä mt 148:lle	menovähennys	100 000
- Tuusulanjärven kampuksen liittymä Tuusulantielle	menovähennys	300 000
- Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:n	menovähennys	40 000
- Pääradan alikulku Peltokaaressa	menovähennys	100 000
- Jokelantien alikulku Peltokaaressa	menovähennys	60 000
- Mt 11671 (Linjatie) jk/pp, Tuusulan arvioitu osuus	menovähennys	100 000
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	menovähennys	700 000

Rakennukset

Kasvu ja ympäristö

- Vanhan hallintorakennuksen purku	menovähennys	450 000
- Etelä-Tuusulan soteasema	menovähennys	150 000
- Monio, lukio ja kulttuuritalo	menolisäys	-1 600 000
- Tiilitehdas	menovähennys	150 000
- Erillinen työohjelma	menovähennys	500 000

Rakennukset yhteensä

menolisäys -350 000

Tietokoneohjelmistot

Kunnanhallitus

- Käyttövaltuuashallintajärjestelmä	menovähennys	30 000
- Asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto	menovähennys	100 000
Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	menovähennys	30 000
- Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu	menovähennys	15 000

Tietokoneohjelmistot yhteensä

menovähennys 175 000

Investointiosa yhteensä

menovähennys 5 173 000

3. Tuloslaskelmaosa (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)

- Verotulot	tulolisäys	2 666 000
- Korkotuotot	tulolisäys	127 000
- Korkokulut	menolisäys	-200 000

Tuloslaskelmaosa yhteensä

tulolisäys 2 593 000

4. Käyttötalousosan määrärahan siirto (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)

Kunnanjohto	menovähennys	22 000
Yleishallinto- ja johdon tuki yhteensä	toimintakatteen muutos	22 000

Yhteiset palvelut		
Yhteiset palvelut	menolisäys	-22 000
Yhteiset palvelut yhteensä	toimintakatteen muutos	-22 000

Määrärahan siirto yhteensä

Määrärahan siirto yhteensä toimintakatteen muutos 0

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2023–2032

Tuusulan valtuuston joulukuussa 2022 hyväksymän kasvun- ja taloudenohjelman mukaisten linjausten toteuttamisella pyritään hallitsemaan ja tasapainottamaan kunnan taloutta pitkäjänteisesti. Alla kommentoituina eri osa-alueiden näkymät ensimmäisen vuosipuoliskon kehitykseen pohjautuen

Yritysalueet

- Rykmentinportin ja Sulan yritysalueiden infran rakentamista edistettiin. Tuusulan historian suurin tonttikauppa toteutui Rykmentinportin yritysalueella alkuvuonna.
- Focuksen kehittämistä viedään eteenpäin ensisijaisesti alueen suunnittelua ja tien suunnitteluvalmiutta edistämällä. Tiehanketta on nostettu aktiivisesti esille MAL 2023 valmistelussa. Kunnan ensisijaisena tavoitteena on tiesuunnittelun nopea käynnistäminen. Tiehankkeen tarpeellisuutta on tuotu esille hallitusneuvottelujen yhteydessä sekä neuvotteluissa Uudenmaan ELY-keskuksen, Uudenmaanliiton, Vantaan kaupungin ja Väyläviraston kanssa. Focus-alueelle laadittu maankäytön yleissuunnitelma viimeisteltiin ja viedään lokakuussa päätöksen tekoon ja asemakaavoituksen käynnistämisen edistämistä jatketaan.

Asuinalueet

- Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja Häriskiven kaavoitusta, kunnallistekniikan rakentamista ja tonttien myyntiä edistettiin. Puistokylän asemakaavan laatiminen jatkuu ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma on valmistumassa. Muuttoliikekehitys tukee tonttien kysyntää ja myyntitavoitteiden saavuttamista, mutta toisaalta tuottajamuotoisten kysyntä on tällä hetkellä vaimeaa heikentyneen taloussuhdanteen vuoksi.

Palveluverkon kehittäminen

- Sivistyksen palveluverkon suunnittelua ja rakentamista edistetään palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Monio otettiin käyttöön elokuussa. Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen etenee aikataulussa. Riihikallion kampuksen ja Rykmentinpuiston kampuksen peruskivet muurattiin. Kunnanvaltuusto hyväksyi 13.10 kokouksessa Lahelan kampuksen hankesuunnitelman. Käyttötalouden pitkän tähtäimen 5 milj. euron säästötavoitteiden saavuttaminen on sidoksissa koko Etelä-Tuusulan palveluverkon uudistamisen suunniteltuun toteutumiseen. Voimakas korkotason nousu saattaa hidastaa palveluverkon loppuvaiheen toteutumista.

Vajaakäyttöisten kiinteistöjen kehittäminen

- Valtuuston 8.6.2020 hyväksymän kehittämis- ja realisointisuunnitelman mukaiset omaisuuden myynnit ovat vuonna 2022 noin 0,9 milj. euroa. Vuonna 2022 ei toteutunut myyntejä. Päivitetty suunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 12.12.2022. Alkuvuodesta myytiin päivitetyn suunnitelman mukaisesti Kellokosken ruukin entinen yleinen saunarakennus, lisäksi muita vuodelle 2023 suunniteltuja myyntejä edistettiin.

Henkilöstö

- Oppilas- ja lapsimäärät ovat kuluvana vuonna kehittyneet ennakoitua positiivisemmin, aiheuttaen erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen kasvua. Lisäksi Kunta-alan virka- ja työehtosopimuksen ns. perälautatarkastelun myötä kunta-alan vuosien 2023 ja 2024 palkankorotukset nousivat aiemmin sovitusta. Nämä tekijät luovat painetta henkilöstömenojen kasvuun jatkossa.

Palveluprosessien kehittäminen

- Toimintatapojen ja prosessin sujuvoittamista jatkettiin sekä digitalisaatio-ohjelman mukaisia osa-alueita edistettiin. Laajasti kunnan palveluprosesseihin vaikuttavana hankkeena keväällä käynnistyi mm. henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdos.

Talous

- Maanmyynnit toteutuivat lähes 80,1 prosenttia budjetoidusta syyskuun loppuun mennessä. Kunnan lainakannan kasvu oli alkuvuoden aikana hieman ennakoitua hitaampaa alkuvuoden hyvän verotulokertymän sekä vilkkaana jatkuneen tonttikaupan vuoksi. Huhtikuussa käynnistyneet Riihikallion ja Rykmentinpuiston kampuksien rakentaminen vauhditti kunnan velkaantumista alkusyksyn aikana jatkuen vuoden loppuun.

Toiminnan ja talouden toteuma toimialueittain

Toimintakate toimialueittain €1 000	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Ennuste
	9/2023	2023	MKS 2023	9/2022	TP 2022	2023
1831 KUNNANJOHTO	-3 261	-5 070	64,3 %	-99 227	-139 035	-5 048
1832 YHTEISET PALVELUT -TOIMIALUE	-8 472	-9 837	86,1 %	-7 639	-9 350	-10 229
1834 SIVISTYS -TOIMIALUE	-74 326	-95 202	78,1 %	-68 095	-89 799	-96 949
1835 KASVU JA YMPÄRISTÖ -TOIMIALUE	2 384	-4 650	-51,3 %	-169	-1 856	-5 240
1837 TULOSLASKELMAOSA	2 117	10 200	20,8 %	8 343	9 604	10 200
1838 TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS	2 196	2 707	81,1 %	2 649	3 228	2 707
Yhteensä	-79 361	-101 852	77,9 %	-164 138	-227 208	-104 559

Toimialueet ovat toimintakatesitovia valtuustoon nähden.

KUNNANJOHTO

Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely 1831 Kunnanjohto €1 000	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	Ennuste
	9/2023	2023	MKS 2023	9/2022	TP 2022	muutos% 2022>2023	2023
300 TOIMINTATUOTOT	3 390	4 612	73,5 %	3 281	4 940	3,3 %	4 612
306 MYYNTITUOTOT	2 762	3 967	69,6 %	2 682	4 099	3,0 %	3 967
320 MAKSUTUOTOT	592	640	92,5 %	572	772	3,4 %	640
330 TUET JA AVUSTUKSET	28	5	571,2 %	4	40	588,0 %	5
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	8	0	4164,0 %	23	30	-64,8 %	0
400 TOIMINTAKULUT	-6 652	-9 682	68,7 %	-102 508	-143 975	-93,5 %	-9 660
400 HENKILÖSTÖKULUT	-3 854	-4 948	77,9 %	-4 478	-6 088	-13,9 %	-4 926
430 PALVELUJEN OSTOT	-1 828	-3 347	54,6 %	-97 022	-136 523	-98,1 %	-3 347
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-75	-150	49,8 %	-159	-239	-53,1 %	-150
470 AVUSTUKSET	-96	-183	52,4 %	-79	-129	21,5 %	-183
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-800	-1 054	75,8 %	-770	-995	3,8 %	-1 054
Toimintakate	-3 261	-5 070	64,3 %	-99 227	-139 035	-96,7 %	-5 048

Kunnanjohtoon toiminnan tulojen toteuma oli 73,50 % (v2022: 66,36 %). Määrärahojen käyttöaste oli 68,70 % (v2022: 71,18 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli 64,33 %, (v2022: 71,35 %).

Hyvinvointialueiden käynnistyminen vuoden 2023 alussa laskee kuntien osuuden verotuskustannuksista noin puoleen (14,2 prosenttiin). Lopulliset kustannukset tarkistettiin vuoden 2023 alkupuolella. Tuusulan 2023 talousarviossa oli varattu verotuskustannuksiin 0,97 milj. euroa. Vuoden toteuma tulee olemaan 0,45 milj. euroa.

Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi - syyskuussa 2023

Kunnassa jatkettiin valmistelua vuonna 2025 käynnistyvään TE-palveluiden muutokseen. Valtuusto päätti 19.6.2023, että Tuusulan kunta sitoutuu muiden Keski-Uudenmaan kuntien kanssa yhteiseen valmisteluun vastuukuntamallin pohjalta. Vastuukuntan toimii Järvenpään kaupunki. Tuusulassa toimii muutoksen valmistelua koordinoiva ryhmä. Yhteistyössä naapurikuntien kanssa tehtiin selvitystyötä, järjestettiin informaatiotilaisuuksia

ja työpajoja päätöksentekoa varten. Tiiviiden neuvottelujen jälkeen kunnat pääsivät yhteisymmärrykseen yhteistoimintasopimuksesta sekä suunnitelmasta työvoimapalvelujen järjestämiseksi. Tuusulan valtuusto hyväksyi nämä asiakirjat 9.10.2023.

Kunta siirtyi vuoden alussa Keusoten omistajaohjaajan roolista hyvinvointialueen kumppaniksi. Alkuvuoden aikana valmisteltiin ja vietiin päätettäväksi Keusoten purkusopimukset sekä laadittiin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä suunnitelmia. Keusote laati hyvinvointialueohjelman vuosille 2024–2025, jonka päätavoitteena on turvata asukkaiden tarpeita vastaavat, kustannustehokkaat ja vaikuttavat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Ohjelmalla pyritään mm. sujuvoittamaan hyvinvointialueen toimintaa yli palvelualueiden ulottuvien, sujuvien palveluketjujen muodossa. Keskeisenä edunvalvonnan kohteena oli uuden sote-keskuksen valmistelu yhdessä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Kuntastrategian toteuttamisen tueksi valmisteltiin alkuvuoden aikana Tuusulan elinvoimaohjelma, mallinnus palveluiden kuvaamisesta palvelukatalogityön pohjaksi sekä maapoliittinen ohjelma.

Viestinnässä pyrittiin tavoittamaan kuntalaiset ja muut sidosryhmät monipuolisilla sisällöillä ja kanavilla. Verkkosivuston uudistukseen valmistauduttiin aloittamalla vaatimusten määrittely yhteistyökumppanin kanssa. Vaatimusten määrittelyn jälkeen edetään verkkosivujen alustan ja toteuttajakumppanin kilpailutukseen ja valintaan loppusyksystä 2023. Tavoite on julkaista responsiiviset, saavutettavat sekä tietosuojaan ja kunnan brändin huomioivat verkkosivut vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

Kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa jatkettiin mm. osallisuusoppituntien toteutuksella, Open Agenda –hankkeessa ja osallistuvan budjetoinnin ideoinnilla ja yhteiskehittämisellä. Uudistuvan palveluverkon yhteiskäytön valmistelua jatkettiin käynnissä olevissa kampushankkeissa. Asukaslähteläistoimintaa jatkettiin ja uusien asukaslähteläiden haku toteutettiin. Toiminta käynnistyi ja on jatkunut syksyn aikana. Osallisuus koordinoi lähteläistoimintaa yhdessä viestinnän kanssa.

Hyte-työtä tehtiin hyte-ryhmässä ja sen alatyöryhmissä, hyte-lautakunnassa, neuvostoissa, 3. ja 4. sektorin toimijoiden sekä Keusoten kanssa tiiviisti. Kevään aikana toteutettiin luottamuselinten työskentelyn arviointi, tulosten esittely sekä käsitellyt luottamuselimissä.

TuusInfossa uutena HSL –palveluna alkoi kesäkuussa 2-asteen opiskelijoiden Kelan matkatukipäätösten siirtyminen uuteen teitojärjestelmään, missä Kelan matkatukipäätökset näkyvät TuusInfon palvelupisteelle. Palvelu helpottaa ja selkeyttää asiakkaiden arkea. Kunnan tapahtumalippujen myynti aloitettiin kaikissa TuusInfon pisteissä syyskuussa. Lippuja myydään Tuusulan kunnan järjestämiin tapahtumiin mm. Moniossa, Halosenniemessä ja Erkkolassa.

Turvallisuuspalveluissa kohdattiin moninaisia häiriötilanteita, kuten Riihikallion koulun palo, kyberuhkat sekä ilkkivalta. Alueen nuorten pahoinvointi on herättänyt huolta. Tämä vaatii moniammatillista yhteistyötä yli kuntarajojen. Kriittisen Infrastruktuurin suojaamisen tärkeys korostuu Venäjän hyökkäyssodan jatkuessa. Kunnassa on kehitetty valmiutta vastata mahdollisiin hybridiuhkiin. Kunnassa seurataan turvallisuusympäristön muutoksia ja reagoidaan niihin ennakoivasti tarpeellisilla toimilla.

Ympäristökeskuksessa syksyn aikana selvitettiin kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämistä, käyttäen järjestävänä organisaationa olemassa olevaa kuntien yhteistä ympäristökeskusta. Selvitystä, suunnittelua ja kuntien päätöksenteon valmistelua tehtiin ympäristökeskuksen hallinnossa yhteistyössä sopijakuntien kanssa kesä-syyskuussa. Asiaa esiteltiin päättäjille ympäristölautakunnassa sekä Mäntsälässä, Nurmijärvellä ja Tuusulassa.

YHTEISET PALVELUT
Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely							
1832 Yhteiset palvelut	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	Ennuste
€1 000	9/2023	2023	MKS 2023	9/2022	TP 2022	2022>2023	2023
300 TOIMINTATUOTOT	902	2 177	41,4 %	1 009	2 275	-10,5 %	2 177
306 MYYNTITUOTOT	579	994	58,2 %	562	972	2,9 %	994
320 MAKSUTUOTOT	31	665	4,7 %	30	634	5,1 %	665
330 TUET JA AVUSTUKSET	264	487	54,2 %	378	574	-30,2 %	487
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	28	31	90,2 %	38	95	-26,3 %	31
400 TOIMINTAKULUT	-9 374	-12 014	78,0 %	-8 648	-11 624	8,4 %	-12 406
400 HENKILÖSTÖKULUT	-4 114	-5 240	78,5 %	-3 778	-5 099	8,9 %	-5 312
430 PALVELUJEN OSTOT	-3 182	-3 905	81,5 %	-3 048	-3 788	4,4 %	-4 225
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-41	-49	82,3 %	-34	-54	20,8 %	-49
470 AVUSTUKSET	-1 501	-2 200	68,2 %	-1 415	-2 126	6,1 %	-2 200
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-536	-619	86,6 %	-373	-557	43,8 %	-619
Toimintakate	-8 472	-9 837	86,1 %	-7 639	-9 350	10,9 %	-10 229

Yhteiset palvelut alaisen toiminnan tulojen toteuma oli 41,44 % (v2022: 44,66 %). Määrärahojen käyttöaste oli 78,03 % (v2022: 74,45 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli 86,13 % (v2022: 81,44 %).

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi - syyskuussa 2023

Yhteisten palveluiden taloudessa tapahtui ylitystä palveluiden ostoissa ja palkkakuluissa tarkastelujakson aikana. HR:n, talouden ja hankintojen muutto lokakuussa uusiin tiloihin aiheuttaa lisäkuluja, joihin varaudutaan 50 000 euron määrärahan lisäyksellä. Palveluiden ostoissa ylitystä aiheuttavat lisäksi järjestelmätoimittajien kasvaneet lisenssi- ja palvelumaksut, vaalikulut, sekä konsernin muutoksista aiheutuneet kulut. Näistä johtuen toimialueelle tehdään 270 000 euron määrärahan lisäys. Toimialueella henkilöstökulujen ennustetaan ylittyvän päällekkäisyyksien ja palkan korostusten vuoksi. Tähän varaudutaan 50 000 euron määrärahan lisäyksellä. Määrärahaesitysten vaikutus toimintakatteeseen on 370 000 euroa. Hallintopalvelut -palvelualueelle siirretään Yleishallinnon ja johdon tuesta palkkakustannus 22 000 euroa.

Tarkastelukauden painopisteenä oli kuntatasoisen palvelutoiminnan sujuvoittaminen ja kehittäminen. Henkilöresursseja kohdennettiin muuttuvan toimintaympäristön ja paremman palvelukyvyyn vaateiden mukaiseksi. Toimialueella on ollut kevään aikana jonkin verran henkilöstövaihdoksia, mikä on tarjonnut samalla oivan mahdollisuuden kirkastaa tekemistä ja tarkastella tehtävänkuvia uudelleen. Uudet rekrytoinnit ovat vahvistaneet toimialueen osaamista ja yhdessä tekemisen kulttuuria.

Tuusulan kunnanhallitus päätti helmikuussa henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdoksesta. Palveluntoimittajaksi valittiin Monetra Oy ja palvelusopimus astuu voimaan 1.4.2024. Mittavan työpanoksen vaativan projektin myötä kunnan henkilöstö- ja talouspalveluiden järjestelmäkokonaisuus vaihtuu ja palveluprosessit uudistuvat. Tarkastelujakson aikana on alettu valmistautumaan tulevaan muutokseen, ja elokuussa projektissa on käynnistyneet erilaiset työpajat ja yhteistyöpalaverit uuden toimittajan kanssa. Projektin etenemisestä tiedotetaan säännöllisesti henkilöstölle ja henkilöstön edustajille.

Henkilöstöpalveluissa on valmistauduttu tammi-syyskuun aikana tuleviin suuriin muutoksiin, kuten palkanlaskentapalveluiden ja HR-järjestelmien siirtämiseen Sarastialta Monetra Oy:lle, prosessien sähköistämiseen sekä KVTES-palkkausjärjestelmän uudistamiseen. Henkilöstöpalveluissa otettiin käyttöön Osaamisen kehittämisen järjestelmä TuusOsaa. Kevään kehityskeskustelut oli mahdollista toteuttaa sähköisesti uuden järjestelmän avulla. Työhyvinvoinnin pulssikysely toteutettiin maaliskuussa kolmatta kertaa. Seuraava kysely toteutetaan lokakuussa.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025 ja näitä palveluja koskeva uusi laki tuli voimaan 23.3.2023. TE-palveluiden uudistuksen valmistelua jatkettiin työllisyyspalveluissa koko tarkastelujakson ajan. Maahanmuuttopalveluiden vuosi 2023 käynnistyi valmistautuen tuleviin muutoksiin, joista isoimpana ukrainalaisten kotikuntaoikeuteen valmistautuminen 1.3.2023 alkaen. Ukrainan so-

dan seurauksena kuntaan on muuttanut noin 250 ukrainalaista, joista syyskuun loppuun mennessä kotikuntaoi-keutta on hakenut yli 100 henkilöä. Vuoden 2022 lopussa ohjaamopalveluiden nimi muutettiin nuorten aikuisten palveluiksi ja toiminnot eriytettiin omiksi kokonaisuuksiksi nuorten aikuisten palveluiden alle. Yksiköissä keskityttiin kirkastamaan sekä työnkuvia että palvelukokonaisuuksia sekä tiivistettiin yhteistyötä työllisyys- ja maa-hanmuuttopalveluiden kanssa. Etsivä nuorisotyö on vuoden 2023 aikana lisännyt jalkautumista toisen asteen oppilaitoksiin. Ohjaamon aukioloaikoihin on tehty muutoksia keskittyen monialaisempaan palveluun.

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut -yksikössä palveluprosessien ja tehtävänkuvien kehittäminen jatkui. Luottamushenkilöiden extranet, Tuuextra otettiin käyttöön. Esityslista- ja pöytäkirjaprosessin kuntatasoinen kehittäminen jatkui prosessikuvausten ja niihin liittyvien ohjeiden laatimisella. Tarjottavien lakipalvelujen määrittely saatiin valmiiksi ja tulevaisuuden tavoitteena on, että lakipalvelut ovat selkeitä ja palvelun vasteajat ovat lyhyitä. Sopimushallinnan prosessia ja sopimusrekisteriä on alettu kehittämään. Holhoustoimen edunvalvontapalveluissa jatkettiin verkkolaskutoiminnallisuuden selvitystyötä.

Talouden ohjauksessa keskityttiin talouspalveluiden toimittajan vaihdosprojektiin, projektissa saatettiin kevään aikana valmiiksi talouden kirjaussuunnitelma ja syksyllä käynnistettiin talouden eri osaprojektit. Palvelualueella koordinoitiin vuoden 2024 talousarvion valmistelua. Talousarvion pormestarin koostetaan valmiiksi palvelualueen toimesta lokakuun aikana. Talousarvion laadinnan yhteydessä päivetetään talouden pitkän aikavälin suunnitelma; kasvun ja talouden hallintaohjelma. Hankintapalveluissa jatkettiin hankintojen kehittämistyötä eli hankintatoimen tulevaisuuspolkua, jonka avulla tavoitellaan sujuvampia ja vaikuttavampia hankintoja ja henkilöstön hankintaosaamisen vahvistamista.

Kehittäminen ja tietohallinto -palvelualueella tehtiin onnistuneesti kaksi kriittistä korvausrekrytointia ja saatettiin valmiiksi tehtävänkuvien muutokset. Syyskuussa palvelualueelle avattiin uusi digitaalisten palveluiden kehityspäällikön tehtävä, joka pitää sisällään myös tietosuojavaastaavan tehtävät. Rekrytointi on tavoitteena saada valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Kehittämisen osa-alueella on panostettu uusien tehtävien vastaanottamiseen ja yksikön vastuualueen kirkastamiseen. Vuoden kolmannella neljänneksellä yksikössä käynnistettiin kunnan yhteinen tiedolla johtamisen projekti ja tähän liittyvä yhteistyö toimialueiden välillä. Digitalisaation osa-alueella päätettiin käynnistää syyskuussa sähköisen asiointin ratkaisun jatkokehitys- ja ylläpitotyöstä kilpailutus, joka saatetaan valmiiksi loppuvuoden aikana. ICT-palveluiden osa-alueella on panostettu ajanjaksolla palvelu-toimittajien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseen, sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja pilvipalveluiden tehokkaampaan hyödyntämiseen.

SIVISTYS Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely							
1834 Sivistys	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	Ennuste
€1 000	9/2023	2023	MKS 2023	9/2022	TP 2022	2022>2023	2023
300 TOIMINTATUOTOT	11 460	15 756	72,7 %	12 231	17 851	-6,3 %	15 756
306 MYYNTITUOTOT	7 854	11 609	67,7 %	7 953	11 168	-1,3 %	11 609
320 MAKSUTUOTOT	2 137	3 337	64,0 %	2 537	3 553	-15,8 %	3 337
330 TUET JA AVUSTUKSET	1 220	542	225,0 %	1 529	2 717	-20,2 %	542
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	249	269	92,8 %	211	412	17,8 %	269
400 TOIMINTAKULUT	-85 785	-110 958	77,3 %	-80 327	-107 650	6,8 %	-112 705
400 HENKILÖSTÖKULUT	-50 210	-62 739	80,0 %	-46 282	-62 287	8,5 %	-63 812
430 PALVELUJEN OSTOT	-12 302	-16 219	75,9 %	-11 619	-15 824	5,9 %	-16 932
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 316	-4 265	77,7 %	-3 162	-4 092	4,9 %	-4 265
470 AVUSTUKSET	-4 265	-5 626	75,8 %	-4 045	-5 483	5,5 %	-5 626
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-15 691	-22 109	71,0 %	-15 219	-19 963	3,1 %	-22 070
Toimintakate	-74 326	-95 202	78,1 %	-68 095	-89 799	9,1 %	-96 949

Sivistyksen toimialueen toiminnan tulojen toteuma oli 72,7 % (v2022: 78,1 %). Määrärahojen käyttöaste oli 77,31 % (v2022: 76,15 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli 78,1 %, (v2022: 75,7 %).

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi - syyskuussa 2023

Sivistyksen toimialueella alkuvuonna 2023 on järjestetty palvelut ja toiminta normaalisti tavoitteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksen ja koulujen toiminnassa on voitu keskittyä koronavuosien jälkeen yhteisöllisyyteen ja yhteistyöhön. Palveluiden käyttöaste on palautunut joko koronaa edeltävälle tasolle tai kasvanut. Kävijämäärät nuorisotyössä, kirjastoissa, museoissa, uimahallissa ja ulkoliikuntakohteissa ovat olleet hyviä.

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämisaamuissa. Yhdessä on työstetty toimintaympäristön analyysia, hallitusohjelman sivistyspalveluita koskevia osia, vuosittavoitteita 2024. Sivistyksen kärkikunta -indikaattorit ovat valmistuneet yhteisten työskentelyn tuloksena kaikilla palvelualueilla.

Varhaiskasvatuksessa paikkojen riittävyys on edelleen haasteena. Syyskuun lopussa oli 1524 lasta, joka on 100 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan. Kasvu on tapahtunut alle 3-vuotiaiden osalta. Varhaiskasvatuksen henkilöstömenoihin varattu määräraha on ollut riittämätön kattamaan kaikkien käyttöön otettujen vakanssien kuluja. Lisäksi sijaismäärärahoja on puuttunut vuoden 2023 talousarviossa. Varhaiskasvatuksen talousarviossa on ollut alibudjetointia henkilöstökulujen osalta suhteessa kasvuun vuodesta 2021 alkaen. Henkilöstömenoihin esitetään 1 073 000 euron määrärahalisäystä.

Palvelusetelin käyttöönotto alkoi elokuun alusta ja käyttäjiä ollut arvioitua enemmän ja siihen varattu määräraha ylittyi. Palvelusetelimenoihin esitetään 420 000 euron määrärahalisäystä.

Työterveyshuollon kustannuksiin varattu määräraha vuoden 2023 talousarviossa on 300 000 euroa pienempi edelliseen vuoden toteumaan verrattuna. Työterveyshuollon kustannukset eivät ole merkittävästi laskeneet. Kustannuksiin esitetään 200 000 euron määrärahalisäystä.

Nuorisotilan vuokramenoihin ja liikuntapaikkojen kunnossapitokustannuksiin esitetään 93 000 euron määrärahalisäystä.

Investoinneissa Monion irtaimistoon esitetään 32 000 euron määrärahalisäystä.

Varhaiskasvatus

Palvelusetelipäiväkodeiksi hyväksyttiin keväällä kahdeksan päiväkotia ja palveluseteleiden hakeminen käynnistyi toukokuussa. Varhaiskasvatuksen talousasiantuntija aloitti tehtävässään toukokuun alussa. Uusi varhaiskasvatuksen sihteeri aloitti kesäkuussa.

Varhaiskasvatuksessa avattiin 1.1.2023 kaksi uutta pientä yksikköä, Rykmentintien päiväkotia Rykmentinpuistoon ja Neitoperhon päiväkotia Lahelaan. Lisäksi Jokelassa Notkokuiston avoin perhetupatoiminta siirtyi Jokelan keskusta ja päiväkodille avattiin uusi lapsiryhmä. Varhaiskasvatuksen henkilöstölisäysten ja uusien yksikköjen vuokrien kustannusvaikutukset 728 000 euroa tuotiin päätettäväksi puolivuotiskatsauksen yhteyteen. Rykmentintien päiväkodin henkilöstökustannukset ovat vuodessa n. 400 000 euroa. Rykmentintien päiväkodin ja Neitoperhon päiväkodin vuokratkustannukset ovat vuodessa yhteensä n. 161 000 euroa. Lisäksi 1.8.2023 perustettiin kolme uutta esiopetuksen ryhmää, joiden henkilöstökustannukset ovat n. 163 000 euroa. Varhaiskasvatukseen haettiin varhaiserityisopettajan tehtävään nimikemuutos varhaiskasvatuksen asiantuntijan tehtäväksi tuetun varhaiskasvatuksen osa-alueelle 1.9.2023 alkaen. Vaikutus henkilöstökustannuksiin on 4 000 euroa vuodelle 2023. Kesäkuun valtuustossa myönnettiin varhaiskasvatuksen asiantuntijan nimikemuutos ja perustettiin 1.8 alkavien esiopetusryhmien vakanssit.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen paikkatilanne on uusien yksiköiden avaamisesta huolimatta kriittinen. Palveluissa oli syyskuun lopussa 1524 lasta, joka on 100 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan. Tuusulalaisista 1-3-vuotiasta lapsista on 65% varhaiskasvatuspalveluissa, kun tähän asti luku on ollut selvästi alle 60%. Varhaiskasvatuksessa valmistaudutaan vuoden vaihteessa hakevien lasten vastaanottamiseen nykyisiin yksiköihin.

Varhaiskasvatuksen laatuun ja arviointiin liittyvä vuosikello on valmistunut.

Oppimisen palvelut

Koulutyön aloitti elokuussa n. 5100 oppilasta, josta 470 oli 1. vuosiluokan oppilaita.

Agenda2030 Tuusulan portaat on käytössä toista lukuvuotta ja ne on vastaanotettu kouluilla hyvin.

Johtamisjärjestelmän kehittämisessä todettiin sijaisten hankinnan olevan suuri johtamisen resurssiin vaikuttava asia. Ratkaisuna järjestelyvaraeriä ohjattiin apulaisrehtorijärjestelmän kehittämiseen sijaisjärjestelyjen osalta. Koulusihteeriresurssi jaettiin uudestaan elokuusta 2023 alkaen huomioiden uusi tehtävä sekä tulevat palveluverkon muutokset. Erityisopetuksen uudet virat rekrytoitiin. Laaja-alaisen erityisopetuksen suhdeluku lukuvuonna 2023-24 oppilasta kohden on n. 109 oppilasta/erityisopettaja.

Koulujen kerho- ja harrastustoimintaa on tarjolla kaikille Tuusulan perusopetuksen 1.-9. luokkalaisille ja harrastuspaikkoja kevätlukukaudella yli 800. Kerhot lukuvuodelle 2023-24 on sovittu yhteistyökumppaneiden kanssa ja toiminta kouluilla aloitettu.

Tuusulan lukioon valittiin yhteensä 249 ensisijaista opiskelijaa (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 27) aloituspaikkojen määrän ollessa 257 (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 35). Ensimmäiset kokemukset Monion toimivuudesta ja yhteistyöstä ovat olleet positiivisia ja rohkaisevia.

Prokoulu toiminta jatkuu kaikilla Tuusulan perusopetuksen kouluilla lukuvuoden 2023-2024 alkaessa.

Kaikille yhteinen koulu -hanke päättyi helmikuussa 2023. Sitko- hankkeessa valmistui alueellisesti tuotetut Koulupoissaolon puuttumisen mallin ja Kouluvalmentajan käsikirja.

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu siirrettiin operatiivisesti oppimisen palvelualueelta kulttuurin palvelualueelle 1.4.2023. Tavoitteena on lisätä yhteistyötä Tuusulan kunnan kulttuuritoimen kanssa entisestään säilyttäen ja entisestään tiivistäen yhteistyötä oppimisen palvelualueella.

Talousarvion näkökulmasta valmistavan opetuksen ryhmien osalta rahoitusta vuoden 2023 budjetissa on kahdelle ryhmälle ja ryhmiä on ollut kevätlukukaudella kuusi. Kustannusvaikutukset ovat noin 90 000 € yhtä ryhmää kohden. Syksyllä 2023 valmistavassa opetuksessa jatkaa 4 ryhmää. Lisäryhmien tarvetta seurataan lukuvuoden alkaessa. Talousarviossa menolisäys on vuoden aikana arvioidusta 270 000 € suurempi, joihin kunta saa valmistavaan opetukseen valtionavustusta.

Vapaa-aikapalvelut

Nuorisotilan vuokramenot, liikuntapaikkojen kunnossapitokustannukset ja palvelualueen henkilöstömenot lisäävät käyttömenoja. Ennaltaehkäisevän nuorisotyössä nähdään, että nuorilla on selkeä tarve keskusteluun aikuisen kanssa. Tarve on myös konkreettiseen tukeen ja palveluohjaukseen.

Avustuksien ja kolmannen sektorin kokonaisuuden suunnittelu etenee ja tavoitteena ottaa perusteet käyttöön 2024 alusta lukien.

Tuusulanjärven talviliiikunta keräsi valtavasti ulkoilijoita alueelle. Oheispalveluiden ja liikenteen sujuvuuden merkitys nousee tärkeäksi asiaksi suosituissa matkailukohteissa. Luonnonjääkenttien ylläpito oli vaihtelevan sään vuoksi haastavaa. Latukausi kesti 13 viikkoa, ensilumen ladun kausi jatkui vielä huhtikuussa. Liikuntapaikkojen peruskunnostusta tehtiin mm. Mattilassa ja Lahelanrinteessä.

Uimahallin kävijämäärät kavoivat edellisvuodesta 20 %. Uimahallin märkätiloille ja rakenteisiin suunnitellaan tehdyn kuntokartoituksen pohjalta perusteellista korjausremonttia, joka toteutunee aikaisintaan 2024.

Monitoimihallin rakentamisesta on allekirjoitettu urakkasopimus. Rakentaminen alkaa syksyllä, kun rakennuslupa on saatu. Hanke muuttaa urheilukeskusta ja alueen palvelutoimintaa merkittävästi. Hallin ympäristö suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen yhteydessä kunnan hankkeena.

Tuusulan kunta palkitsi Topi Raitasen parhaana urheilijana ja valitsi liikunnan ja urheilun tunnustuspalkinnon saajaksi Raimo Stenvallin.

Kulttuuri- ja museopalvelut sekä kirjastot

Kulttuuripalveluiden alkuvuosi on käynnistynyt vilkkaasti. Kävijämäärät kirjastoissa ja museoissa ovat olleet kasvavat ja valtaosa tapahtumista loppuunmyytyjä. Halosenniemen museo äänestettiin Suomen hurmaavimmaksi taiteilijakotimuseoksi.

Vapaan sivistystyön palveluyksikkö siirtyi huhtikuun alussa kulttuurin palvelualueelle. Yhdistyminen vahvistaa olemassa olevia yhteyksiä ja luo mahdollisuuksia uusien toimintojen kehittämiseen. Sille luo hyvät puitteet elokuussa avattu Lukio ja kulttuuritalo Monio, jossa syyslukukausi päästiin aloittamaan.

Tuusulan kirjasto siirtyy yhdessä muiden Kirkes-kirjastojen kanssa avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän käyttäjiksi syyskuussa 2023. Käyttöönottoprojekti on edennyt suunnitelman mukaisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta tukee taiteen, kulttuurin ja kotiseututyön toimijoita avustuksilla. Avustuksia myönnettiin kahdessa erässä yhteensä 83:lle kulttuuri- ja taidealan toimijalle.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta myönsi Vuoden tuusulalainen kirjoittaja 2023 -tunnustuspalkinnon Silja Siljanpäälle, joka on työskennellyt ansiokkaasti lastenkulttuurin hyväksi. Vuoden kulttuurimyrönteinen 2023 tunnustuksen sai muusikko Hanni Autere.

Vuoden aikana on järjestetty monia erilaisia tapahtumia; Tuusulan 380-vuotispäivä, Tuusulan taiteiden yö sekä varsinkin Tuikkiva Tuusula-tapahtuma oli saanut yleisöä liikkeelle. Ulkoilmaelokuvia esitettiin kahdessa näytöksessä ja Kaukajärvenrannan puistossa tanssivia vesiä ihaili kymmeniä tuhansia ihmisiä.

Virtuaali-Tuusulan uudistettu versio julkaistiin helmikuussa. Tuusulan museo julkaisi Finna.fi-hakupalvelussa uutta aineistoa valokuva- ja arkistokokoelmistaan.

Alkuvuonna saatettiin loppuun Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyneissä rakennuksissa olevien Tuusulan museon taideteosten inventointi. Keväällä otettiin käyttöön Kaikukortti, jolla mahdollistetaan haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien henkilöiden mahdollisuus kokea ja harrastaa kulttuuria. Korttia jakavat sekä kunnan että Keusoten toimijat.

Palveluverkko

Palveluverkkosuunnitelman hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä alkuvuodesta 2023. Monio on avautunut elokuussa, ja talossa on ollut vilkasta toimintaa kaikilla käyttäjäryhmillä. Monion toimintakulttuuria luodaan edelleen aktiivisesti eri toimijoiden yhteistyössä.

Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi teemme aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen etenee aikataulussa. Kalusteiden hankinta on edennyt tarjouspyynnön viimeistelyyn. Kampuksen toimintakulttuurin muutoksen tueksi on käynnistynyt henkilöstövalmennus.

Riihikallion hankkeessa rakentaminen alkoi huhtikuussa edeten aikataulussa. Kalustesuunnittelu on käynnissä ja kokonaisuutta valmistellaan yhteishankintana Rykmentinpuiston kampuksen kanssa. Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyi tulipalo. Lukuvuoden 2023–24 koulutyö on jatkunut osassa Riihikallion koulun tiloja. Elo-lokakuussa koulutyölle varattiin tiloja Hyrylän koulukeskuksesta, Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston kuvataidekoulusta. Syysloman jälkeen Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston tiloista palataan takaisin Riihikallion kouluun.

Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen on käynnistynyt. Tarkempi käyttäjäsuunnittelu jatkuu. Kalustesuunnittelua edistetään kohti Riihikallionkampuksen kanssa tapahtuvaa yhteishankintaa.

Peltokaaren päiväkodin käyttäjäsuunnittelu on tehty ja työt tontilla on aloitettu. Hanke on aikataulussa. Kalustehankinta toteutetaan yhteishankintana Tuusulanjärven kampuksen kanssa.

Lahelan kampuksen hankesuunnitelma on valmistunut ja eteni päätöksentekoon syksyllä 2023. Hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 9.10.2023.

Kulttuurin ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisestä on tehty päätökset syyskuun valtuustossa. Hyökkälään sijoitetaan taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat, ja hankesuunnittelu on käynnistetty. Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen verkko kasvaa Rykmentinpuiston kampuksen päiväkotioption käytön myötä.

Hallinto ja kehittäminen

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämisaamuissa. Yhdessä on työstetty toimintaympäristön analyysia, hallitusohjelman sivistyspalveluita koskevia osia, vuositavoitteita 2024. Sivistyksen kärkikunta-kriteeristö on valmistunut kaikilla palvelualueilla.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi olemme toimineet LANUPE-ryhmässä ja HYTE-ryhmässä. Olemme olleet mukana laatimassa hyvinvointialueen perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa. Koulu-terveyskyselyn 2023 kuntakohtaiset tulokset on julkaistu syys-lokakuun vaihteessa, ja niiden käsittely ajoittuu loppuvuoteen.

Lapsiystävällinen kunta -työssä alkukartoituksena syksyllä toteutetaan lasten ja nuorten kuuleminen ja kunnan lapsenoikeustilanteen itsearviointi. Nuorisovaltuusto laatii viestintäkampanjan loppuvuodesta 2023. Lapsiystävällinen kunta -nettisivut on avattu ja työntekijöille suunnattu Kaiku-sivusto on käytössä. Lasten oikeuksien viikolle marraskuulle on suunnitteilla monipuolista ohjelmaa.

OPPIVA-verkostossa Tuusulan kunta on osallistunut perusopetuksen uudistusta koskevan kannanoton laatimiseen. Kannanoton tarkoituksena on pyrkiä vaikuttamaan koulutuspolitiisiin linjauksiin Verkoston koulutukset ovat olleet varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueen henkilöstön hyödynnettävissä.

Kehittämiseen suunnatuista valtionavustuksista keskeisimpiä alkuvuoden toteutuksia toimialueella ovat olleet

- XR-museon toteutuksen aloittaminen
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämisen jatkuminen sekä lasten tuen kehittäminen
 - Tasa-arvoisten oppimisen mahdollisuuksien kehittäminen jatkuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Covid-rahoituksella ja tasa-arvorahoituksella.
 - Oppimisen digitaalisten muotojen kehittäminen jatkuu Uudet lukutaidot -hankkeessa
 - Oppilaiden maksuttoman kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen jatkaminen
 - Urheilukeskuksen saama merkittävä valtion avustus Monitoimihallin ja sen ympäristön kehittämiseen

Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyi tulipalo. Lukuvuoden 2023-24 koulutyö on jatkunut osassa Riihikallion koulun tiloja. Elo-lokakuussa koulutyölle varattiin tiloja Hyrylän koulukeskuksesta, Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston kuvataidekoulusta. Syysloman jälkeen Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston tiloista palataan takaisin Riihikallion kouluun.

Ruokapalvelut

Alkuvuodelle ajoittui usean ammattiliiton järjestämiä lakkoja, joista erityisesti kaupanalan lakolla oli eniten vaikutuksia ruokapalveluiden kustannuksiin ja tarjontaan. Lakkoon varautuminen aiheutti ruokalistamuutoksia ja vararuokajärjestelmän käyttöönoton.

Toimintaympäristössä tapahtui kasvua, kun alkuvuodesta avautuivat Neitoperhon ja Rykmentintien päiväkodit. Kalliomaan koulu on muuttanut Järvenpään kesäkuun alussa. Ruokapalvelut aloittivat koululle ruokatoimitukset elokuussa. Monion keittiö ja kahvila asiakastiloineen on otettu käyttöön elokuussa 2023.

Kesällä Tuusulan kunta järjesti puistoruokailua alle 18-vuotiaille kaikissa kuntakeskuksissaan. Ruokapalvelut tuottivat ruuan ja varhaiskasvatus ja oppiminen vastasivat ruuan jakelusta. Puistoruokailuihin osallistuttiin kesän aikana yli 8391 kertaa.

Kesän kerhotoimintaa oli Riihikallion, Hyökkälän, Mikkolan, Kellokosken, Lepolan ja Vaunukankaan kouluilla. Kesäkerhoille tarjottiin lounaat sekä välipalat. Kerhoihin valmistettiin 2634 suoritetta kesäkuun aikana.

Taideleirejä järjestettiin kesäkuussa Notkokuistossa, Kellokosken koululla ja Kirkonkylällä. Taideleiriläisille tarjottiin yhteensä 216 suoritetta.

Riihikallion koulun tulipalo synnytti huomattavaa lisätyötä, kun kouluruokailun järjestelyjä alettiin suunnitella kesäkuun aikana. Riihikallion väistökeittiö ja asiakastila on otettu käyttöön elokuussa 2023.

Uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto ruokatuotteiden, erityisruokavalioiden, hävikin sekä välitystavaroiden osalta on toiminnassa. Uuden Catering-tilaus osion kautta kahvitus- ja retkievästilaukset välittyvät keskuskeittiölle. Uudistus on muuttanut tilaus- ja sisäisen laskuttamisen prosesseja.

Maaliskuussa tuotantokeittiöllä vieraili kouluruokailuryhmäläisiä 9 koululta. Ruokapalveluiden omavalvonta päivitettiin kevään aikana ja toukokuussa pidettiin koko henkilökunnalle koulutus aiheesta.

Investoinnit eivät ole edenneet suunnitellusti, koska Riihikallion tulipalosta aiheutuneiden väistötilojen suunnittelu ja toteutus ovat olleet etusjalla.

KASVU JA YMPÄRISTÖ

Toimialue

Tuloerien ja toimintakulujen erittely							
1835 Kasvu ja ympäristö	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	Ennuste
€1 000	9/2023	2023	MKS 2023	9/2022	TP 2022	muutos%	2023
300 TOIMINTATUOTOT	27 982	29 955	93,4 %	23 634	31 418	18,4 %	29 915
306 MYYNTITUOTOT	2 814	3 520	79,9 %	2 930	3 804	-4,0 %	3 520
320 MAKSUTUOTOT	2 717	4 766	57,0 %	3 338	4 567	-18,6 %	4 766
330 TUET JA AVUSTUKSET	106	6	1774,7 %	50	111	112,6 %	6
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	22 344	21 662	103,1 %	17 315	22 936	29,0 %	21 623
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	110	100	110,3 %	117	290	0	100
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	110	100	110,3 %	117	290	0	100
400 TOIMINTAKULUT	-25 708	-34 705	74,1 %	-23 920	-33 565	7,5 %	-35 256
400 HENKILÖSTÖKULUT	-7 391	-10 458	70,7 %	-7 090	-9 685	4,2 %	-10 458
430 PALVELUJEN OSTOT	-13 358	-16 687	80,1 %	-11 428	-15 963	16,9 %	-17 238
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 067	-6 434	63,2 %	-3 351	-5 246	21,4 %	-6 434
470 AVUSTUKSET	-100	-100	100,0 %	-100	-100	0,0 %	-100
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-792	-1 025	77,3 %	-1 950	-2 571	-59,4 %	-1 025
Toimintakate	2 384	-4 650	-51,3 %	-169	-1 856	-1507,0 %	-5 240

Yllä oleva taulukko ei sisällä valmistus omaan käyttöön tietoa.

Kasvun ja ympäristön toimialueen toimintatuotoista toteutui 93,4 % (v. 2022 75,2 %). Toimintatuottoihin sisältyy Rykmentinpuiston taseyksikön tontinmyynnin luovutusvoittoja 6,1 milj. euroa, jotka eivät sisälly talousarvioon. Toimintakuluista toteutui 74,1 % (v. 2022 71,3 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli -51,3 %, (v. 2022: 9,1 %)

Asiantuntijapalveluiden käyttö on lisääntynyt aikaisempiin vuosiin verrattuna, mukana on mm. kahden laadinnassa olevan yleissuunnitelman kustannuksia (kaavoituksen ja yleissuunnittelu yhteistyö). Ulkopuolisten palveluntuottajien lisääntynyt käyttö tukee hankkeiden nopeampaa läpivientä.

Sähköenergian hintataso nousi voimakkaasti vuoden 2023 alusta alkaen. Energiaa on pyritty säästämään pitkäjänteisellä työllä mm. kiinteistöautomaatiota hyödyntäen sekä vaihtamalla valaisimia energiatehokkaammiksi.

Tuusulan kunnan HSL-kuntaosuuden määrä on tarkentunut HSL:n tarkistetun talousarvion sekä viimeisimmän osavuositarkistuksen myötä. Talousarvion tason ennakoitaan ylittyvän 551 000 eurolla.

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi-syyskuussa 2023

Kaavoitus

Kaavoitus on valmistellut Vanutehtaan ja Harjulan asemakaavamuutosehdotukset nähtäville ja Joenrannan asemakaava on saanut lainvoiman.

Uusia kaavatöitä on laitettu vireille kaksi kappaletta. Resiinakujan asemakaavamuutos on lisätty kaavoituksen työohjelmaan.

Elo-syyskuussa on pidetty yksi asukastilaisuus. Kaavoitus on valmistautunut järjestelmä uudistukseen mm. osallistumalla koulutuksiin ja esittelyihin sekä vieraillemalla naapurikunnassa ohjelmistoon tutustuen. Ilmasto-ohjelman toimenpiteitä on edistetty. Kaavatalouteen liittyviä tarkasteluja ja työkaluja on kehitetty Inspira Oy:n kanssa.

Maankäyttö ja paikkatieto

Tammikuussa palvelusihteeri siirtyi paikkatiedosta hallintopalvelusihteeriksi maankäyttöön ja maaliskuussa valittiin maankäyttöneuvottelija maankäytöstä kaavasuunnittelijaksi kaavoituksen palvelualueelle. Uusi maankäyttöneuvottelija rekrytoitiin syyskuun alussa. Toimitusinsinööri jäi eläkkeelle huhtikuun lopussa, ja maanmittausinsinööri siirtyi toimitusinsinööriin virkaan toukokuun alussa. Uusi maanmittausinsinööri valittiin ja hän aloitti työt kesäkuussa.

Alkuvuonna 2023 asetettiin hakuun Lahelanpelto II:sta neljä tonttia ja Häriskivestä yhdeksän tonttia. Tonttihakemuksia saapui 24 kpl, joista ostohakemuksia oli 14 kpl ja vuokrahakemuksia 10 kpl. Hakemuksista 7 kpl kohdistui Häriskiveen ja 17 kpl Lahelanpeltoon. Maaliskuussa Häriskivestä asetettiin myös jatkuvaan hakuun jäljelle jääneet ja palautuneet tontit. Syksyllä asetettiin Lahelanpelto II-alueen jäljellä olevat 8 tonttia hakuun ja niihin saapui vain 5 hakemusta. Omakotitonttien kysyntä on vähentynyt.

Seurantakaudella omakotitontteja on luovutettu yhteensä 27 kpl. Tuottajamuotoisia tontteja myytiin 1 ja vuokrattiin 2. Asuintonttien lisäksi on luovutettu 3 yritystonttia, yksi realisointilistalla ollut kohde, yksi päiväkotitontti sekä yksi tontti nuorisokotia varten. Maanmyyntituloja on seurantakaudella kertynyt 8,1 M€. Seurantakaudella on allekirjoitettu ja hyväksytty maankäyttösopimus Joenrannan alueella.

Asemakaavoituksen käynnistämissopimuksia on allekirjoitettu Mattilan alueella 4 kpl, Jokelan asemansseudulta 1 kpl, Koskensillantieltä 2 kpl, Focus liikekeskuksen alueelta 1 kpl, Rykmentinportti I alueelta 1 kpl ja Hyrylän keskustan alueelta 1 kpl sekä yksi kumppanuuskaavoitussopimus Jokelan alueelta.

Seurantakaudella kunnan omistukseen on siirtynyt maata noin 14,5 ha, johon on käytetty maanhankintarahaa yht. 1,06 M€.

Rakennetun ympäristön järjestelmän hankinnan osalta on sopimusneuvottelut Tiera Oy:n kanssa saatu lähes loppuun. Järjestelmän perusosa on hankittu ja sitä ollaan parhaillaan ottamassa käyttöön. Järjestelmän ostopäätöstä valmistellaan ja se viedään päätöksentekoon marras-joulukuussa. Järjestelmään liittyvää prosessien selvittelyä ja rekistereiden tietosisältöjen parannustyötä jatketaan edelleen.

Paikkatiedotdan pilvipalvelujärjestelmän hankinta päätettiin tehdä suorahankintana, mutta se osoittautui arvioitua paljon kalliimmaksi ja hinta meni yli kansallisen kynnysarvon. Lisäksi kunnan tietojärjestelmissä tapahtui oleellisia muutoksia, jotka vaikuttivat pilvipalvelun rakenteeseen. Hankinnasta päätettiin luopua ainakin suunnitellussa laajuudessa.

Keravan ja Tuusulan yhteinen VM digiavustusta saanut poikkihallinnollinen paikkatietohanke on lähellä päätöstään. Tarkastelujaksolla on tehty analyysyjä kyselyistä ja aloitettu paikkatieto-oppaan formaatin ja sisällön suunnittelu. Paikkatiedon strategista ohjelmaa suunnitellaan hankkeen yhteydessä.

On päätetty lähteä mukaan HSY:n yhteiseen ilmakehuvaushankintaan mukaan yhdessä pääkaupunkiseudun kuntien ja kaupunkien kanssa. Lopputuloksena saadaan koko kunnan kattavat tarkat ilma- ja väärävärivärit. HSY:n yhteinen ilmakehuvaushanke on saatu lennetty ja ensimmäiset näytteet kuvista on saatu arvioitaviksi.

Kiinteistöveroselvitystyö on hankittu FCG:ltä. Saadun analyysin tuloksien perusteella pyydettiin tarjous Sulan-Riihikallion alueen maastoselvityksestä. Kiinteistöveroselvitystyön osalta on pidetty jo aloituskokouksia ja käytännön toteutusta suunnitellaan.

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Kevään aikana työstetty Tuusulan kunnan elinvoimaohjelmaa 2023 - 2030 on lähetetty lausunnolle eri lautakuntiin. Tontinmyyntineuvotteluja on jatkettu sekä suunniteltu tonttien markkinointia. Hyrylän kaupallisen keskustan visiotyö valmistui. Tuusulan kunta on mukana EU:n URBACT IV -ohjelmasta rahoitusta saaneessa Eco-Core-hankkeessa.

TE2025-uudistuksen valmistelu jatkuu edelleen. Ak-tonttien markkinointia tehostettiin ja valmistellaan Tuusula rakentaa -seminaaria marraskuulle. Ikäihmisten asumisneuvonnan kehittäminen ja tapahtumasuunnittelu jatkuvat. Pohjois-Tuusulan vetovoiman edistämiseksi järjestettiin Tarinoiden talot -tapahtuma Jokelassa elokuussa. Tiilitehtaan kunnostamisesta on tehty projektisuunnitelma ja työ etenee.

Projektitoimisto

Focus-alueen yleissuunnitelma on viimeistelty päätöksentekoa varten. Alueen asemakaavoittamisesta ja muusta suunnittelusta on käyty hankintaneuvotteluja ja laadittu työohjelmaa. Kaavamuutoksista on neuvoteltu maanomistajien kanssa. Maa-aineslupa-aineistoa on täydennetty ja etsitty ratkaisua louhintojen kulkureitin järjestämiseksi. Kiila-Senkkerinmäen esiselvitystyö valmistui.

Puistokylän asemakaavan laatiminen jatkuu, ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma sekä ampumarataselvitys ovat valmistumassa. Hyvinvointikeskuksen tilaohjelmaa ja muiden kilpailutuksessa tarvittavien asiakirjojen valmistelua on jatkettu Keusoten ja konsulttien kanssa. Varuskunnanaukion suunnittelun aloittamista on valmisteltu. Rykmentinportin alueella on tonttien myynti jatkunut ja yritysalueen laajentumiseen tähtäävä asemakaavoitus on käynnissä. Taiteen ohjausryhmän toiminta on ollut aikaisempaan tapaan säännöllistä. Kunnan omistamien tonttien myynti aloitetaan sen jälkeen, kun asuntopoliittisen ohjelman tavoitteet saadaan sisällytettyä myyntiasiakirjoihin. Alueen kehittämistä on jatkettu yhdessä Senaatti kiinteistöjen kanssa.

Hyrylän keskustan palvelukeskus on rakennuslupavaiheessa, vuokrasopimukset allekirjoitettu ja yhdyskuntatekniikan suunnittelu edennyt palvelukeskukseen rajautuvien katualueiden osalta. Johtosiirtoja on toteutettu ensimmäisten urakka-alueiden osalta. Hyrrän korttelin sekä Koskensillantien ja Esikunnan asemakaavojen muutokset ovat vireillä. Niiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmista on saatu mielipiteet ja lausunnot. Keskustan pysäköintitarvelaskelmaa on tarkennettu ja Koskensillantien pysäköintialohanketta valmisteltu päätöksentekoa varten.

Suunnittelun ja rakentamisen osalta on edistetty Rykmentinpuiston kampuksen sekä siihen liittyvän päiväkotilaajennuksen toteutusta. Päiväkotioption päätös saa lainvoiman 16.10.2023, mutta suunnittelu sekä rakennuksen että kalustamisen osalta on jo laitettu alulle erillisellä suunnittelusopimuksella. Lahelan kampuksen hankesuunnitelman päätöksentekoa on viety kohti valtuustoa ja Peltokaaren päiväkodin toteutusta on edistetty erityisesti jalankulkijoiden ja viereisen puiston turvallisuuden osalta. Projektimallin kehittäminen odottaa päätöksiä salkunhallintaohjelmiston kehittämisen suunnasta.

Rakennusvalvonta

Myönnettyjen lupien määrä on laskenut noin 20 % edellisvuoden vastaavasta jaksosta. Tarkasteluajanjaksolla on myönnettyissä rakennusluvuissa ollut kerrosalaa kuitenkin reilut 32000 m². Tähän sisältyy muun muassa Makita Oy:n logistiikka-toimistorakennus, minkä rakennustyöt on myös aloitettu tarkasteluajanjaksolla. Rakennustyöt alkoivat myös Sulankaaren ja Senkkerin metsätien teollisuus-/varastohankkeissa. Olympiakasarmien kerrostalokohde, jossa on 39 asuntoa, valmistui. Samoin valmistui myös rivitalokohteita Lahelassa.

Tilapalvelut

Uusi tilapalvelupäällikkö aloitti 1.8.2023. Perehtyminen työtehtäviin on sujunut hyvin, mutta toki on vielä lukuisia asioita, jotka vaativat perehtymistä. Rakennuspäällikkö eli henkilö, joka vastaa mm. rakennuttamisesta, on ollut heinäkuun lopusta lähtien sairauslomalla, joka jatkuu toistaiseksi. Hänen tehtäviään on hoidettu sijaistusjärjestelyillä. Yksikössä on henkilövajausta. Yhden irtisanoutuneen tilalle ei rekrytoida uutta ja toisen henkilön rekrytointi ei ole tuottanut tulosta. Työkuorma kasvaa ja töitä joudutaan lykkäämään. Kiinteistöhoitopäällikkö on käynyt KETS-koulutuksessa ja kaikkien tilapalveluissa työskentelevien työturvallisuuskorttikoulutus kartoitetaan ja tarvittavilta osin henkilöt suorittavat ko. Koulutuksen.

Riihikallion kampuksen ja Rykmentinpuiston kampuksen peruskivet ovat muurattu. Kaikki käynnissä olevat työmaat etenevät aikataulussa ja ilman tapaturmia.

Yhdyskuntatekniikka

Suunnittelu ja rakentaminen jatkuvat edelleen korkeasuhdanteisena, joskaan kaikkia suunniteltuja kohteita ei ole voitu aloittaa työohjelmiin suunnitellun aikataulun mukaisesti. Syinä mm. keskeneräiset kaavat, viivästynyt suunnittelu ja lupabyrokratia ely:ssä. Sulan työpaikka-alueista Sula III:n rakentamisen aloitus ei ole lähtenyt käyntiin odotetusti ja kohteesta on tulossa merkittäviä lisäkuluja. Pilaantuneita ja jätteensekaisia maa-alueita on tutkittu Sula III:n lisäksi Rykmentinportin alueella, Kulomäen työpaikka-alueen laajennusalueella ja Peltokaareissa Blennerintien linjauksen kohdalta. Häriskivi valmistuu todennäköisesti ennakoitua aikaisemmin. Kaukjärvenpuiston saneeraus on valmistunut. Kunnossapitoyksikkö vastasi Jokelan kemikaalionnettomuuden jälki-
töistä.

Tuloerien ja toimintakulujen erittely							
1838 Vesihuoltoliikelaitos	Kum.	MKS	Tot.-%	Kum.		Tot. Kum.	
€1 000	9/2023	2023	MKS 2023	9/2022	TP 2022	2022>2023	Ennuste
300 TOIMINTATUOTOT	5 724	7 733	74,0 %	5 797	7 873	-1,3 %	7 733
306 MYYNITUOTOT	5 716	7 730	73,9 %	5 786	7 855	-1,2 %	7 730
330 TUET JA AVUSTUKSET	-1			0	7	0	
340 MUUT TOIMINTATUOTOT	8	3	277,1 %	10	10	-18,0 %	3
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		54			76		54
370 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		54			76		54
400 TOIMINTAKULUT	-3 527	-5 080	69,4 %	-3 147	-4 721	12,1 %	-5 080
400 HENKILÖSTÖKULUT	-884	-1 201	73,6 %	-818	-1 157	8,1 %	-1 201
430 PALVELUJEN OSTOT	-1 536	-2 250	68,3 %	-1 256	-1 798	22,3 %	-2 250
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-993	-1 446	68,7 %	-951	-1 606	4,4 %	-1 446
480 MUUT TOIMINTAKULUT	-114	-184	62,2 %	-122	-160	-6,6 %	-184
Toimintakate	2 196	2 707	81,1 %	2 649	3 228	-17,1 %	2 707

Vesihuoltoliikelaitoksen toiminnan tulojen toteuma oli 74 % (v2022: 73,6 %). Määrärahojen käyttöaste oli 69,4 % (v2022: 66,7 %). Sitovan toimintakatteen toteuma oli 81,1 % (v2022: 82,1 %).

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tammi-syyskuussa 2023

Seuranta jakso on sujunut toiminnallisesti ja kulutuksellisesti tavanomaisesti. Ennätys laajat rakennusurakat ovat lähteneet rivakasti liikenteeseen, mikä työllistää henkilökuntaa paljon. Käyttötalouden ja investointien arvioidaan toteutuvan budjetoidun mukaisesti. Veden liittymismaksutulojen arvioidaan alittuvan 500 000 eurolla. Liittymismaksut eivät näy tuloslaskelmassa. Rahoituslaskelmaan tehdään ennusteen muutos. Uusi arvio on 1 000 000 euroa.

Vuosi tavoitteiden seurata

- Vesihuoltolaitoksen yleisurakka-asiakirjapohjien laatiminen ja käyttöönotto yhdessä kunnallistekniikan kanssa
 - Mittari: asiakirjat laadittu ja käyttöönotettu
 - sisällön tuottaminen tapahtuu koulutuksen yhteydessä. Koulutus alkanut.
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen kirjalliseksi ohjeistukseksi ja jalkauttaminen työmaahenkilöstölle (tämä projekti on jatkoa vuoden 2022 tavoitteesta) sekä turvallisuuskoordinaattorin työn selkeyttäminen.
 - o Mittari: kirjallinen ohjeistus laadittu ja jalkautettu/harjoitettu. Turvallisuuskoordinaattorin tehtävät määritelty.
 - kirjallisen ohjeistuksen laatiminen odottaa vielä viimeistelyä.
 - turvallisuuskoordinaattorin vakanssi on viety TAE 2024

Investoinnit

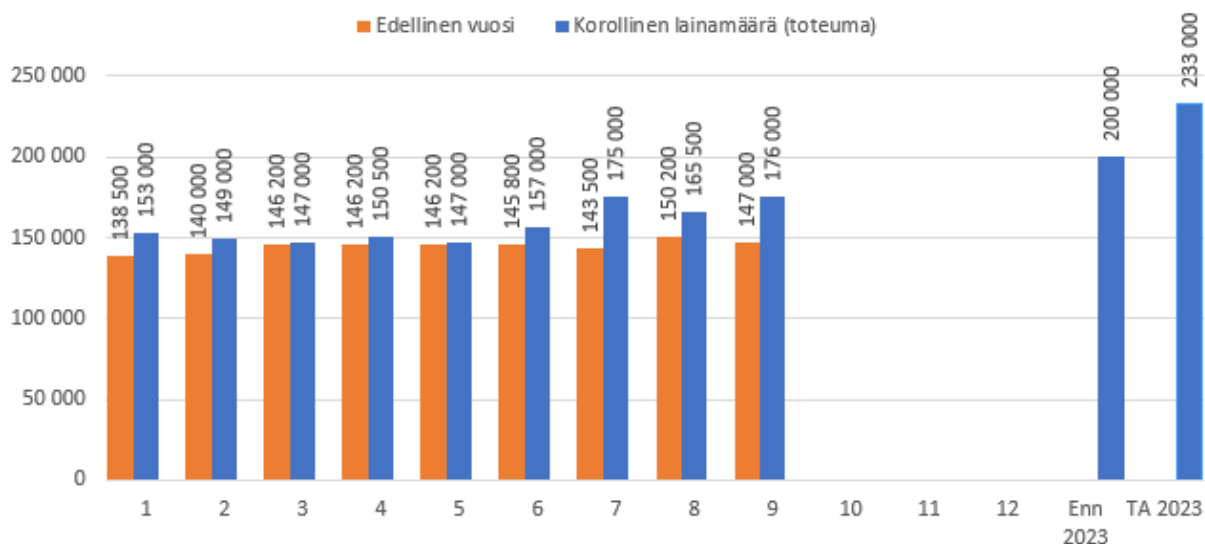
Toteuma 092023 1 000 €	INVESTOINNIT 2023	TA 2023 1 000 €	MTA 2023 1 000 €	Ennuste 2023 1 000 €	Ero MTA/ Ennuste 1 000 €
	1. Maanhankinta				
-1 061	Maa-alueiden hankinta	-5 000	-5 000	-5 000	0
8 131	Maanmyynti	12 000	12 000	12 000	0
7 070	Netto maanhankinta yhteensä	7 000	7 000	7 000	0
	2. Osakkeet				
	Koy Hyrylän pysäköintitalo				
-816	Oman pääoman sijoitus, Tuusulan Tenniskeskus Oy	-1 500	-1 500	-1 500	0
	Oman pääoman sijoitus, Kiinteistö Oy Riihikallion Lähipalvelukeskus		-1 114	-1 114	0
-1	Osakemerkintä, Monetra Oulu Oy				
-818	Osakkeiden hankinta yhteensä	-1 500	-2 614	-2 614	0
	Osakkeiden myynti				
	3. Rakennukset				
1 256	Rakennuksen myynti Tuusulan jäähalli Oy:lle				
1 256	Rakennusten myynti yhteensä				
	Kunnanhallitus				
	Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja perusparannustöitä	-200	-200	-50	150
-314	Vanhan hallintorakennuksen purku	-800	-800	-350	450
-314		-1 000	-1 000	-400	600
	Kasvatus ja sivistys				
-114	Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit	-100	-100	-100	0
-53	Rykmentinpuiston yleistilojen perusparannus	-150	-150	-150	0
-7 115	MONIO, lukio ja kulttuuritalo	-5 600	-6 100	-7 700	-1 600
-5 332	Rykmentinpuiston monitoimikampus	-18 000	-12 000	-12 000	0
-5 820	Riihikallion monitoimikampus	-10 000	-13 000	-13 000	0
	Jokela koulukeskus	-25	-25	-25	0
-8 228	Tuusulanjärven kampus	-9 000	-10 000	-10 000	0
-64	Lahelan monitoimikampus	-100	-100	-100	0
	Hyökkälän koulun kiinteistön hankesuunnittelu		-100	-100	0
2	Marta Wendelin päiväkot				0
-26 724		-42 975	-41 575	-43 175	-1 600
	Vapaa-aika				
	Uimahalli				
	- kassatilan ja kahvion muutostyöt	-200	0	0	0
	- peruskorjauksen suunnittelu		-200	-200	0
		-200	-200	-200	0
	Kulttuuri				
-1	Halosenniemi	-100	-100	-100	0
-9	Ilmatorjuntamuseo	-25	-25	-25	0
	Erkkola	-25	-25	-25	0
-34	Tiilitehdas	-300	-300	-150	150
-44		-450	-450	-300	150
	Kasvu ja ympäristö				
-1 006	Erillinen työohjelma	-2 500	-2 020	-1 520	500
-1 006		-2 500	-2 020	-1 520	500
					0
-28 088	Rakennukset yhteensä	-47 125	-45 245	-45 595	-350

Toteuma 92023	INVESTOINNIT 2023	TA 2023	TA 2023	Ennuste 2023	Ero MTA/ Ennuste
1 000 €		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	5. Koneet ja kalusto				
	Kunnanhallitus				
0	Varavoimalaite - Varautuminen	-30	-30	-30	0
		-30	-30	-30	0
	Kasvatus ja sivistys				
-208	Monion irtaimisto, muut kuin kalusteet	-177	-177	-177	0
-53	Monion irtaimisto, ruokapalvelut	-85	-85	-117	-32
	Klaavonkallion päiväkodin yhdistelmäuuni	-22	-22	-22	0
	Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni	-22	0	0	0
-48	Lahelantertun päiväkodin ruoankuljetusvaunut		-48	-48	0
-3	Koulujen irtaimisto				0
-311		-306	-332	-364	-32
	Kulttuuri ja vapaa-aika				
-150	Konserttiflyygei Monioon	-150	-150	-150	0
-150		-150	-150	-150	0
	Kasvu ja ympäristö				
	Kiinteä liikenteen laskentapiste	-20	-20	-20	0
-257	Kuorma-auto	-300	-300	-300	0
	Huoltoauto	-90	-90	-90	0
-12	Kadunhoitolaitteet (aurat, harjat, ymv)	-40	-40	-40	0
	Kartoituskoje	-50	-50	-50	0
	Siipikaira		-16	-16	0
-269		-500	-516	-516	0
-730	Koneet ja kalusto yhteensä	-986	-1 028	-1 060	-32

Toteuma 92023	INVESTOINNIT 2023	TA 2023	TA 2023	Ennuste 2023	Ero MTA/ Ennuste
1 000 €		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	6. Pitkävaikutteiset menot				
	Kunnanhallitus				
	Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30	-30	0	30
	CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	-30	-30	-30	0
	Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	-50	-50	-50	0
-38	Talousjärjestelmän vaihtaminen	-100	-100	-100	0
-22	Sähköinen asiointi	-70	-70	-70	0
	Asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto	-100	-100	0	100
	Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	-30	-30	0	30
	Decidim-järjestelmän kehittäminen	-10	-10	-10	0
-5	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	-50	-50	-50	0
	Salkkujärjestelmän uudistaminen	-30	-30	-30	0
	Ohjelmisto robotiikan kehittäminen	-10	-10	-10	0
	Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu	-15	-15	0	15
-14	Verkkosivujen uudistaminen	-50	-50	-50	0
-79		-575	-575	-400	175
	6.2 Sivistys				
-7	Kirjastojärjestelmän vaihtaminen	-30	-30	-30	0
	Finna-järjestelmä	-10	-10	-10	0
-7		-40	-40	-40	0
	6.3. Kasvu ja ympäristö				
0	Tuusulan paikkatietojärjestelmän kehittäminen	-50	-50	-50	0
	Paikkatietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen	-270	-270	-270	0
0		-320	-320	-320	0
-86	Pitkävaikutteiset menot yhteensä	-935	-935	-760	-175

Toteuma 09/2023	INVESTOINNIT 2023	TA 2023	MTA 2023	Ennuste 2023	Ero MTA/ Ennuste
	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta				
-39 731	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto	-80 193	-80 119	-74 946	5 173
	Rahoitusosuudet	700	700	700	0
9 387	Tulot	12 000	12 000	12 000	0
-30 344	Investoinnit, netto	-67 493	-67 419	-62 246	5 173
	7. Vesihuoltoliikelaitos				
-5 291	Kiinteät rakenteet ja laitteet	-7 900	-7 900	-7 900	0
	Koneet ja kalusto:				
-241	Vesimittareiden etäluentaratkaisu				
	Liittymismaksut (infotieto)	1 500	1 500	1 000	500
	Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä				
-45 263	Investoinnit yhteensä, brutto	-88 093	-88 019	-82 846	5 173
0	Rahoitusosuudet	700	700	700	0
9 387	Tulot	12 000	12 000	12 000	0
-35 876	Investoinnit, netto	-75 393	-75 319	-70 146	5 173

Lainamäärän kuukausittainen kehitys

Kunnan korollisten lainojen määrä oli syyskuun lopussa 176,0 milj. euroa, mikä on 29,0 milj. euroa enemmän vuoden 2022 syyskuun lainamäärään verrattuna (147,0 milj. euroa). Syyskuun lopun lainamäärä ylitti 12,9 milj. eurolla tilinpäätöksen 2022 mukaisen 163,1 milj. euron tason. Syyskuun lainamäärä vaihteli 172,0 ja 184,5 milj. euron välillä.

Lainamäärän kehitys perustui etupainotteiseen verotulokertymään sekä tammi-syyskuun 45,3 milj. euron investointimenoihin. Isot rakennushankkeet, huhtikuussa käynnistyneet Riihikallion ja Rykmentinpuiston koulujen rakentaminen, tulevat vauhdittamaan kunnan velkaantumista loppuvuoden aikana.

Rahoituslaskelma

1 000 €

vertailuprosentti 75 %

Rahoituslaskelma				1 000 €				Ennuste/		Budj	
Tot. %		Tot. %		MTA		Budjetti		MTA		TP	
2023	/ MTA	2022	2022	Ennuste	2023	2023	Tot %	2022	/ TP 2022	muutos-%	
27 247	80,8 %	25 293	97,9 %	33 697	33 738	31 062	100 %	25 848		20 %	
-8 175	80,5 %	-9 132	87,9 %	-10 155	-10 155	-10 155	100 %	-10 392		-2 %	
19 072	80,9 %	16 161		23 542	23 583	20 907	100 %	15 455		35 %	
-45 263	51,4 %	-44 014	76,3 %	-82 846	-88 019	-88 093	94 %	-57 685		53 %	
0		0		700	700	700	100 %	1 572			
9 387	78,2 %	9 734	85,9 %	12 000	12 000	12 000	100 %	11 327		6 %	
-35 876	47,6 %	-34 279	76,5 %	-70 146	-75 319	-75 393	93 %	-44 786		68 %	
-16 803		-18 118		-46 604	-51 736	-54 486	90 %	-29 331		86 %	
-440		0						0			
11 527		12 225		54 500	54 500	54 500	100 %	18 913		188 %	
11 087		12 225		54 500	54 500	54 500	100 %	18 913		188 %	
4 256		2 850		1 000	1 500	1 500	67 %	191			
-1 460		-3 044		7 896	2 764	14		-10 227			
176 000		147 000		200 000	233 000	233 000		163 088			

Rahoituslaskelmassa sitovana eränä on kokonaislainamäärä vuodelle 2023.

Tammi-syyskuun vuosikate oli 27,2 milj. euroa, ja investointeja toteutui 45,3 milj. euroa. Käyttöomaisuuden myyntituloja kertyi yhteensä 9,4 milj. euroa.

Tuusulan Jäähalli Oy osti Tuusulan kunnalta alkuvuodesta jäähallin, minkä kauppahinta oli 1 265 000 euroa. Kaupantekotilaisuudessa kauppahinnasta maksettiin 439 600 euron osuus. Rakennuksen ostoa varten Tuusulan kunta myönsi yhtiölle 439 600 euron lainan. Toukokuussa kirjattiin loppuosa kauppahinnasta 816 400 euroa, kun Tuusulan kunta sijoitti yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Myös luovutusvoiton osuus 561 000 euroa kirjattiin toukokuun kaudelle.

Rahoituslaskelman investointien ennuste sisältää valtuuston lokakuussa tekemän päätöksen (Valt. 9.10.2023 § 146) 1,114 milj. euron suuruisen määrärahan Kiinteistö Oy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen pääomasijoituksen tekemiseksi yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Muut maksuvalmiuden muutokset sisältää vesihuoltoliikelaitoksen liittymismaksuja 1,5 milj. euroa. Liittymismaksujen ennustetaan jäävän n. 1 milj. euroon, ja toteutuvan 0,5 milj. euroa talousarviossa varattua pienempinä.

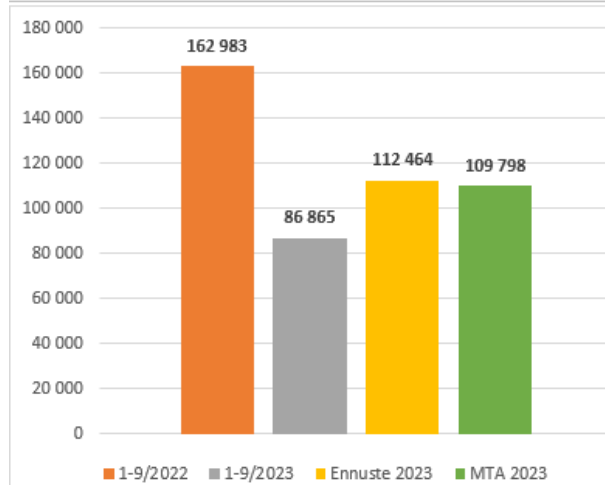
Syyskuussa otettujen lyhytaikaisten kuntatodistusten korko vaihteli 3,80 % ja 3,98 % välillä.

Lainamäärän arvioidaan toteutuvan noin 33 milj. euroa talousarviota pienempänä (enn. 200 milj. euroa /233 milj. eur TA 2023). Lainamäärän alkuperäistä talousarviota maltillisempi kasvu perustuu vuoden 2022 marras-joulukuun ennakoitua parempaan talouden toteumaan sekä alkuvuoden hyvään kassavirran kehitykseen.

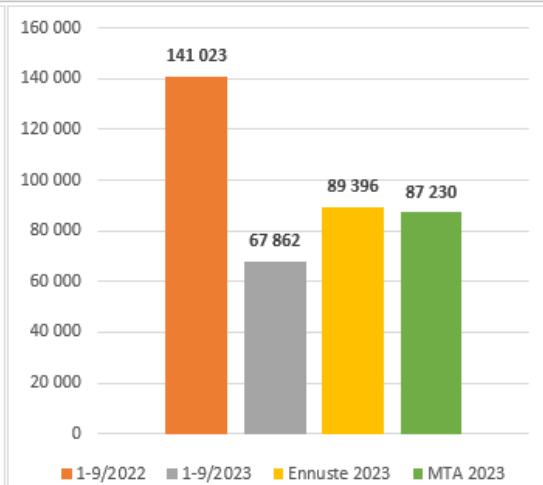
Verorahoitus

Verorahoitus

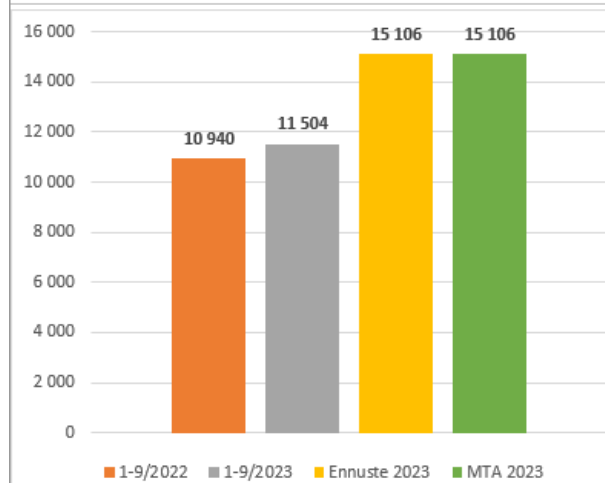
Verotulot

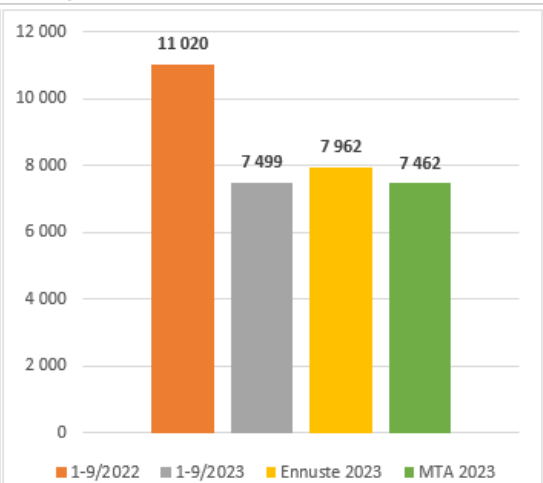
Kunnan tulovero

Kiinteistövero

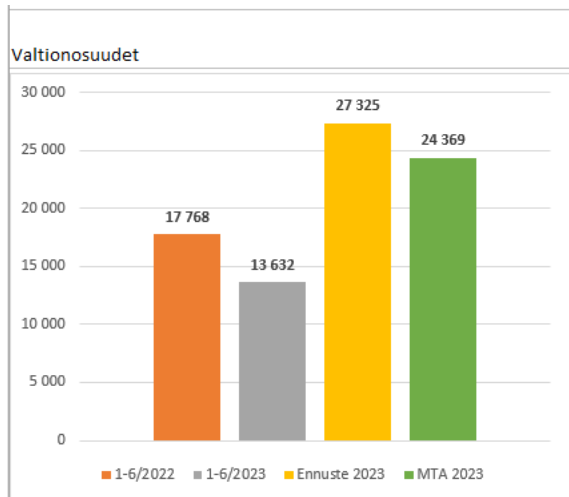

Osuus yhteisöveron tuotosta

Verotulot toteutuivat tammi-syyskuussa ollen 86,9 milj. euroa ja toteutuen 79,1 % muutettuun talousarvioon nähden. Alkuvuoden hyvään verokertymään vaikuttivat vuodelta 2022 kertyneet verotilitykset, ja kertymä ta-saantuu lähelle talousarvion mukaista tasoa loppuvuotta kohti.

Kuntaliiton ennusteen (9.10.2023) mukaan Tuusulan vuoden 2023 verotulot kokonaisuutena olisivat ylittämässä muutetun talousarvion mukaisen tason noin 4,7 milj. euroa. Taloussuhdanteen heikkeneminen ja työllisyyden kehitys sekä valmistuvan 2022 verotuksen kertymärytmi vaikuttavat loppuvuoden verotulokertymään. Verotu-lojen ennusteeseen esitetään tehtäväksi n. 2,7 milj. euron lisäys.

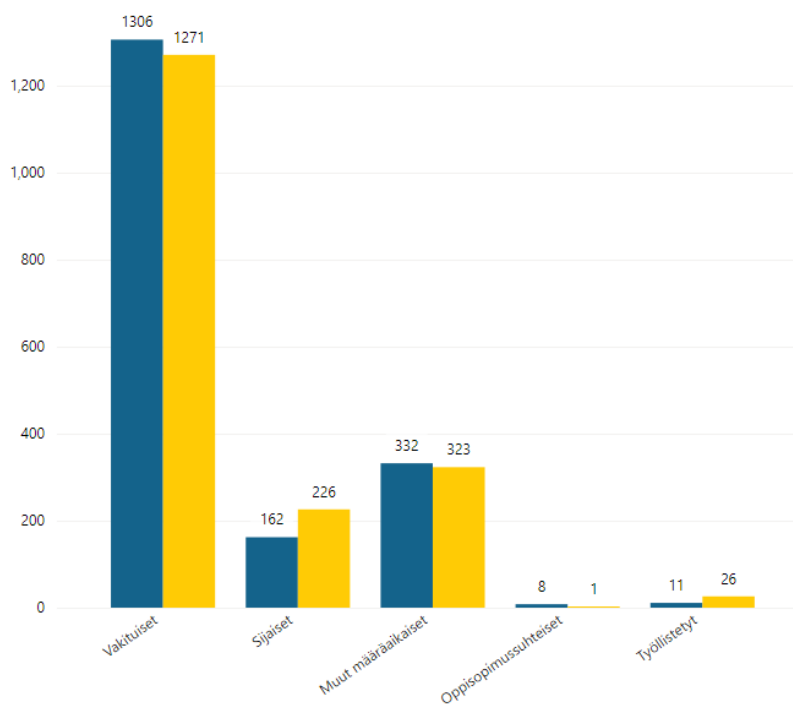

Valtionosuudet toteutuivat 6,6 milj. euroa (24,3 %) edellisvuotta pienempinä. Vuodelle 2023 vahvistetut valtionosuudet, 27,3 milj. euroa, ovat 2,9 milj. euroa talousarviossa (24,4 milj. eur) olevia valtionosuuksia suuremmat (Khall 13.2.2023 § 60).

Henkilöstösio

Henkilöstömäärä on tarkastelujaksolla laskenut n. 1,5 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, kun tarkastellaan koko henkilöstömäärää (1819 hlöä/2023, 1847 hlöä/2022), Vakituisten määrä on noussut 2,75 % edellisvuoteen verrattuna (1306 hlöä/2023, 1271 hlöä/2022). Sijaisten osuus on laskenut edellisvuoteen verrattuna n. 28 %.

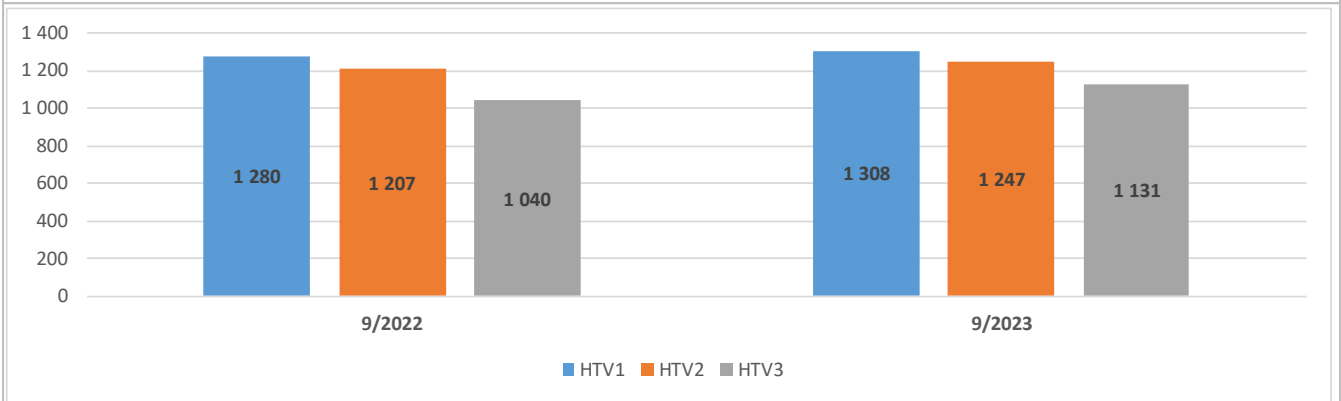
Henkilöstömäärä palvelussuhdetypeittäin

Henkilötyövuodet

Työpanos henkilötyövuodet (=työssäoloaika henkilötyövuosina) oli tarkastelujakson aikana 1131,2 henkilötyövuotta vuonna 2023 (1040,2 vuonna 2022). Vuoden 2023 työpanos on edellisvuoteen verrattuna noussut 8,8 %.

Kumulatiiviset henkilötyövuodet (HTV1, HTV2 ja HTV3)

	9/2022	9/2023	Muutos	Muutos %
HTV1	1 280,0	1 307,7	27,7	2,2 %
HTV2	1 206,6	1 247,1	40,5	3,4 %
HTV3	1 040,2	1 131,2	91,1	8,8 %

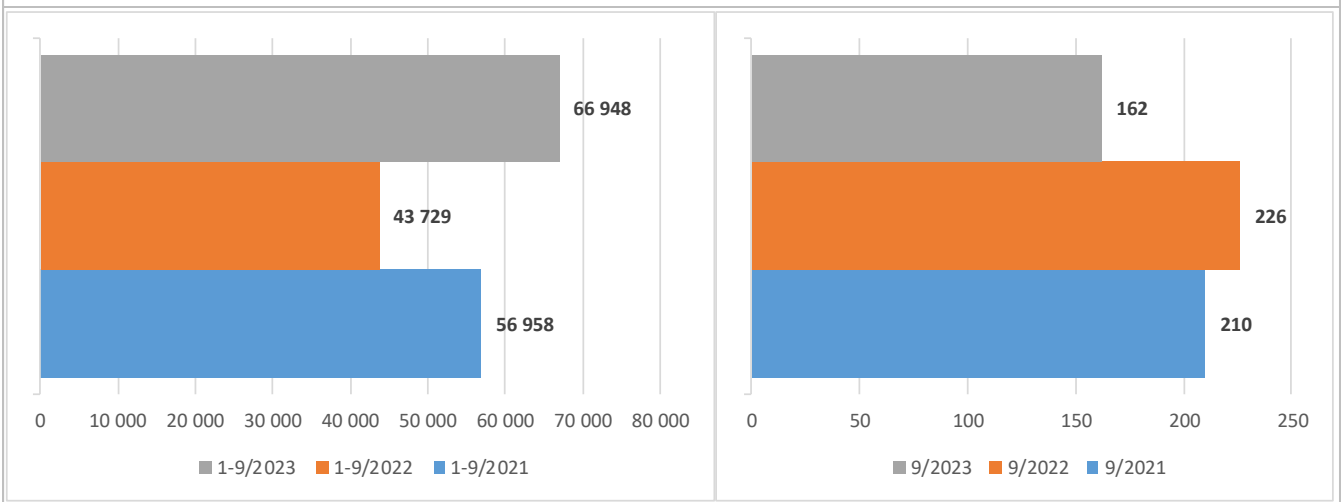
HTV1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * (osa-aika-%/100)

Kumulatiiviset ylityö

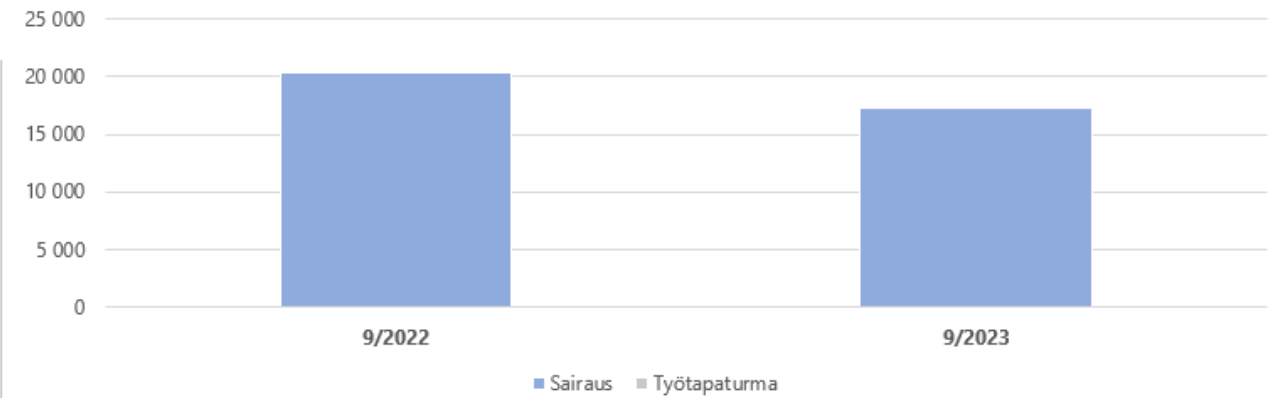
Sijaisten määrä

Ylityölajeittain ylityökustannukset

Ylityölaji	Ylityö_kum_arvo	Ylityö_ed_vuosi_kum_arvo	Ylityö_kum_vs_ed_vuosi_kum_arvo (€)	Ylityö_kum_tunnit	Ylityö_ed_vuosi_kum_tunnit	Ylityö_kum_vs_ed_vuosi_kum_tunnit (h)
Ylityön erilliskorvaus	31 837	14 707	17 130	4 451	1 931	2 520
Ylityö 100 %	14 515	14 069	446	856	929	-74
Ylityö perusosa	11 650	7 193	4 456	642	458	184
Ylityö 50 %	2 914	1 826	1 088	337	223	114
Yhteensä	60 915	37 795	23 120	6 286	3 541	2 745

Kumulatiiviset terveysperusteiset (= sairaus ja työtapaturma) poissaolot kalenteripäivät

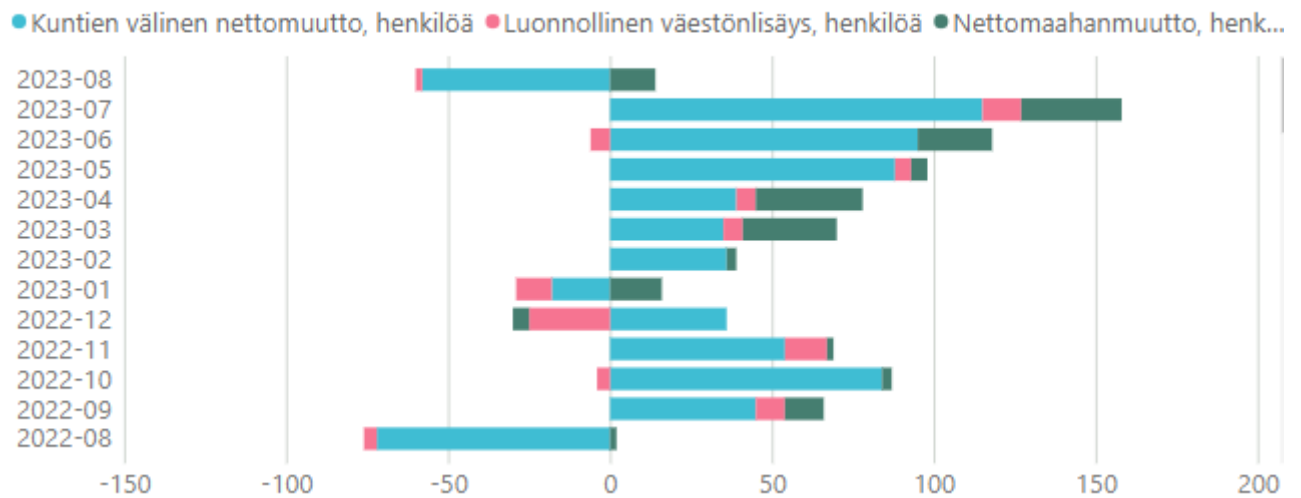
	9/2022	9/2023	Muutos	Muutos %
Sairaus	20 300	17 270	-3 030	-14,9 %
Työtapaturma	264	215	-49	-18,6 %
Yhteensä	20 564	17 485	-3 079	-15,0 %

Korvaavan työn määrä

	1-9 kk 2022	1-9 kk 2023
Korvaavan työn päiviä	480	154
Henkilömäärä	24	17
Osuus sairauspoissaoloista	2,30 %	0,80 %

Toimintaympäristö

Väestönlisäys- ja vähenemä

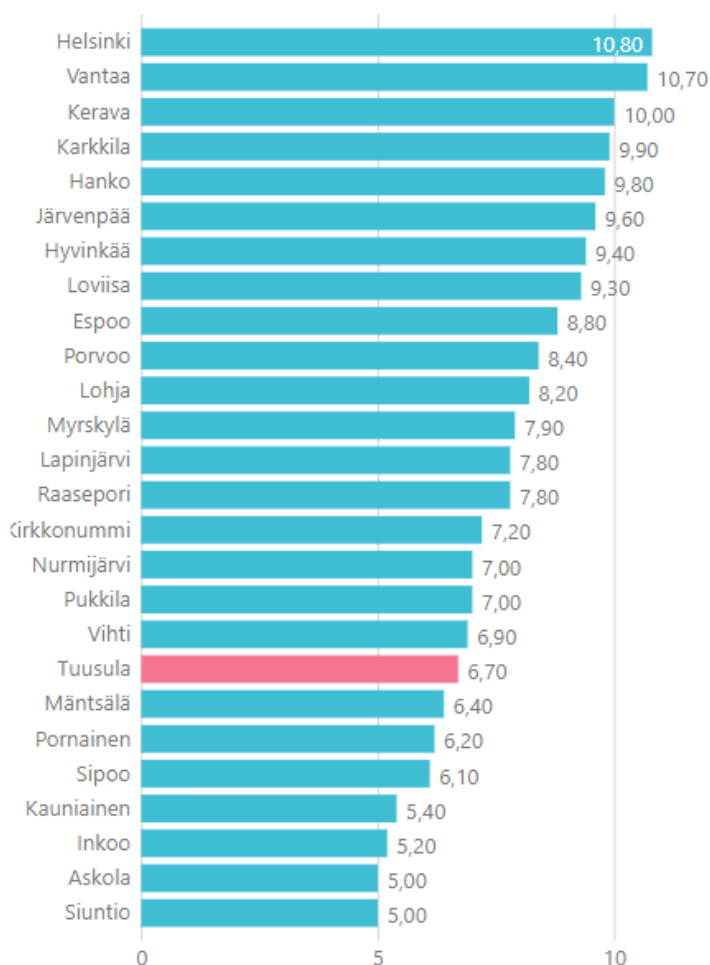
Talousarviossa käytetty asukasmäärä, 40 734, ylittyi kesäkuussa 34 henkilöllä (ennakkotieto 40 770 henkilöä). Elokuun ennakkotiedon mukaan Tuusulassa oli 40 885 asukasta, mikä oli 722 asukasta enemmän verrattuna

edellisvuoden määrään (40 163 asukasta elokuu 2022). Syntyvyys oli tammi-elokuun aikana 221. Vuonna 2024 asukasmäärän ennakoidaan nousevan 41 241 henkilöön.

Väkiluvun muutos kuukausittain

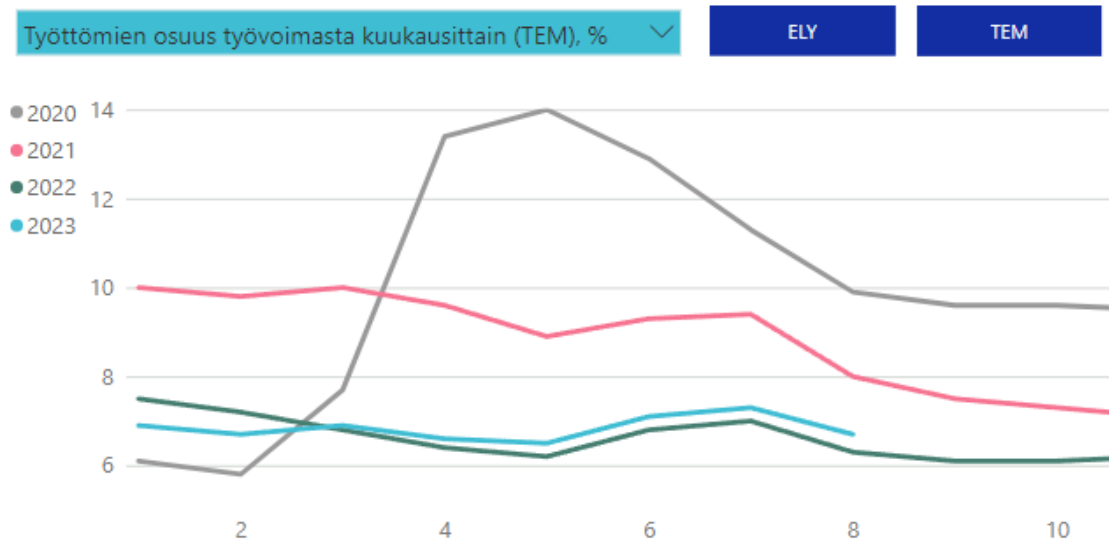
Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Netto-maahanmuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2023-01	24	35	-11	-18	16	-11	40 373
2023-02	26	26	0	36	3	40	40 413
2023-03	28	22	6	35	29	71	40 484
2023-04	27	21	6	39	33	77	40 561
2023-05	28	23	5	88	5	96	40 657
2023-06	26	32	-6	95	23	113	40 770
2023-07	35	23	12	115	31	158	40 928
2023-08	27	29	-2	-58	14	-43	40 885
Yhteensä	221	211	10	332	154	501	40 885

Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain (TEM), %

Työmarkkinat

Työllisyyskatsaukset

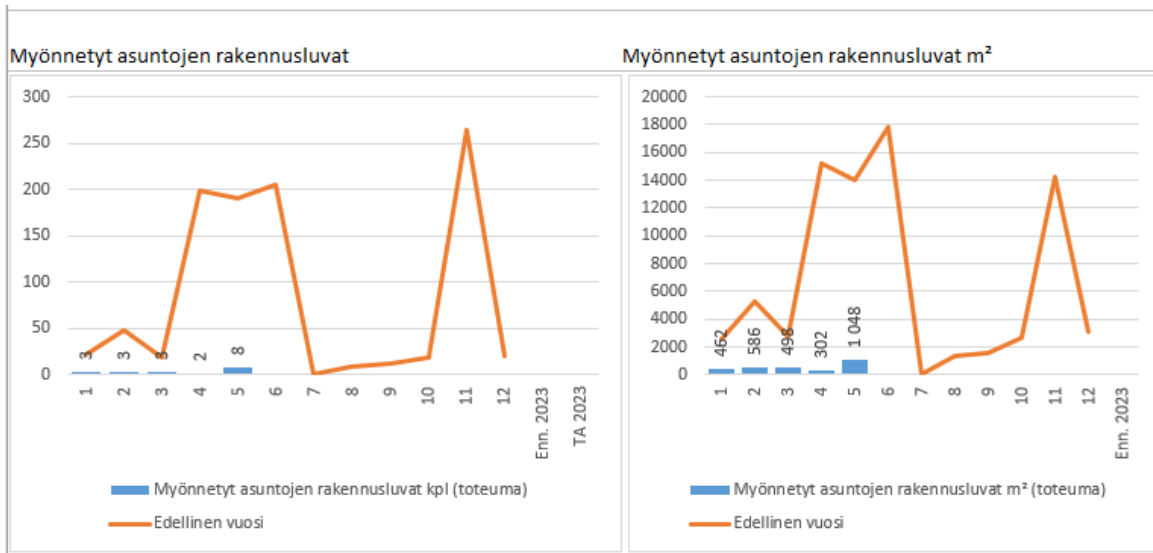

Tuusulassa oli työttömiä elokuun lopussa 1 374 henkilöä, 140 enemmän verrattuna vuoden 2022 vastaavaan ajankohtaan (1 234 v.2022). Työttömien osuus oli 6,7 % työvoimasta. Pitkäaikaistyöttömiä oli 564 henkilöä, ja alle 25-vuotiaiden osuus oli 155 henkilöä. Kunnan loppuvuoden työttömyyden kehitys on sidoksissa maan talouskasvun kehitykseen.

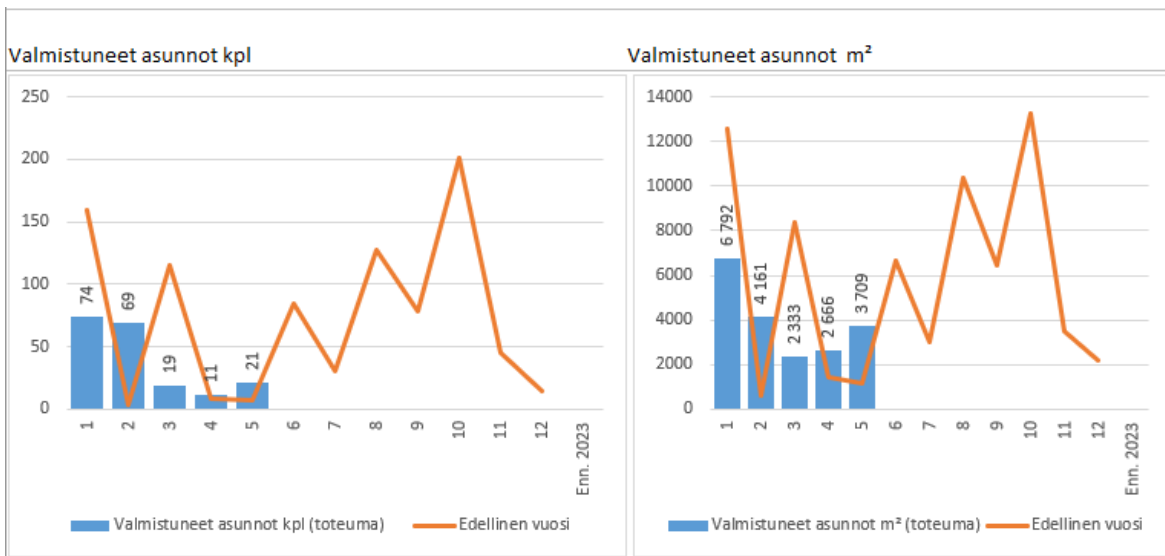
Työmarkkinatuen kuntaosuus

Vuosi	2022				2023				
	Kuukausi	Saajat	Kunnan osuus €	Muutos, %	Muutos, €	Saajat	Kunnan osuus €	Muutos, %	Muutos, €
1		360	153 111	-9,0 %	-15 235	349	168 914	10,3 %	15 803
2		379	320 536	-3,2 %	-10 682	334	326 418	1,8 %	5 882
3		411	519 490	-0,3 %	-1 302	357	521 953	0,5 %	2 463
4		350	684 913	-0,9 %	-5 959	338	687 225	0,3 %	2 312
5		342	838 916	-3,8 %	-33 309	348	876 591	4,5 %	37 675
6		342	1 007 707	-4,9 %	-51 552	351	1 061 518	5,3 %	53 811
7		343	1 162 079	-8,5 %	-107 995	342	1 227 583	5,6 %	65 504
8		358	1 346 066	-9,1 %	-134 888	365	1 440 962	7,0 %	94 896
9		353	1 513 626	-10,2 %	-172 396				
10		341	1 673 654	-10,8 %	-202 811				
11		343	1 851 985	-10,5 %	-217 273				
12		333	2 018 863	-11,4 %	-258 809				

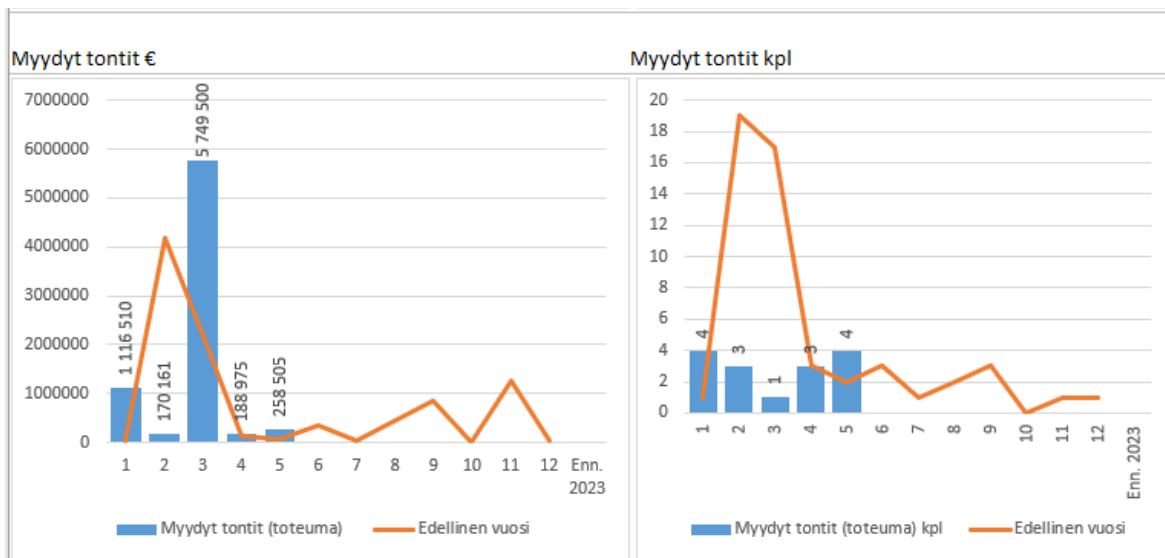
Alla näkyvissä graafeissa ei näy heinä-syyskuun tiedot päivitysongelmasta johtuen.

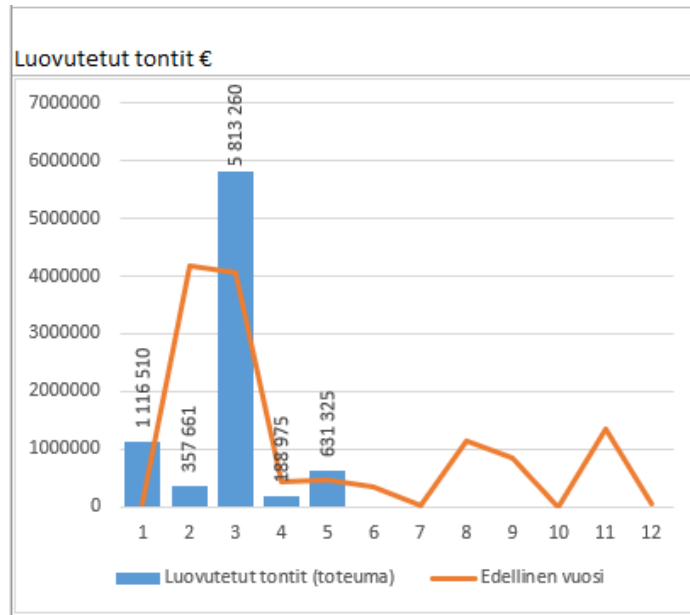
Myönnettyjä asuntojen rakennuslupia toteutui 34 kpl syyskuun loppuun mennessä, yhteensä 5 036 m².

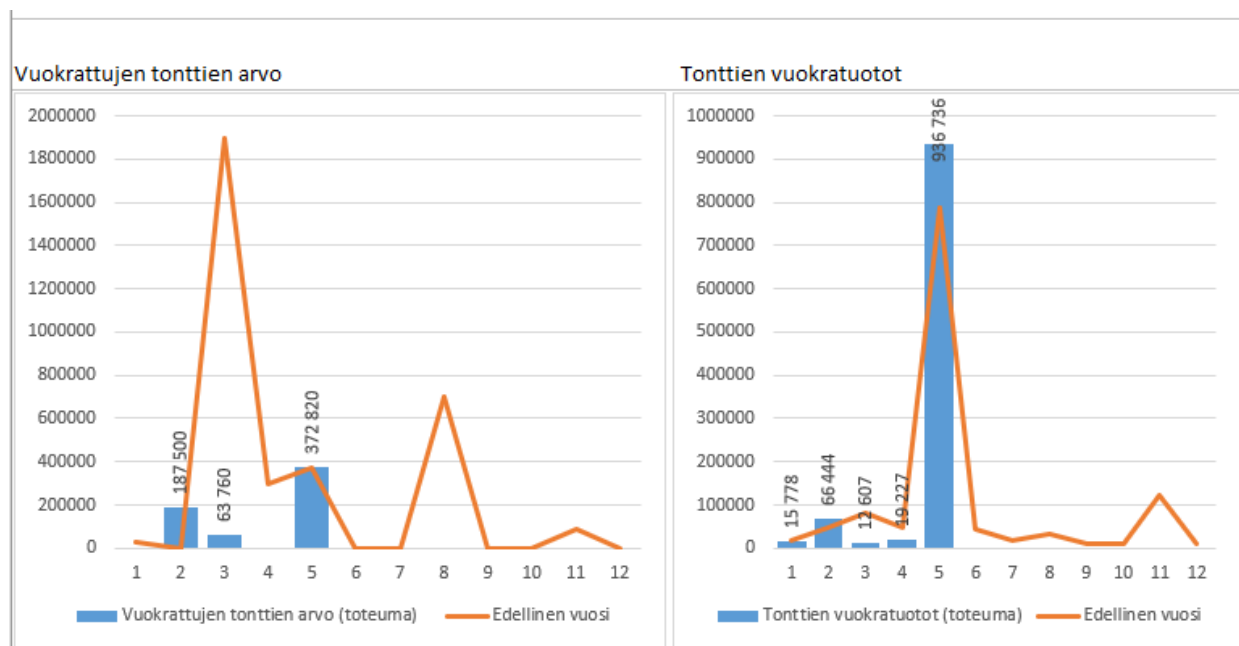
Asuntoja valmistui syyskuun loppuun mennessä 564 kpl, yhteensä 46 900 m².

Tontin myyntituloja kertyi yht. 8,1 milj. euroa, Tammikuun alusta syyskuun loppuun mennessä luovutettiin omakotitontteja yhteensä 21 kpl, joista oli myytyjä 10 kpl, vuokratun tontin omaksi ostoja 4 kpl ja vuokrattuja 7 kpl.

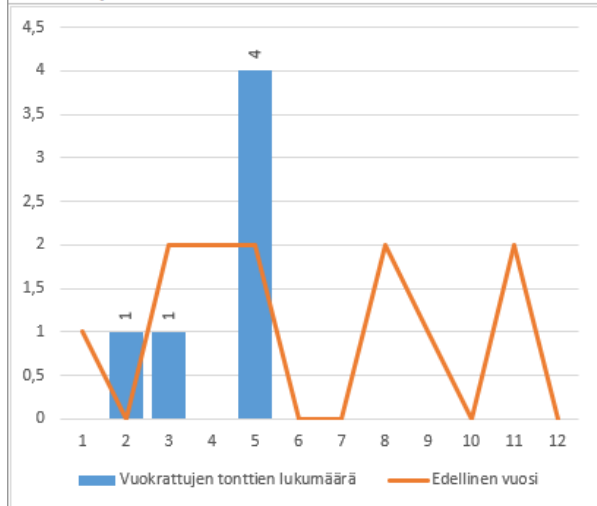

Tontteja luovutettiin syyskuun loppuun mennessä n. 9,0 milj. euron arvosta, ja maan myyntivoittoja kertyi n. 7,6 milj. euroa. Maankäytön sopimuskorvauksia kirjattiin n. 1,6 milj. euroa.

Vuoden 2023 tammi-syyskuussa vuokrattujen tonttien arvo oli 2,1 milj. euroa, ja tonttien vuokratuottoa kertyi 1,2 milj. euroa.

Vuokrattujen tonttien lukumäärä

Vuoden 2023 tammi-syyskuun aikana vuokrattiin 13 tonttia. Vuonna 2022 vuokrattiin tontteja yhteensä 12 kpl.

Päätetyt määrärahamuutokset vuonna 2023 (rahoitusta parantavat muutokset +, heikentävät -)

Käyttötalousosa, yht. - 3,205 milj. euroa:

Yhteiset palvelut, toimintakatteen muutos yht. 0 euroa:

- o + 0,2 milj. euroa toimintatuotot, työllisyyspalvelut, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,2 milj. euroa toimintamenot, työllisyyspalvelut, Valt. 4.9.2023 § 115

Sivistys, toimintakatteen muutos yht. - 1,478 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o - 0,05 milj. euroa nuorisotyöhön, Valt. 6.2.2023 § 3
- o -0,15 milj. euroa, jäähallin toimintatuotot, Valt. 4.9.2023 § 115
- o - 0,1 milj. euroa, jäähallin toimintakulut, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,33 milj. euroa, toimialueen henkilöstömenot, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,567 milj. euroa, varhaiskasvatuksen henkilöstömenot, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,161 milj. euroa, varhaiskasvatuksen vuokrat, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,08 milj. euroa, perusopetuksen oppilaskuljetukset, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,04 milj. eur, kulttuuri, Monion avajaiskustannukset, Valt. 4.9.2023 § 115

Kasvu ja ympäristö, toimintakatteen muutos yht. - 1,727 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o 0,186 milj. euroa, maa-alueiden vuokratuotot, Valt. 4.9.2023 § 115
- o - 1,125 milj. euroa, tilapalvelut, ulkoiset vuokratuotot, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,2 milj. euroa, yhdyskuntatekniikka, asiantuntijapalvelut, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,2 milj. euroa, yhdyskuntatekniikka, alueiden kunnossapito, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,1 milj. euroa, yhdyskuntatekniikka, sähkö, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,4 milj. euroa, tilapalvelut, kiinteistöjen kunnossapito, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 0,776 milj. euroa, tilapalvelut, ulkoiset vuokramenot, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,184 milj. euroa, tilapalvelut, sähkö, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,48 milj. euroa, tilapalvelut, investointien rakennusten erillisohjelmasta siirto käyttötalouteen, Valt. 4.9.2023 § 115

Investointiosa, yht. - 0,74 milj. euroa (rahoitusta huonontava):

Osakkeet ja osuudet, yht. - 1,114 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o -1,114 milj. euroa, oman pääoman sijoitus, Kiinteistö Oy Riihikallion Lähipalvelukeskus, Valt. 9.10.2023 § 146

Koneet ja kalusto, yht. -0,042 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o - 0,016 milj. euroa, siipikaira, Valt. 29.5.2023 § 63
- o - 0,048 milj. euroa, Lahelantertun päiväkodin ruoankuljetusvaunut, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 0,022 milj. euroa, Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni, Valt. 4.9.2023 § 115

Kiinteät rakenteet ja laitteet, -0,45 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o - 0,15 milj. euroa, Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen, Valt. 29.5.2023 § 63
- o - 0,3 milj. euroa, tiet ja liikenneväylät, Metsäautotie, Finavia, Valt. 4.9.2023 § 115

Muut pitkävaikutteiset menot, -0,2 milj. euroa (rahoitusta heikentävä):

- o - 0,2 milj. euroa, Tuusulanjärven kampuksen liittymä Tuusulantielle, Valt. 4.9.2023 § 115

Rakennukset, 1,88 milj. euroa (rahoitusta parantava):

- o - 0,5 milj. eur Monio, lukio ja kulttuuritalo, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 6,0 milj. euroa, Rykmentinpuiston monitoimikampus, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 3,0 milj. euroa, Riihikallion monitoimikampus, Valt. 4.9.2023 § 115
- o - 1,0 milj. euroa, Tuusulanjärven monitoimikampus, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 0,48 milj. euroa, erillinen työohjelma, siirto Tilapalveluiden investointien työohjelmasta käyttötalouteen, Valt. 4.9.2023 § 115
- o -0,01 milj. euroa, Hyökkälän koulun kiinteistön hankesuunnittelu, Valt. 4.9.2023, § 118

Tuloslaskelmaosa, yht. 5,956 milj. eur (rahoitusta parantava):

- o 3,0 milj. euroa, verotulot, Valt. 4.9.2023 § 115
- o 2,956 milj. euroa, valtionosuudet, Valt. 4.9.2023 § 115

Käyttötalousoosan määrärahan siirrot, ei kustannusvaikutusta (rahoitusta parantava muutos+, rahoitusta heikentävä-), Valt.4.9.2023 § 115:

Yleishallinto ja johdon tuki, 136 500 eur menovähennys:

- o 140 000 eur menovähennys, valtion erilliserät
- o - 3 500 euroa, kertapalkkiomääräraha

Yhteiset palvelut, - 99 400 eur menolisäys

- o 75 600 euroa, kertapalkkiomäärärahan siirto muille toimialueille (huomioitu 4 400 eur yhteisiin palveluihin jäävä oma osuus)
- o -35 000 euroa, henkilöstökulujen siirto Kasvun ja ympäristön hallinnon ja kehittämisen palvelualueelta,
- o - 140 000 euroa, määrärahasiirto yleishallinnosta ja kunnanviraston johdosta työllisyyspalveluihin

Sivistys, - 60 000 eur menolisäys

- o - 60 000 euroa, kertapalkkiomääräraha

Kasvu ja ympäristö, 24 000 eur menovähennys

- o -11 000 eur, kertapalkkiomääräraha
- o 35 000 euroa, henkilöstökulujen siirto Yhteisiin palveluihin

Vesihuoltoliikelaitos, - 1 100 eur menolisäys

- o -1 100 euroa, kertapalkkiomääräraha

Kunnan talouden toteutuminen tammi-syyskuu 2023

Tuloslaskelma v.2022 organisaation mukaisilla tiedoilla sisältäen hyvinvointialueille v.2023 siirtyneet toiminnot sarakkeissa Kum.g/2022 ja Tot-%/TP 2022.

Tuloslaskelma (käyttötalous) €1 000	* MTA = muutettu talousarvio				** TA = alkuperäinen talousarvio		
	Kum. 9/2023	Tot.-% / MTA*	Kum. 9/2022	Tot.-% / TP 2022	MTA 2023*	Ennuste 2023	Ennuste / MTA*
Toimintatuotot	45 852	73,1%	48 497	73,4%	62 701	62 661	99,9 %
Myyntituotot	14 009	69,7%	14 128	70,5%	20 091	20 091	100,0 %
Maksutuotot	5 477	58,2%	6 477	68,0%	9 408	9 408	100,0 %
Tuet ja avustukset	1 619	155,6%	1 961	57,0%	1 040	1 040	100,0 %
Muut toimintatuotot	24 747	76,9%	25 931	78,4%	32 162	32 123	99,9 %
Valmistus omaan käyttöön	110	110,3%	117	40,1%	100	100	100,0 %
Toimintakulut	-127 519	76,2%	-215 401	72,6%	-167 359	-170 027	101,6 %
Henkilöstökulut	-65 569	78,6%	-61 627	74,1%	-83 386	-84 509	101,3 %
Palvelujen ostot	-30 671	76,4%	-123 117	71,5%	-40 158	-41 742	103,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 498	68,8%	-6 706	69,6%	-10 899	-10 899	100,0 %
Avustukset	-5 962	73,5%	-5 639	71,9%	-8 108	-8 108	100,0 %
Muut toimintakulut	-17 819	71,8%	-18 313	76,0%	-24 808	-24 769	99,8 %
Toimintakate	-81 557	78,0%	-166 788	72,4%	-104 558	-107 265	102,6 %
Verotulot	86 865	79,1%	162 983	75,0%	109 798	112 464	102,4 %
Valtionosuudet	20 479	74,9%	27 055	74,4%	27 325	27 325	100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-739	76,1%	-610	3577,8%	-971	-1 044	107,5 %
Vuosikate	25 048	79,3%	22 640	98,0%	31 594	31 480	99,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-13 813	76,9%	-13 054	72,9%	-17 953	-17 953	100,0 %
Satunnaiset tuotot ja kulut							
Tilikauden tulos	11 235	82,4%	9 587	184,5%	13 641	13 527	99,2 %
Varausten ja rahastojen muutos							
Tilikauden yli-/alijäämä	11 235	82,4%	9 587	184,5%	13 641	13 527	99,2 %
Vesihuoltoliikelaitos	668	503,3 %	1 263	147,5 %	133	133	100,0 %
Kunta ja liikelaitos yhteensä	11 903	86,4 %	10 850		13 774	13 660	99,2 %

LITTEET

01. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä				
Vuositaavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
01.01 Käynnistämme hyvinvointialueen edunvalvonnan ja varmistamme laadukkaat palvelut yhdyspintatyön avulla			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Edunvalvontaa on tehty yhdyspintatyöryhmissä ja hyvinvointikeskuksen valmistelussa.
	01.01.01 Toimeenpanemme vaikuttamisen ja yhteistyön keino-ohjelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ohjelman toteutus etenee suunnitellusti.
01.02 Valmistelemme uutta hyvinvointikeskusta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Valmistelu on edennyt hyvässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
	01.02.01 Varmistamme, että ikäihmisten ja erityisryhmien kokoontumistilat toteutuu hyvinvointikeskuksen yhteyteen		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toteutus on suunnitteluvaiheessa ja yhteiskehittämiselle ei ole vielä sovittu ajankohtaa.
	01.02.02 Varmistamme asukkaiden ja yhteisöjen osallisuuden hyvinvointikeskuksen suunnittelussa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toteutus on suunnitteluvaiheessa ja yhteiskehittämiselle ei ole vielä sovittu ajankohtaa.
01.03 Toteutamme palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevaa suunnitelmaa			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuodesta palveluiden järjestämisen yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta Deloitte Consulting Oy, jonka kanssa luotiin palvelukatalogin pohja sekä konsepti palveluiden nykytilan kuvaamiseksi ja vaihtoehtoisten tuotantotapojen arvioimiseksi. Toimeksianto toteutettiin yhteistyössä valittujen pilottipalveluiden kanssa, ja nämä palvelut kuvattiin ja analysoitiin konseptin mukaisesti. Palveluiden jatkuvan kehittämisen osalta on hahmoteltu yhteistä toimintamallia, jonka mukaisesti koko kunnan palveluita on tarkoitus lähteä kuvaamaan kuluvan vuoden loppupuolella. Toimintamalli pitää sisällään sekä kunnan yhteisen palvelukokonaisuuden että yksittäisten palveluiden kehittämisen. Vastuu työn edistämisestä siirretään yhdessä sovitun mukaisesti vahvemmin toimialueille.
	01.03.01 Tarkastelemme valittujen palveluiden järjestämistapaa ja kuvaamme palveluiden järjestämisen nykytilanteen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuodesta palveluiden järjestämisen yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta Deloitte Consulting Oy, jonka kanssa luotiin palvelukatalogin pohja sekä konsepti palveluiden nykytilan kuvaamiseksi ja vaihtoehtoisten tuotantotapojen arvioimiseksi. Toimeksianto toteutettiin yhteistyössä valittujen pilottipalveluiden kanssa, ja nämä palvelut kuvattiin ja analysoitiin konseptin mukaisesti. Palveluiden jatkuvan kehittämisen osalta on hahmoteltu yhteistä toimintamallia, jonka mukaisesti koko kunnan palveluita on tarkoitus lähteä kuvaamaan kuluvan vuoden loppupuolella. Toimintamalli pitää sisällään sekä kunnan yhteisen palvelukokonaisuuden että yksittäisten palveluiden kehittämisen.
01.04 Jatkamme laadukasta palveluverkkoviestintää ja hyödynnämme palveluverkkoudistuksen kunnan markkinoinnissa.			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uuden palveluverkon rakentumisesta viestitään aktiivisesti ja palveluverkkoa hyödynnetään kunnan markkinointiviestinnässä ja brändin rakentamisessa suunnitellusti.
	01.04.02 Huomioimme hankkeiden etenemiseen liittyvät merkkipaalut		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Merkkipaaluja on huomioitu suunnitellusti: On järjestetty peruskiven muurauksia, harjannostajaisia ja mm. avoimia ovia ja avajaisia. Tapahotumia on hyödynnetty viestinnässä ja markkinoinnissa. Lisäksi viestinnässä on hyödynnetty palveluverkon kohteiden saamia palkintoja.
	01.04.03 Teemme ruotsinkielistä viestintää Tuusulanjärven kampuksen toteutukseen liittyen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulanjärven kampuksesta on viestitty sekä suomeksi että ruotsiksi.

01.05 Kehitämme asiakuuksien johtamista, asiakaspalvelua ja asiakaskokemusta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla.
01.05.01	Arvioimme asiakaspalvelun laatua ja asiakas- ja asukastytyväisyyttä	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Kevään aikana tullaan toteuttamaan useampi asiakas- ja asukastytyväisyyttä mittaava kyselytutkimus.
01.05.02	Kehitämme kunnan asiakaspalvelua	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Kevään aikana tullaan toteuttamaan Tuusinfon asiakastytyväisyyttä ja asiakaskokemusta mittaava kyselytutkimus.
01.05.03	Varmistamme TuusInfon palveluiden alueellisen kattavuuden	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alueellisen kattavuuden varmistaminen edellyttää Tuusinfon resursoinnin tarkastelua.
01.05.04	Varmistamme palveluiden jalkautumismahdollisuudet	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työ on käynnistynyt nykytilan kartoituksella yhteistyöpalavereiden ja haastattelujen avulla. Jalkautumisia toteutetaan vuoden mittaan, seuraavan kerran toukokuussa Tuusinfon 5-vuotissyntymäpäivien yhteydessä.
01.06 Toteutamme hyväksytyä suunnitelmaa palveluiden verkosta ja 10 vuoden investointisuunnitelmaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman toteutus etenee suunnitellusti.
01.06.01	Jatkamme Tuusulanjärven kampuksen rakentamista	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Projekti etenee suunnitellusti. Sisätyöt käynnissä, ulkorappaus ja meluaidan asennus aloitettu. Toiminnan osaprojektin käynnistys. Tilaajan erillishankinnoista lukitus- ja turvaurakkasopimukset allekirjoitettu. Kunnallistekniikan liittymän toteuttamisopimus ELYllä käsittelyssä, sopimusta odotetaan saapuvaksi. Käyttöönottosuunnitelman laatiminen aloitettu. Riskianalyysin päivitys tehty, riskienhallintasuunnitelmat laadinnassa. Uusi projektipäällikkö Antti Kellokumpu 2.6.2023 alkaen.
01.06.02	Käynnistämme Riihikallion monitoimikampuksen rakentamisen.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Elementtien asennus on käynnissä (perustuspaikat, alapohjan ontelolaatat ja väestönsuojan seinäelementit). Myös maanrakennustyöt ovat käynnissä. Rakennustyöt erenevät aikataulussa. Tulipalossa vahingoittunut koulun osa on lähes kokonaan saatu purettua. Koulun pihalle on hankittu lämpökontti, jonka avulla koulun tilat saadaan lämmitettyä, koska vanha lämmönjakohuone jouduttiin purkamaan palovaurioiden takia. Koulun viereiselle urheilukentälle hankittu väistötila keittiö- ja ruokailutoimintaa varten on ollut toiminnassa lukukauden alusta alkaen. Sammutusvesivaurioista kärsinyt Pajatalo pyritään saamaan takaisin koulun käyttöön viimeistään syysloman (vko 42) päättymiseen mennessä. Teknisen työn tilat ovat jo käytössä. Hybridilämmityksen (kaukolämpö-maalämpö) sopimusneuvotteluita edistetään Vantaan Energia Keski-Uusimaa Oy:n kanssa. Edellinen neuvottelu on käyty 15.8. Hankinta/sopimus (palvelusopimus) viedään palveluverkon ohjausryhmän kautta teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi (tavoitteena on 24.10. kokous), jonka jälkeen tulee tehdä suorahankintailmoitus HILMAan. Peruskiven muuraustilaisuus pidettiin ti 22.8.2023.
01.06.03	Jatkamme Rykmentipuiston monitoimikampuksen toteutusta elinkaarimallilla	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rakentaminen käynnissä, perustukset ja väestönsuojat rakenteilla. Toinen työmaakokous pidetty. Käyttäjäsunnittelun aikaisista lisätöistä odotetaan ensimmäisiä tarjouksia syyskuun loppuun mennessä. Peruskiven muuraustilaisuus 25.09.2023. Päiväkotioption tilaus on lähetetty palveluntuottajalle, valmistevien töiden suunnittelusopimus on laadittu ja menossa allekirjoitukseen. Projekti etenee tavoitteiden mukaisesti.
01.06.04	Käynnistämme Lahelan monitoimikampuksen hankinnan elinkaarimallilla ja edistämme sen suunnittelua	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankesuunnitelma valmis. Tarkoituksena on edetä hankesuunnitelman hyväksytykseen siten, että hankesuunnitelma hyväksytään lokakuussa 2023. Hankesuunnitelmassa ei toistaiseksi ole määritelty aikataulua, vaan tämä määräytyy talousarviosuunnittelun yhteydessä.

01.06.05 Edistämme Peltokaaren päiväkodin rakentamista, käynnistämme toteutuksen vuokramallilla		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Työt tontilla alkaneet. olemme aikataulussa 2024 elokuun valmistumisajankohtaan (puoli vuotta etujassa). Vuokranantajan vaihtumisen kauppakirjat allekirjoitettu. Ensimmäinen työmaakokous syyskuussa.
01.06.06 Teemme päätöksen Rykmentinpuiston kampukselle sijoittuvan päiväkodin toteutuksesta		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kesäkuun valtuustoon 19.6.2023 tuotiin päätettäväksi esitys varhaiskasvatuksen paikkatarpeen kasvuun vastaamiseksi Etelä-Tuusulassa. Varhaiskasvatuksen paikkatarve on muuttunut kunnan kasvun, varhaiskasvatuksen osallistumisen kasvun ja lain edellyttämän lapsen tuen järjestämisen vuoksi. Päätöksenteon tueksi valmistui keväällä 2023 selvitys strategisista, toiminnallisista ja taloudellisista vaikutuksista. Lopullinen päätös valmisteneiden selvitysten ja lisäselvitysten pohjalta tehtiin syyskuun valtuustossa. Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen verkossa käytetään Rykmentinpuiston kampuksen päiväkotioptio, ja päiväkotitoimitus valmistuu samassa aikataulussa muun kampuksen kanssa.
01.06.07 Laadimme Halosenniemen asiakaspalvelurakennuksen hankesuunnitelman		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Tilakeskus käynnistää Halosenniemen tarve- ja hankesuunnitelman.
01.06.08 Toteutamme Halosenniemen saunan konservoinnin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Hanke on valmis.
01.06.09 Korjaamme Taidekeskus kasarmin taiteen taloksi		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Taidekeskus Kasarmin korjaus liittyy museo- ja kulttuuripalveluiden työ- ja kokoelmatilatarpeen ratkaisemiseen. Työtä edistämään on perustettu selvitystyöryhmä, ja raportti on valmistunut toukokuussa 2023. Päätös kulttuurin työ- ja kokoelmatiloista tehtiin syyskuussa valtuustossa ja tuloksena on, että taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat tulevat Hyökkälän koulun säilytettävään osaan.
01.07 Kehitämme opetuksen, kirjastojen ja museoiden sähköisiä palveluita		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Museoiden Finna-valmius etenee suunnitellusti.
01.07.01 Toteutamme kokoelmatietokannan Finna-valmiuden		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Alkuvuonna on selvitetty tarvittavat toimenpiteet ja yhteistyökumppaneiden aikataulut. Ensimmäiset kokonaisuudet museon kokoelmista julkaistaan Finnassa syyskuussa
01.07.02 Laadimme ylikunnallisen virtuaalimuseon kehittämissuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hanketyöntekijät ovat aloittaneet ja hanke etenee suunnitellusti.
01.07.03 Otamme käyttöön uuden kirjastojärjestelmän		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kirjastojärjestelmän vaihtoprojekti on edennyt suunnitelman mukaan. Projekti on testausvaiheessa. Uusi järjestelmä otettiin käyttöön syyskuussa 2023, jolloin kaikki kirjastot olivat suljettuina 31.8.-11.9.
01.07.04 Jatkamme perusopetuksen laitekannan lisäämistä 1:1 tasolle vuosiluokilla 6-9			Laitteet hankittu aloittaville 6 -luokkalaisille.

	01.07.05 Päivitämme TVT-strategian Uudet lukutaidot –ohjelman mukaiseksi.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	TVT-strategia on päivitetty hankkeen loppuun (31.12.2023) mennessä. Uudet lukutaidot sivuston (https://sites.google.com/edu.tuusula.fi/uudet-lukutaidot-tuusulassa) Jalkauttaminen alkaa 8.8. ensimmäisellä kouluvierailulla Vaununkankaalle. Kierrämme kaikki koulut syyslukukauden alussa. Keräämme syksyn aikana palautetta, jonka perusteella vielä muokkaamme lopullisia tavoitteita TVT-strategiaan.
	01.07.06 Siirrymme maksuttomuuden myötä lähes kokonaan digioppimateriaaleihin lukiossa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Materiaalit hankittu sähköisenä.
01.08	Jatkamme prosessien sujuvoittamista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Robottiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia ei ole ollut mahdollista selvittää aktiivisesti, mutta esiin tulleisiin tarpeisiin on onnistuttu reagoimaan. Talousarvion osalta automatisointi saatiin toteutettua vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä ja vuoden 2024 talousarvion laadinnassa tullaan hyödyntämään toteutettua mallia. Alv-seuranta on käynnissä. Myynti- ja ostolaskuprosessien kartoitusta jatketaan mahdollisuuksien mukaan talouden palveluntuottajan ja järjestelmien vaihdosprojektin etenemisen yhteydessä. Henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdos käynnistyi 27.3. pidetyssä kickoff-tilaisuudessa. Vaihdos tapahtuu 1.4.2023.
	01.08.01 Toteutamme robotiikan mahdollisuuksien kokeiluja		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Robottiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia ei ole ollut mahdollista selvittää aktiivisesti, mutta esiin tulleisiin tarpeisiin on onnistuttu reagoimaan. Robotiikan hyödyntämisen mahdollisuuksia tarkastellaan myös talous- ja hr-järjestelmätoimittajan vaihdon yhteydessä, kun järjestelmäkokonaisuus uusitaan. Tarpeiden kartoitusta jatketaan mm. toimialueiden kanssa aloitetuissa IT-yhteistyöpalavereissa, joissa toimialueiden tarpeita pyritään kuuntelemaan ja niihin reagoimaan entistä aktiivisemmin.
	01.08.02 Sujuvoitamme talousarvio- ja tilinpäätösprosessia ottamalla käyttöön talousdokumenttipohjan, joka sisältää määrämuotoiset tekstipohjat ja automaattiset lukutaulukot		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Talousarvion osalta automatisointi saatiin toteutettua ensi kertaa vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä hiotaan yksityiskohtia ja parannetaan tuotettavan dokumentin ulkoasua havaittujen puutteiden osalta. Vuoden 2022 tilinpäätöskirjan koostaminen saatiin automatisoitua soveltuvin osin ja vuoden 2023 tilinpäätöksen osalta sovelluksen käyttöä jatketaan.
	01.08.03 Jatkamme kunnan keskeisten yksiköiden myynti- ja ostolaskuprosessien kartoittamista ja kuvaamista, sekä toimenpiteitä prosessien sähköistämiseksi. Parannamme alv-tiliointiprosessia.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alv-seuranta on käynnissä. Myynti- ja ostolaskuprosessien kartoitusta jatketaan talouden palveluntuottajan ja järjestelmien vaihdosprojektin etenemisen yhteydessä.
	01.08.04 Suunnittelemme uuden talousjärjestelmän, valmistaudumme käyttöönottoon ja prosessien läpikäyntiin ja hyötyjen arviointiin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Henkilöstö- ja talouspalveluiden toimittajan vaihdos käynnistyi 27.3. pidetyssä kickoff-tilaisuudessa. Vaihdos tapahtuu 1.4.2023. Projekti etenee suunnitellusti aikataulussa.
	01.08.05 Tehostamme ruokapalveluiden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöä ja suunnittelemme raaka-aineet, reseptit ja sisäisen tilaamisen.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Sisäinen tilaaminen on otettu käyttöön uudessa tuotannonohjausjärjestelmässä. Raaka-ainelinkitykset on tehty ja reseptit löytyvät ohjelmasta. Matildan kehittämistä jatketaan normaalina prosessien kehittämisenä.
01.09	Jatkamme hallinnon tukipalveluiden keskittämistä			
	01.09.01 Jatkamme selvitystä mahdollisuuksista keskittää vielä osittain hajautettuna toimialoilla toteutettavat päätöksenteon tuen palvelut ja teemme ratkaisut loppuista mahdollisesti keskittävistä palveluista, ainakin kirjaamopalveluiden keskittäminen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Luottamushenkilöiden palkkiot on keskitetty 1.1.2023 alkaen. Kirjaamotoimintojen keskittämisen selvitys toteutetaan syksyn 2023 aikana.
01.10	Kehitämme Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun toimintaa ylikunnallisesti.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitellaan seutukunnan opistojen yhteisiä kurssikokonaisuuksia mm. opintopistekurssikokonaisuuksiksi Koski-tietokantaan. Teemme yhteistyötä opettajien täydennyskoulutuksen merkeissä mm. perehdyttäen päätoimisia ja tuntiopettajia osaamisperusteisten opintopistekurssien sekä yhteisten koulutuskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen.

	01.10.01 Kehitämme Tuusulan opistossa ja kuvataidekoulussa yhteistyötä kumppaneiden kanssa yhteisin kurssein ja opintokokonaisuuksin.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan Opisto/Kuvataidekoulu järjestää naapurikansalaisopistojen kanssa yhteistyönä useiden kurssien kokoisia opintokokonaisuuksia. Eri opistojen kurseina voi siten suorittaa opintoalalta laajemman kokonaisuuden. Kurssivalikoimassa on muutoinkin enenevästi opintopisteytettyjä kursseja, jotka on mahdollista viedä Koski-tietokantaan. Tietokannan kautta kurssit on helpompi käyttää osana muita tutkintoja. Naapuriopistojen kanssa järjestetään yhteistä koulutusta/koulutusohjelmia opettajille (ml. tuntiopettajat).
	01.10.02 Kehitämme lukion ja Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun yhteistyötä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Lukio ja Tuusulan Opisto/Kuvataidekoulu jakavat syyskaudesta 2023 yhteiset tilat Moniossa. Toiminnan käytäntöjä on sovitettu yhteen mm. Monion käsikirjan avulla. Saman opetusalan opettajat ovat toiminnan suunnittelun myötä tiimiytyneet. Tuusulan Opiston kurseja saa jatkossa entistä vaivattomammin osaksi lukion kurseja.
01.11 Arvioimme ja kehitämme kulttuuripalveluiden ja vapaa-aikapalveluiden laatua			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uimahallin asiakastytytyväisyyskyselyn ja palautteiden pohjalta toimenpidesuunnitelma valmisteilla Aikuisväestölle suunnattu laaja, 13 kuntaa kattava liikkumis- ja terveystottumuskysely käynnissä Nuorille suunnattu hyvinvointikysely suunnitteilla, toteutus syksy 2023
	01.11.01 Kehitämme tilojen toimivuutta sekä palveluiden laadun arviointia ja kehittämistä asiakaskokemuksen pohjalta pääkirjastossa, Moniossa ja urheilukeskuksessa kokoamalla asiakasraadin.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Timmi otetaan Monion tilavarauksissa käyttöön. Yhdistetään Primuksen ja Hellewin lukujärjestysohjelmat Timmiin. Sopimukset ja rajapinnat rakennettu ja tilatiedot siirretty Timmiin.
01.12 Uudistamme toimintamalleja kasvun ja ympäristön toimialueella vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin.			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Uusi rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki astuvat voimaan 1.1.2025 ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki 1.1.2024. Toimintaympäristön tunnistettuja muutostarpeita ovat tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen aiheuttamat muutostarpeet toimintaan, sekä uudistuva lainsäädäntö ja sen vaikutus esimerkiksi säädöksiin (rakennusjärjestys, hallintosääntö ja rakennusvalvontataksa). Rakentamislakiin liittyvien asetusten laatiminen on kesken, eikä näin ollen kokonaisuus ole vielä tiedossa. Muutosten osalta tullaan pitämään työpajoja.</p> <p>Koska nykyinen järjestelmä ei taivu lain vaatimuksiin, tulee kunnan kuntarekisteriohjelma Facta uusia (hanke nimellä rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmä). Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmän valinta on tehty ja hankintaan liittyvät sopimusneuvottelut ovat meneillään. Tavoitteena on saada hankintapäätös tehtyä marras-joulukuun 2023 aikana ja uuden järjestelmän käyttöönotto aloitettua vuoden 2024 alkupuolella. Valitun järjestelmän esittelytilaisuuksia on järjestetty eri käyttäjäryhmille.</p>
	01.12.01 Tunnistamme tietomallipohjaisen maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen muutostarpeet toimintaan ja varaudumme uuden lainsäädännön käyttöönottoon		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Uusi rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki astuvat voimaan 1.1.2025 ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki (RYTJ) 1.1.2024. Näiden osalta on tunnistettu tarpeet muuttaa rakennusjärjestys, hallintosääntö ja rakennusvalvontataksa. Myös hallintosääntö tulee uusia sekä kaikki päätöksiin liittyvät pohjat yms. Koska nykyinen järjestelmä ei taivu lain vaatimuksiin, tulee kunnan kuntarekisteriohjelma Facta uusia (hanke nimellä rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmä). Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmän valinta on tehty ja hankintaan liittyvät sopimusneuvottelut ovat meneillään. Tavoitteena on saada hankintapäätös tehtyä marras-joulukuun 2023 aikana ja uuden järjestelmän käyttöönotto aloitettua vuoden 2024 alkupuolella. Valitun järjestelmän esittelytilaisuuksia on järjestetty eri käyttäjäryhmille</p> <p>Työpajatoiminta niin rakennusjärjestyksen kuin hallintosäännön uusimisen osalta alkaa lokakuussa. Työpajoissa tarkoitus kartoittaa rakennuslain toimintaan kohdistuvat muutostarpeet. Teamsissa on kaikille avoin tiimi "Lakimuutosten vaikutus KY toimintaa", jossa voi seurata asiaan liittyvää keskustelua sekä tutustua aineistoon tarkemmin. Rakennusjärjestyksen uudistus käynnistetty tietojen keräämisellä. Teamsissa on kaikille avoin tiimi "Uusi rakennusjärjestys", jossa voi käydä nostamassa RJ:ssä tutkittavia asioita. Tuusula on mukana Kuntaliiton klinikkatyöpajoissa ja työn organisointia varten on perustettu julkinen teams. Luottamuselimille on pidetty infotilaisuus muutoksista. Lupapisteeseen on hankittu 3D karttalaajennus.</p>

	01.12.02 Toteutamme paikkatieto-ohjelmistojen kokonaisuudistuksen mukaisen hankinnan		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmä on valittu ja hankinta on tulossa päätöksentekoon syksyn aikana. Järjestelmän hankintaan liittyvät sopimusneuvottelut saadaan päätökseen lokakuussa 2023. Käyttöönottoon liittyviä valmistelu- ja selvitystöitä on alettu tekemään ja muissa saman järjestelmän hankkineissa kunnissa käydään tutustumassa käyttöönottoon. Järjestelmän käyttöönotto tullaan aloittamaan aikaisintaan vuoden 2024 alussa.
02. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
02.01 Edistämme Hyrylän keskustan kehittymistä yleissuunnitelman mukaisesti.			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keskustan kehittäminen yleissuunnitelman mukaisesti on pitkäjänteinen prosessi. Hyrylän keskustan kehittämiseksi tehtävän työn ohjelmoimiseksi on laadittu ohjelmasuunnitelma. Hyrylän keskustan kehittämisen ohjelman sisältämien projektien etenemistä raportoidaan erikseen seuraavissa kohdissa.
	02.01.01 Käynnistämme Hyrylän keskustan katu- ja aukioalueiden toteutuksen palvelukeskushankkeen edettyä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Katualueiden yleissuunnitelma on laadittu, katusuunnitelmien laadinta on aloitettu. Palvelukeskushankkeen ja infran rajapintaan liittyviä kysymyksiä on ratkottu yhteistyössä. Johtosiirtojen ensimmäinen urakkavaihe on valmis ja seuraavan vaiheen työt on aloitettu. Toteutuksen käynnistäminen on viivästynyt asemakaavan muutoksen hyväksymispäätöksestä jätetystä valituksesta johtuen.
	02.01.02 Aloitamme Koskensillantien asemakaavamuutoksen laatimisen		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Koskensillantien ja Esikunnanpolun kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma luonnoksineen oli julkisesti nähtävillä 25.5.-30.6. 2023. Kaavamuutoksen valmistelu on aloitettu.
	02.01.03 Selvitämme sote-korttelin ja pääkirjaston korttelin kehittämismahdollisuudet.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Sote-korttelin eli Esikunnanpolun osalta on valmisteltu alustavat luonnokset kaavaprosessin alkuvaiheen aineistoksi. Kirjaston korttelin alueelle on laadittu alustavat rakennemallit kesäkuussa. Näissä alustavissa luonnoksissa on tutkittu korttelin ja lähialueen kehittämistä skenaariossa, jossa pääkirjasto purettaisiin.
	02.01.04 Teemme esisopimuksen kahden Suutarintien jäljellä olevan asuinkerrostalotontin myymisestä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asuinkerrostalotonttien tontinluovutuskilpailu käynnistettiin 2022. Kilpailuun ilmoittautui useita rakennusliikkeitä. Määräaikaan mennessä kaksi rakennusliikettä jätti ehdotuksensa kilpailuun. Työt arvioitiin. YIT Oyj:lle myönnettiin suunnitteluvaraus näille tonteille. Hankkeiden jatkosuunnittelu on käynnistetty.
	02.01.05 Aloitamme keskustan pitkäaikaispysäköintiratkaisun ja sen hankinnan valmistelun		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Koskensillantien ja hyvinvointikeskuksen pysäköintitaloon liittyen keskustan pysäköintipaikkatarvelaskelmaa on päivitetty laskien eri toimintojen pysäköintipaikkatarvetta. Suutarintien tontinluovutuskilpailun myötä näiden tonttien autopaikkatarve pysäköintitalosta on tarkentunut. Tämän lisäksi Esikunnanpolun ja Koskensillantien kortteleiden asemakaavan muutosprojektin ja autopaikkatarpeen laskentaa varten on tehty alustavia suunnitelmia kortteleiden ratkaisuisista. Hyvinvointikeskuksen pysäköintipaikkatarve on vielä määrittelemättä, koska korttelin toimintoja ei ole vielä määritetty kovin tarkoin. Koskensillantien hankesuunnitelman laadinta on aloitettu.
	02.01.06 Vahvistamme Rykmentinpuiston ja Hyrylän keskustan yhteyttä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tykkimiehenpolun alikulun uudelleenrakentamiseksi on hahmoteltu etenemispolku siten, että ensi vaiheessa tehdään keskustan jalankulun ja pyöräilyn alueille yleissuunnitelma maisema-arkkitehtuurikilpailun avulla. Kilpailun valmistelu on aloitettu.
	02.01.07 Valmistelemme matkakeskuksen toiminnan siirtoa uudelle linja-autoasemalle		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Urakka käynnissä.

02.02 Valmistemme yleiskaavan toteutussuunnitelman ja laadimme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan		2	Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tuusulan yleiskaava 2040 toteutussuunnitelmaa varten on teetetty yleiskaavassa osoitettujen asumisen laajenemisalueiden kaavatalous- ja ilmasto vaikutusten arviointi. Työ on valmistunut. Yleiskaavan asumisen laajenemisalueiden ajoitus hyväksytään kaavoitus suunnitelman ja kaavoituksen työohjelman yhteydessä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitystyö sekä Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ovat vireillä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitys on tarkoitus saattaa nähtäville marraskuussa. Yleissuunnitelmatöissä tutkitaan mm. asumisen laajenemisalueiden ja yleiskaavan paikallisen liikenteen yhteystarpeita ja niiden toteutusedellytyksiä. Tuusulan yleiskaavan 2040, Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan sekä Lahenpellon yleissuunnitelmien pohjalta voidaan laatia asemakaavoja.
	02.02.01 Teemme yleiskaavan toteutussuunnittelun ja aikataulutamme selvitysalueiden yleissuunnitelmat	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan yleiskaava 2040 toteutussuunnitelmaa varten on teetetty yleiskaavassa osoitettujen asumisen laajenemisalueiden kaavatalous- ja ilmasto vaikutusten arviointi. Työ on valmistunut. Yleiskaavan asumisen laajenemisalueiden ajoitus hyväksytään kaavoitus suunnitelman ja kaavoituksen työohjelman yhteydessä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitystyö sekä Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ovat vireillä. Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitys on tarkoitus saattaa nähtäville marraskuussa. Yleissuunnitelmatöissä tutkitaan mm. asumisen laajenemisalueiden ja yleiskaavan paikallisen liikenteen yhteystarpeita ja niiden toteutusedellytyksiä. Tuusulan yleiskaavan 2040, Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan sekä Lahenpellon yleissuunnitelmien pohjalta voidaan laatia asemakaavoja.
	02.02.02 Saatamme valmiiksi Lahelanpelto III:n ja Lahelanorren vaatimat suunnitelmat	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Lahelanpellon yleissuunnitelman päivitystyön on tarkoitus valmistua syksyllä ja se laitetaan nähtäville marraskuussa.. Yleissuunnitelma mahdollistaa alueen asemakaavojen laatimisen. Lahelanorren ja Lahelan kampuksen asemakaavat priorisoidaan, ja niiden jälkeen vuonna 2024 aloitetaan Lahelanpelto III asuinalueen asemakaavoitus.
	02.02.03 Aloitamme Koillis-Hyrylän osayleiskaavan laatimisen	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma on käynnissä ja työn on määrä valmistua keväällä 2024. Aikatauluriskinä nähdään laaja pohjatutkimusohjelma, jonka kilpailutus ja tekeminen todennäköisesti viivästyttävät työn valmistumista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä siihen liittyvä asukastilaisuus on järjestetty kesäkuussa. Yleissuunnitelman ja Tuusulan yleiskaavan 2040 pohjalta voidaan laatia asemakaavoja.
02.03 Panostamme Jokelan asemanseudun kehittämiseen.		3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jokelan rautatiealueen asemakaavamuutos on saanut alkuvuodesta lainvoiman. Jokelan Asemapolun alueen asemakaavamuutoksen luonnos on ollut nähtävillä huhtikuussa ja ehdotus tulossa nähtäville vuodenvaihteessa. Vanutehtaan asemakaavamuutosta valmistellaan hyväksymiskäsittelyyn loppuvuodesta.
	02.03.01 Hyväksymme Vanutehtaan asemakaavamuutoksen ja katusuunnitelmat	2	Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vanutehtaan asemakaavamuutos tuodaan hyväksymiskäsittelyyn loppuvuodesta 2023, jonka jälkeen laaditaan katusuunnitelmat.
	02.03.02 Käynnistämme Jokelan asemanseudun asemakaavamuutoksen	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jokelan Asemapolun alueen asemakaavamuutoksen luonnos on ollut nähtävillä huhtikuussa ja syksyllä 2023 valmistellaan ehdotus nähtäville.
02.04 Panostamme Kellokosken kartanon alueen ja keskustan kehittämiseen		3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keskusta-alueen houkuttelevuus ja neuvottelut HUS:n kanssa etenevät. Kellotori rakennetaan kuluvan vuoden aikana. Annanpuiston saneeraus on tehty. Nordean kanssa jatketaan neuvotteluja Ruukista. Seppänpuiston asemakaavamuutos on vireillä ja se on tarkoitus saattaa nähtäville vuoden vaihteessa..
03. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
03.01 Kasvatamme kunnan maaomaisuutta			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuonna on hankittu raakamaata noin 12 ha yleiskaavan mukaiselta työpaikka-alueelta ja Kellokoskelta ostettu noin 1,6 ha asemakaavoitettua aluetta kehitettäväksi tehokkaampaan käyttöön. Maanhankintaa hoitavan maankäyttöneuvottelijan tehtävä oli täyttämättä puoli vuotta, uusi henkilö aloitti syyskuussa. Myös maapoliittisten linjausten kesken olevien päivitysten vuoksi ilmapiiri on odottava.

	03.01.01 Hankimme maata noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuonna on hankittu raakamaata noin 12 ha yleiskaavan mukaiselta työpaikka-alueelta ja Kellokoskelta ostettu noin 1,6 ha asemakaavoitettua aluetta kehitettäväksi tehokkaampaan käyttöön. Maanhankintaa hoitavan maankäyttöneuvottelijan tehtävä oli täyttämättä puoli vuotta, uusi henkilö aloitti syyskuussa. Myös maapoliittisten linjausten kesken olevien päivitysten vuoksi ilmapiiri on odottava.
03.02 Kehitämme Tuusulan maapoliittista ohjelmaa			4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Maapoliittisen ohjelman viranhaltijaesitys on valmisteltu. Asian käsittely päätöksentekoeleimissä on kesken.
	03.02.01 Jatkamme maapoliittisen ohjelman päivitystarpeiden kartoittamista uuden pormestariohjelman mukaisesti		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Maapoliittisen ohjelman viranhaltijaesitys on valmisteltu. Asian käsittely päätöksentekoeleimissä on kesken.
03.03 Pääsemme MAL-sopimuksen mukaiseen kaavoitustavoitteeseen ja asuntotuotantotavoitteeseen			2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kaavoituksen työohjelmaa 2023 valmisteltaessa on tunnistettu riski, ettei MAL-sopimuksen mukaista kaavoitustavoitetta saavuteta. Syynä on mm. merkittävien asemakaavojen viivästyminen, jolloin ne kirjautuvat seuraavalle sopimuskaudelle. Kaavoituksen tavoitteena on monipuolinen asuintuotanto, eikä kaavoitusta siten ole priorisoitu pelkän asumisen määrän mukaan. Taloudellinen tilanne vaikuttaa asuntojen valmistumiseen.
	03.03.01 Toteutamme kaavoitussuunnitelmaa ja kaavoituksen työohjelmaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kaavoitussuunnitelmassa ja kaavoituksen työohjelmassa aikataulutetut kaavatööt ovat edenneet pääsääntöisesti suunnitellusti. Kaavoituksen työohjelmaan on lisätty kaksi työtä loppukeväästä ja loppukesästä.
	03.03.02 Suunnittelemme ja rakennamme kunnallistekniikkaa asemakaavojen etenemisen mukaan MAL-tavoitteet mahdollistaen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kaavoituksen tahdissa.

03.04 Hyväksymme ja toteutamme asuntoliittisen ohjelman tavoitteita.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Asuntoliittinen ohjelma otettiin käyttöön 1.1.2023. Rakennusliikkeitä ja asuntotuotannon toimijoita on kontaktoitu aktiivisesti. Kuluva vuonna arvioidaan valmistuvan noin 700 asuntoa ja myös ensi vuoden aikana asuntotuotannon arvioidaan ylittävän Tuusulan MAL-tavoitteen. Alkava tuotanto on kuitenkin hiipunut kuluva vuoden aikana korkojen ja rakennuskustannusten nousun takia. Kuluva vuoden aikana ei ole myönnetty uusia rakennuslupia kerros- tai rivitalotuotantoon.</p> <p>Asuntotuotannon ohjaukseen liittyvien työkalujen kehittäminen on aloitettu. Myös ohjaukseen tarvittavan aineiston kokoaminen on käynnistynyt, mm. paikkatietoaineistoon on päivitetty ARA-asuntoja koskevat tiedot. Naapurikunnille tehtiin kysely asuntotuotannon ohjaukseen liittyvistä käytännöistä. Ohjauksen käytännöitä käsiteltiin poliittisessa johtoryhmässä toukokuussa. Asuntoliittisen ohjelman mukaiset kaupunkiraja- ja vuokrasopimusohjat on saatu valmiiksi maankäytössä. Suutarintien tontinluovutuskilpailussa sovellettiin ensimmäistä kertaa asuntotuotannon ohjauksen linjauksia. Loppuvuoden aikana käynnistetään Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja Mikkolan alueilla tontinluovutuskilpailuja, joissa käytetään asuntotuotannon ohjauksen periaatteita.</p> <p>Asumisneuvojat ovat tavanneet tammi-syyskuussa yksilötapaamisissa 142 kuntalaista sekä erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa yhteensä 613 kuntalaista. Yksilöasiakkaista 30 on ollut alle 30-vuotiaita, 30-64-vuotiaita on ollut 38 ja yli 65-vuotiaita on ollut 74. Kaikille kuntalaisille suunnattuja ajanvarauksettomia vastaanottoja on tarjolla eri puolilla Tuusulaa. Tuusulan kunnan asumisneuvojat ovat mukana ARAn asumisneuvontalain valmistelutyössä.</p> <p>Ikäystävällistä asuinympäristöä on konseptoitu Tuusulan keskusta-alueelle YM:n rahoittamassa hankkeessa. Konseptisuunnitelma valmistui huhtikuussa. Syksyn aikana käynnistyy toteuttajien etsiminen.</p> <p>Ikääntyneiden asumisen kehittämistä tehdään yhteistyössä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyötä HVA:n kanssa kehitetään erityisesti sosiaalihuoltolain mukaisessa yhteisöllisessä asumisessa.</p> <p>Asuntoliittisestä ohjelmasta on viestitty Tuusulan verkkosivuilla ja rakennusliikeneuvotteluissa. Asuntoliittisen ohjelman taitettu versio on julkaistu verkkosivuilla. Rakennusliikkeille on suunnitteilla erillinen julkaisu asuntotuotantoon vaikuttavista asuntoliittisistä linjauksista.</p>
03.04.01 Edistämme erityisryhmien ja ikääntyneiden yhteisöllistä asumista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Ikääntyneiden yhteisöllistä asumista on kehitetty Ympäristöministeriön rahoittamissa hankkeissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Yhteisöllisen asumisen malli Tuusulassa - Ikäystävällinen asuinympäristö Tuusulaan <p>Hankkeet ovat päättyneet - ensimmäisen hankkeen loppuraportti on julkaistu tammikuussa ja toisen hankkeen loppuraportti elokuussa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämislautakunta ja kuntakehityslautakunta ovat käsitelleet ensimmäisen hankkeen raporttia keväällä.</p> <p>Ikäystävällinen asuinympäristö Tuusulaan -hankkeessa on valmistunut konsepti ikäystävällisestä asuinkorttelista. Syksyn aikana käynnistyy toteuttajien etsiminen yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa.</p> <p>Kellokoskelle on valmistunut ikääntyvien ympärivuorokautista palveluasumista ja Jokelaan on rakenteilla asumispalveluita päihde- ja mielenterveyskuntoutujille. Ensimmäinen ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen kohde valmistui kesällä Rykmentinpuistoon. Lisäksi useampia erityisasumisen hankkeita on vireillä. Syksyn aikana on tarkoitus käynnistää tontinluovutuskilpailu ikääntyvien yhteisöllisistä asumisen ratkaisuista Lahelanpeltoon.</p> <p>Yhteisöllisen asumisen mallin kehittäminen jatkuu edelleen yhdessä osallisuus- ja hyte-tiimin kanssa.</p> <p>Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa jatketaan ikääntyvien yhteisöllisen asumisen kehittämistä. Yhteisöllisen asumisen hankkeessa tehtiin selvitys kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön tiivistämisestä ikääntyvien asumisessa.</p>
03.04.02 Laadimme ikääntyneiden asumisen ennakointisuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	<p>Ikääntyneiden asumisen ennakointisuunnitelma on osa kunnassa laadittavaa ikääntyvien hyvinvointisuunnitelmaa. Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman laatiminen on alkanut keväällä hyte-tiimin vetämänä.</p> <p>Suunnitelman työstäminen tehdään tiiviissä yhteistyössä ikääntyvien ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tavoitteena olisi saada hyvinvointialueitasoinen suunnitelma ikääntyvien asumisen ennakointiseksi.</p> <p>Käytännön tasolla ikääntyvien asumisen ennakointiin liittyvää työtä tehdään asumisneuvonnassa. Tuusulalaiset ikääntyneet ovat löytäneet hyvin tarjolla olevan palvelun. Asumisneuvonta tukee ikääntyviä varautumaan ennakoivasti asumisessa tapahtuviin muutostilanteisiin.</p>

	03.04.03 Huomioimme hyväksytyn asuntopoliittisen ohjelman linjaukset tuottajamuotoisten tonttien luovutusehdoissa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Asuntotuotannon ohjaukseen liittyvien työkalujen kehittäminen on aloitettu. Myös ohjaukseen tarvittavan aineiston kokoaminen on käynnistynyt, mm. paikkatietoaineistoon on päivitetty ARA-asuntoja koskevat tiedot. Naapurikunnille on tehty kysely asuntotuotannon ohjaukseen liittyvistä käytännöistä. Ohjauksen käytännöistä käsiteltiin poliittisessa johtoryhmässä toukokuussa. Asuntopoliittisen ohjelman mukaisia kauppakirja- ja vuokrasopimus pohjia on saatu valmiiksi maankäytössä. Suutarintien tontinluovutus kilpailussa sovellettiin ensimmäistä kertaa asuntotuotannon ohjauksen linjauksia. Loppuvuoden aikana käynnistetään Rykmentinpuiston, Lahelanpellon ja Mikkolan alueilla tontinluovutus kilpailuja, joissa käytetään asuntotuotannon ohjauksen periaatteita.
03.05	Luovutamme kaikki lainvoimaisissa asemakaavoissa olevat omakotitontit		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tontit asetetaan haettaviksi, kun kunnallistekniikan rakentamisen valmistumisajankohta on tiedossa. Tontteja on ollut haettavana Härskivestä, Lahelanpellosta, Peltokaaresta ja Linjapuistosta.
	03.05.01 Luovutamme yli 100 omakotitonttia vuodessa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Alkuvuoden aikana on myyty ja vuokrattu 27 omakotitonttia. Härskivien, Linjapuisto II:n ja Peltokaaren vapaat tontit ovat jatkuvasti haettavana.
	03.05.02 Kehitämme nopeamman tonttutuotannon prosessin		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tonttutuotannon prosessien kuvaus ja niiden rajapintojen kartoittaminen koko toimialalla on aloitettu.
04. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
04.01	Vahvistamme yritysalueiden kaavavarantoa ja myytäviä tontteja.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rykmentinportti I asemakaavan luonnos on ollut nähtävillä, Focus-alueen yleissuunnitelma on menossa hyväksymiskäsittelyyn loppuvuodesta. Kulomäentien ja Jusslan alueen asemakaavamuutos on tulossa vuodenvaihteessa. Palkktien asemakaavamuutos on vireillä.
	04.01.01 Tutkimme Kellokosken työpaikka-alueiden varannon lisäämistä ja avaamme keskustelut maanomistajien kanssa alueiden hankinnasta		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Laajentumissuunnat ovat tiedossa, mutta keskusteluja maanomistajien kanssa ei ole vielä avattu. Keskustelut viivästyivät maankäyttöneuvottelijan siirryttyä huhtikuussa toisiin tehtäviin. Uusi maankäyttöneuvottelija aloitti syyskuussa, perehdytys kesken.
	04.01.02 Hyväksymme Rykmentinportti I -asemakaavan ja katusuunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rykmentinportti I asemakaavan luonnos on ollut nähtävillä huhti-toukokuussa ja kaavaehdotusta valmistellaan loppuvuodeksi.
	04.01.03 Jatkamme Focus-alueen asemakaavoitusta yleissuunnitelman valmistuttua		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Yleissuunnitelma viimeistellään ja viedään päätöksentekoon lokakuussa. Asemakaavoituksen käynnistämistä on neuvoteltu puitesopimus konsulttien kanssa yleissuunnitelma-aineiston perusteella ja työstä on saatu tarjous, joka vaatii vielä muutoksia. Asemakaavoitus edellyttää myös laajemman liikenneselvityksen tekemistä, josta on niin ikään saatu tarjous. Asemakaavoitus käynnistyy kun tarjous on hyväksytty ja työ tilattua.
	04.01.04 Aloitamme Focus- ja Kehä IV-alueiden kunnallistekniikan suunnittelun		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Alueen kunnallistekniikka on suunniteltu yleispiirteisesti Focus-alueen yleissuunnitelman yhteydessä. Suunnittelu tarkentuu asemakaavoitusvaiheessa. Asemakaavoituksesta ja asemakaavavaiheen kunnallisteknisestä suunnittelusta on neuvoteltu ja saatu tarjouksia puitesopimuksen perusteella.
04.02	Kehitämme yhdenluokun palveluprosessia yrityksille		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Digitaalisten työvälinetarpeiden kartoitus tehty ja prosessien määrittely on alkanut. Jatko mukaillee kunnan kokonaistilannetta/hankintaa.

	04.02.01 Kehitämme yritysten kokemaa palvelun laatua ja mittaamme asiakastytyväisyyttä.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Digitaalisten työvälinetarpeiden kartoitus tehty. Jatko odottaa kunnan kokonaistilanteen/hankinnan etenemistä.
04.03	Tuemme ja painotamme osaamisen kehittämistä työllisyyden asiakasohjauksessa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Vuoden 2023 aikana työllisyyspalveluiden tulee yhä tiivistää ja kirkastaa verkostoyhteistyötä tärkeimpien sidosryhmien kanssa. Vuoden 2022 aikana vierailimme eri oppilaitoksissa ja tutustuimme oppilaitoksiin tarkemmin. Vuoden 2023 aikana tarkennamme ja tiivistämme yhteistyötä sekä tiedotamme ja tarjoamme vaihtoehtoja asiakastyössä. Alkuvuonna 2023 on vierailtu kouluissa ja heidän tapahtumissa saamassa lisätietoa tarjotuista koulutusmahdollisuuksista, esimerkiksi Spesiassa. Tulossa keväällä 2023 yhteistyötä Keudan kanssa kahden työpajan muodossa. Ensimmäinen työpaja huhtikuussa aiheella työnhakija-asiakkaiden palvelupolun ja ohjaus.
	04.03.01 Tiivistämme oppilaitosyhteistyötä sekä tiedotamme ja tarjoamme koulutuksen vaihtoehtoja aktiivisemmin asiakastyössä.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Vuoden 2022 aikana vierailimme eri oppilaitoksissa ja tutustuimme oppilaitoksiin tarkemmin. Vuoden 2023 aikana on tarkoituksena tarkentaa ja tiivistää yhteistyötä sekä tiedottaa ja tarjota vaihtoehtoja asiakastyössä. Alkuvuonna 2023 on vierailtu kouluissa heidän tapahtumissa saamassa lisätietoa tarjotuista koulutusmahdollisuuksista, esimerkiksi Spesiassa. Tulossa keväällä 2023 yhteistyötä Keudan kanssa kahden työpajan muodossa. Ensimmäinen työpaja huhtikuussa aiheella työnhakija-asiakkaiden palvelupolun ja ohjaus.
04.04	Tiivistämme yritys yhteistyötä ja vaikutamme kohtaanto-ongelmaan		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Olemme päässeet hyvään vauhtiin työnantajayhteistyön tiivistämisessä. Alkuvuonna 2023 järjestimme kohdennetun rekrytointitilaisuuden Kuivalihakundi yritykselle Jokelassa. Suunnitteilla on keväälle Jade infralle kohdennettu rekrytointitilaisuus sekä yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa suunnitteilla mahdollisuuksien ja yritysten toiveiden mukaisesti Jusslan alueelle kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia vuoden 2023 aikana. Olemme käyneet yritys vierailuilla säännöllisesti, alkuvuodesta esimerkiksi Ph7. Tapaamme yrittäjiä myös säännöllisesti yrittäjien aamukahvien merkeissä, viimeisin Jokelassa 29.3. Yhdistyksille on suunnitteilla vuodelle 2023 kahdet yhdistystreffit; ensimmäiset kesäkuussa Jokelassa ja seuraavat elokuussa Hyrylässä. Oppisopimusmahdollisuuden hyödyntämistä palkkatukityöllistämisen avulla on saatu alulle, mutta työntekijäpulan takia toimintamalli on ollut vastatulessa. Jatkamme sopivien henkilöiden etsimistä, jotta samme myös positiivia kokemuksia toimintamallista.
	04.04.01 Järjestämme säännöllisesti kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia ja tapaamme tiiviimmin yrittäjiä ja yrittäjähdistyksiä		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Alkuvuonna 2023 järjestimme kohdennetun rekrytointitilaisuuden Kuivalihakundi yritykselle Jokelassa. Suunnitteilla on keväälle Jade infralle kohdennettu rekrytointitilaisuus sekä yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa suunnitteilla mahdollisuuksien ja yritysten toiveiden mukaisesti Jusslan alueelle kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia vuoden 2023 aikana. Olemme käyneet yritys vierailuilla säännöllisesti, alkuvuodesta esimerkiksi Ph7. Tapaamme yrittäjiä myös säännöllisesti yrittäjien aamukahvien merkeissä, viimeisin Jokelassa 29.3. Yhdistyksille on suunnitteilla vuodelle 2023 kahdet yhdistystreffit; ensimmäiset kesäkuussa Jokelassa ja seuraavat elokuussa Hyrylässä.
	04.04.02 Hyödynnämme oppisopimusmahdollisuutta aiempaa tehokkaammin palkkatukityöllistämisen avulla		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Oppisopimusmahdollisuuden hyödyntämistä palkkatukityöllistämisen avulla on saatu alulle, mutta työntekijäpulan takia toimintamalli on ollut vastatulessa. Jatkamme sopivien henkilöiden etsimistä, jotta samme myös positiivia kokemuksia toimintamallista.
05. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
05.01	Jatkamme Urheilukeskuksen kehittämistä ja käynnistämme rakennushankkeet.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Monitoimihallin kilpailutus päättyi 15.6.2023. urakkaneuvottelu vielä kesken. Kuntosalitoiminnan suunnittelu viedään rinnalla eteenpäin.

	05.01.01 Rakennamme monitoimihallin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Monitoimihallin kilpailutus päättyi 15.6.2023. urakkaneuvottelu vielä kesken. Kuntosalitoiminnan suunnittelua viedään rinnalla eteenpäin.
	05.01.02 Kehitämme palvelutoimintaa ja tilavarausjärjestelmää.			
	05.01.03 Varmistamme alueen pysäköintikapasiteetin riittävyyden rakentamalla asemakaavojen mukaiset pysäköintipaikat		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Rakennamme lähes aina muun infran yhteydessä.
05.02 Kehitämme Tuusulanjärven ja -joen aluetta			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulanjärvi-ohjelman puitteissa kehitetään Tuusulanjärven ja joen- aluetta. Vuosittaiset toimenpiteet on raportoitu toimintakertomukseen.
	05.02.01 Toteutamme Tuusulanjärven eteläisen virkistysreitit		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Reittisuunnitelma on loppusuoralla sekä reittilinjauksesta on neuvoteltu maanomistajien kanssa. Ulkoilureittitoimitusta haetaan reittisuunnitelman nähtävillöön jälkeen. Reitin rakentaminen kilpailutetaan ja toteutus ajoittuu aikaisintaan vuodelle 2024.
	05.02.02 Laadimme Tuusulanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelman		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Hanke on aikataulutettu uudelleen resurssien kohdistuessa Ilmastotyöhön. Tuusulanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelmaa esitetään käynnistyvän keväällä 2024 yhdessä Viherinverkkosuunnitelman käynnistymisen yhteydessä. Lahelanpellon yleissuunnitelman tarkistuksen yhteydessä on tutkittu Tuusulanjoen jokilaakson pohjoisosan virkistyskäyttöä.
05.03 Vakiinnutamme lasten ja nuorten matalan kynnyksen maksuttoman harrastustoiminnan jokaiselle koululle.			4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kevään kerhotarjonta toteutui suunnitellusti. Harrastamisen Suomen mallin mukaisia harrastamisen ryhmiä oli yli 60 ja koulun kerhotoiminnan ryhmiä yli 70. Keväällä 2023 haettu ja saatu hankerahaa 85 000 € Suomen harrastamisen malliin ja 25 500 € Opetushallituksen myöntämää kerhotoiminnan rahoitusta. Uusi hankekoordinaattori palkattu.
	05.03.01 Lisäämme hankerahan avulla resursseja harrastustoiminnan koordinointiin ja toteuttamiseen.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kerhotoiminnan järjestäjien haku käynnissä ja uusi hankerahoitus haettu. Suunnittelutyötä organisoiminen toteuttamiseksi tehty kevätlukukauden aikana. Eri vaihtoehtoja on käyty kevään aikana läpi ja päädytty palkkaamaan edelleen kerhotoiminnan koordinaattori hankerahalla. Syyslukukaudelle jokaiseen kouluun nimetty kerhovastaava koordinaattorin yhteistyökumppaniksi.
05.04 Valmistelemme harrastus- ja kulttuuritarjonnan laajentamista Monioon.			4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Luonnos vuoden 2024 kulttuuri-ohjelmasta valmistunut. Tuusulan Opiston ja kuvataidekoulun tarjonta on laajaa Moniossa.
	05.04.01 Laadimme ja otamme käyttöön suunnitelman kulttuuritarjonnasta Moniossa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Luonnos vuoden 2024 ohjelmasta valmistunut.

	05.04.02 Monipuolistamme Tuusulan Opiston ja kuvataidekoulun toimintaa Moniossa.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu hyödyntävät aktiivisesti Monion mahdollisuuksia opetustarjontansa kehittämisessä ja Monipuolistamisessa. Hyödynnämme Monion uusia tiloja mm olemassaolevan kurssitarjonnan entistäkin laadukkaampaan toteuttamiseen (mm. kuvataiteissa grafiikan ja keramiikan erikoistilat, valokuvauksen pimiö; kädentaidoissa pehmeiden materiaalien märkätyötilat). Laajennamme mm ilmaisutaidon opintotarjontaa (teatteriopinnot, Stand up, elokuvanteon perusteet, valokuvaus. matalan kynnyksen lauluopinnot) Kyseiset opinnot on sisällytetty Opiston ja kuvataidekoulun opinto-ohjelmaan syyskaudella toteutettaviksi.
05.05. Lisäämme kulttuuripalveluiden saavutettavuutta			5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kaiku-kortti on otettu käyttöön kunnassa. Kulttuurinen nuorisotyösuunnitelma on tehty. Monio tarjoaa estettömät kulttuuritilat.
	05.05.01 Otamme käyttöön maksuttoman Kaiku-kortin		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kaikukortti on käytössä.
	05.05.02 Laadimme toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman yhdessä nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluiden sekä lukion ja Keudan kanssa.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	II asteen kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan.
	05.05.03 Laadimme ja otamme käyttöön kulttuurihyvinvointisuunnitelman.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja alueen kuntien yhteistyötä hyvinvointisuunnitelma loppuunsaattamiseksi tulee tiivistää.
06. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
06.01 Hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman valmistelu on käynnissä ja se on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn loka-marraskuussa 2023.
	06.01.01 Laadimme ja hyväksymme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman valmistelu on käynnissä ja se on tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn loka-marraskuussa 2023.
	06.01.02 Vahvistamme yhdenvertaisuutta ja aktiivista kansalaisuutta ohjaamopalveluissa		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Toimenpide ei ole ollut konkreetisoitavissa palvelutuotannon toiminnassa.
	06.01.03 Olemme aktiivisesti mukana tekemässä ja toteuttamassa yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystyötä erityisesti asiakaspinnassa tapahtuvan rakeenteellisen syrjinnän ja heteronormatiivisten rakenteiden poiston näkökulmista		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2024-2025 on valmisteilla. Toimenpide ei ole ollut konkreetisoitavissa vuonna 2023.

06.02 Jatkamme hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa		3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano on jatkunut suunnitellusti.
	06.02.01 Huomioimme Hyte-kertoimien vaikutukset hyte-työssä ja talousarvion laadinnassa	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Huomioimme Hyte-kertoimien tarkastelu jatkuu osana hyte-työtä.
	06.02.02 Vahvistamme kunnan, hyvinvointialueen ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman yhteyttä	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Yhteistyötä tehdään yhdyspinnalla eri työryhmissä ja palveluissa.
06.03 Kehitämme ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja laajennamme olohuonetoimintaa		2	Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja olohuonetoimintaa kehitetään hänen toimestaan vuoden aikana.
	06.03.01 Kehitämme ikäihmisten olohuoneiden toimintamallia edelleen	2	Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa. Ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja olohuonetoimintaa kehitetään hänen toimestaan vuoden aikana.
	06.03.02 Koulutamme yhteisöllisen toiminnan vetäjiä ja vapaaehtoisia	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuodesta toteutettiin vapaaehtoistojien koulutusohjelma kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa.
	06.03.03 Luomme ja kokoamme verkoston toiminnan tueksi ja kehittämiseksi	2	Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa ja hän käynnistää verkoston kokoamisen.
	06.03.04 Selvitämme ikäihmisten ohjaamistarpeen ja matalan kynnyksen toiminnan laajuuden yhdessä hyvinvointialueen kanssa	2	Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori aloitti työnsä maaliskuussa ja hän tekee yhteistyötä asiassa hyvinvointialueen kanssa.
	06.03.05 Toteutamme ikäihmisten hyvinvointikyselyn	2	Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kysely toteutetaan syksyllä 2023.
06.04 Vahvistamme moniammatillisesti lasten ja nuorten ja perheiden hyvinvointia, elinolosuhteita ja vaikutusmahdollisuuksia.		4	Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytöön otettu	Varhaiskasvatuksen perheohjaajat tekevät työtä huoltajien kasvatustyön tukemiseksi yhteistyössä päiväkotien kanssa. Koulun perheohjaajat tukevat oppilaita ja heidän huoltajiaan yhteistyössä koulujen ja monialaisten verkostojen kanssa. Osa koulun perheohjaajista koulutettu CoolKids menetelmän käyttöön. Kaikissa yläkouluissa tehdään koulunuorisotyötä, yläkouluissa ja lukiossa on kasvatusohjaaja/kouluvalmentaja. Alueellisessa yhteistyössä on saatu valmiiksi Perhekeskuksen toimintasuunnitelman tekstiosuus. Kouluterveyskyselyn tulokset on julkaistu syyskuun lopussa. Kunta- ja yksikötasoinen tulosten tarkastelu ja niiden perusteella tehtävä toiminnan kehittäminen käynnistyy loppuvuoden aikana.
	06.04.01 Kehitämme perheiden kohtaamispaikkatoimintaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alle kouluikäisten lapsiperheiden kohtaamispaikkoina toimivat kunnan perhetuvot Jokelassa, Riihikalliossa, Hyrylässä ja Kellokoskella. Toimintaa kehitetään kunnan, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa yhteistyössä säännöllisissä kokouksissa. Valmius tiivimpään yhteistyöhön kunnan kohtaamispaikoilla vahva, tällä hetkellä yhteistyön tekeminen riippuu hyvinvointialueen resursoinnista liikkuvaan työhön. Tänä vuonna kohtaamispaikkatoiminnassa on käynyt perheitä aktiivisesti, ja toiminnalla tavoitetaan väkeä hyvin. Hyvinvointialueen perhekeskuksen toimintasuunnitelman tekstiosuus on valmistunut ja hyväksytty.

06.04.02 Lisäämme tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua, positiivista pedagogiikkaa ja vahvuuskasvatusta lasten arjessa	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat keskeinen osa varhaiskasvatussuunnitelman ja kokopäiväpedagogiikka-ajatuksen mukaista toimintaa. Vakan kehittämisen yhtenä painopistealueena on kasvattajan pedagogisen ja sensitiivisen toiminnan vahvistaminen kaikessa toiminnassa. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokainen lapsi saa kokea olevansa ryhmän jäsen ja tuntee kuuluvansa ryhmään. Lukuvuoden 2022-23 aikana on toteutettu tunne- ja vuorovaikutustaitopilotti, johon osallistui opettajia yhteensä 6 eri koulusta. Pilotin tuloksia ja työryhmän ehdotuksia arvioidaan rehtoriitiimissä osana toiminnan kehittämistä.
06.04.03 Jatkamme Pro-koulu –toiminnan laajentamista.	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat ottaneet käyttöön Prokoulu- toimintamallin. Syksyllä 2023 viimeiset kolme koulua, Jokelan yläaste, Ruotsinkylä ja Klemetskog ovat lähteneet mukaan toimintaan.
06.04.04 Ehkäisemme koulupudokkuutta kehittämällä toimintamalleja poissaolojen seurantaan ja koulupudokkaan kouluun palauttamiseksi.	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Osana SITKO- hanketta laadittu Toimintamalli koulupoissaolojen puuttumiseen. Mallia pilotoitiin lukuvuoden 22-23 ajan, malli valmis. Pilotoimme yhteistyössä Keusoten kanssa varhaisen tuen toteuttamista koulupudokkuuden ehkäisemiseksi. Kuntatasolla laaditaan suunnitelma ja ohjeistus koulupoissaolojen seuraamiseen koulu ja kuntatasolla (OPS). Kuntatason ohjeistus koulupoissaolojen seuraamiseen on valmis ja jalkautettu kouluihin. Opiskeluhuoltosuunnitelma on päivitetty. Rehtoriitiimi päivittää oppilaiden tuen järjestämisen suunnitelmaa ja osana sitä arvioidaan toimenpiteitä koulupudokkuuden ehkäisemiseksi.
06.04.05 Kehitämme moniammatillista opiskeluhoitoa perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Opiskeluhoollon psykologit ja kuraattorit siirtyivät hyvinvointialueelle 1.1.2023. Vahvistamme yhteistyörakenteita yhteistyössä Keusoten kanssa. Alueellinen opiskeluhoollon ohjausryhmä on aloittanut toimintansa. Vahvistamme yhteisöllisen opiskeluhoollon ja koulun hyvinvointityön rakenteita huomioiden opiskeluhoollon henkilöstön, kouluilla työskentelevät kasvatusohjaajat/kouluvalmentajat ja koulun perheohjaajat. Myös lukioon saatu kouluvalmentaja hankerahalla kalenterivuodeksi.2023.Yhdyspintatyöryhmien aikataulut ja alustavat kokoukset on laadittu kaudella 2023-24.
06.04.06 Tuemme opiskelijoiden itseohjautuvuutta ja omasta hyvinvoinnista huolehtimista lukiossa käynnistämällä OPH:n laatu- ja saavutettavuushankkeen "Ohjauksesta eväitä tulevaisuuteen"	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Järjestetty useita koulutuksia opiskelijoille ja opettajille. Kehitetty tuen prosesseja ja vahvistettu korkeakoulu-yhteistyötä.
06.04.07 Vakinaistamme määräaikaisten nuorisohjaajat toimintavuoden 2023 aikana	5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Alueellisen nuorisotyön määräaikaisten toimien vakinaistaminen käynnissä. Haku ollut ja haastattelut ja valinnat tehty.
06.04.08 Kehitämme koulunuorisotyötä osana koulun toimintaa, ennaltaehkäisevää työtä ja nuorten hyvinvointia tukien.	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Koulunuorisotyötä alueilla tiivistetty. Tiimiparit alueilla mahdollistavat tehokkaampaa koulunuorisotyötä. Vuonna 2024 palkataan Riihikallioon tiimipari.
06.05 Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä työmarkkinoiden äärelle yksilöllisesti työnhakijoiden tilanteen huomioiden	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Työllisyysohjaajat pyrkivät tunnistamaan työkyvyn alenemia asiakkailta ja ohjaavat heidät eteenpäin tarjolla oleviin työkykyä edistäviin palveluihin. Teemme jatkuvaa yhteistyötä muiden toimijoiden, esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Yhteistyötä ylläpidetään säännöllisin palaveroin. Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä avustamalla työnhakemisessa sekä ohjaamalla yksilöllisesti heidän tarvitsemiin palveluihin. Etsimme kunnasta ja yhteistyökumppaneilta työpaikkoja, sekä autamme palkkatuen hakemisessa. Lisäksi kehitämme järjestösektorin kanssa uudentyypistä työllistämisen mallia työllistämislainan avulla. Tämä voi avata järjestösektorille uusia välityömarkkinoille sopivia työpaikkoja.

	06.05.01 Tuemme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä työmarkkinoiden äärelle tarjoamalla palkkatuettuja työpaikkoja kunnasta ja yhteistyökumppaneilta	4	Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu	Tuumme osatyökykyisiä ja alentuneesti työkykyisiä avustamalla työnhakemisessa sekä ohjaamalla yksilöllisesti heidän tarvitsemiin palveluihin. Pyrimme etsimään kunnasta ja yhteistyökumppaneilta työpaikkoja, autamme palkkatuen hakemisessa. Lisäksi kehitämme järjestösektorin kanssa uudentyypistä työllistämisen mallia työllistämälainan avulla.
	06.05.02 Tunnistamme työkyvyn aleneman ja ohjaamme kohdennettujen terveyspalveluiden piiriin diagnoosin saamiseksi	5	Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Työllisyysohjaajat pyrkivät tunnistamaan työkyvyn alenemia asiakkailla ja ohjaavat heidät eteenpäin tarjolla oleviin työkykyä edistäviin palveluihin. Teemme jatkuvaa yhteistyötä muiden toimijoiden, esimerkiksi Keusoten työkykytiimin kanssa sekä kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Yhteistyötä ylläpidetään säännöllisin palaveroin.
06.06	Lisäämme maahanmuuttajien osallisuutta ja tehostamme kotoutumista	5	Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Maahanmuuttajien osallisuutta lisäävää toimintaa on lisätty merkittävästi toimintavuonna. Uusina yhteistyömuotoina on käynnistetty yhteistyö valtakunnallisen Luetaan Yhdessä-verkoston kanssa, joka tarjoaa matalan kynnyksen suomen kielen kerhoja maahanmuuttajille. Lisäksi ukrainalaisten pakolaisten osallistavassa toiminnassa tehdään yhteistyötä Tuusulan alueen paikallisten vapaaehtoisten kanssa "Apua ukrainalaisille Tuusulassa"-verkoston kanssa. Kunta tarjoaa tilat ukrainalaisten ruoka-aputoiminnalle ja on käynnistänyt ukrainalaisten teinien toimintaryhmän lokakuussa 2023 yhteistyössä Tuusulan Rotaryklubin sekä "Apua ukrainalaisille Tuusulassa"-verkoston kanssa. Kunnan kotoutumispalvelujen omassa toiminnassa kiinnitetään huomioita kotoutujan omaan vastuuseen ja omatoimisuuteen hoitaa asioita.
	06.06.01 Otamme asiakastyössä käyttöön Kykyviisari, jolla asiakkaan elämänhallintaa voidaan seurata neljännesvuosittain Walmutietojärjestelmässä	5	Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kykyviisari-toiminto on otettu käyttöön osana Maahanmuuttajapalvelujen asiakastietojärjestelmää. Kykyviisari-menetelmä on koettu hyödylliseksi, mutta siitä tulee tehdä vielä lyhyempi, selkokielen versio kohderyhmää ajatellen.
	06.06.02 Vahvistamme edelleen yhteistyötä järjestösektorin, ja seurakunnan kanssa			
	06.06.03 Juurrutamme Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien palveluneuvonnan hyväksi havaitut toimintamallit yhteistyössä naapurikuntien kanssa	5	Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Keski-Uudenmaan yhteinen palveluneuvontahanke on edennyt suunnitellusti. Kolmas hankekausi on menossa TEM:in rahoituksella ja kaikissa kunnissa on ollut jo kahden vuoden ajan oma palveluneuvonta. Tuusulan osalta palveluneuvonnan asiakasmäärät ovat kasvussa koko ajan. Hankkeeseen palkattu jalkautuva työntekijä on ollut tarpeellinen. Hankkeen tavoitteena on juurruttaa matalan kynnyksen palveluneuvonta kuntien omaksi toiminnaksi tulevan hankekauden 1.9.2023-31.12.2024 aikana. Lisäksi yhteiset asiakasinfot kuntien kesken etäkokouksina ovat tarpeellisia. Samoin etäpalvelu on koettu tarpeelliseksi ja sitä kehitetään edelleen. Hankkeeseen on palkattu koordinoiva palveluneuvoja lokakuussa 2023.
	06.06.04 Käynnistämme psykososiaalinen tuen toimintamallin osaksi pakolaisperheiden kanssa tehtävää työtä (ns. Oulun mallia benchmarkaten)	1	Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Toimenpidettä ei ole voitu käynnistää resurssien puutteen vuoksi. Toimenpidettä ei ole mahdollista käynnistää tälläkään hetkellä resurssien puutteen vuoksi vuoden 2023 aikana.
	06.06.05 Kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen perhekeskusten kanssa maahanmuuttajanaisten osallisuuden lisäämiseksi.	1	Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Toimenpide ei ole ollut konkretisoitavissa palvelutuotannon toiminnassa.

06.07 Tarjoamme kuntalaisille ja valituille sidosryhmille hyvinvointivalmennusta		4	Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Toiminta käynnissä resurssien mukaisesti.
06.07.01	Varmistamme hyvinvointivalmennuksen toiminnan ja päivitämme suunnitelman resurssien mukaan.	4	Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Liikkumis- ja elintapaneuvontaa jatkettiin hankkeen päätyttyä vuoden vaihteessa hyvinvointivalmennuksen muodossa. Hanketulokset puoltavat toiminnan kannattavuutta ja tuloksellista vaikuttavuutta. Liikkumislähetteen osalta yhteistyö jatkuu Keusoten ja työterveyshuollon kanssa. Ryhmävalmennusta tarjotaan aikaisemmin kehitetyn mallin mukaisesti, myös uusille ryhmille kohdentaen. Ryhmiä ovat mm. Nuorten starttipaja ja kuntouttava työtoiminta.
06.08 Jatkamme asumisneuvonnan kehittämistä		4	Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Tuusulan kunnan asumisneuvontapalvelu laajeni vuoden 2023 alusta alkaen ja nyt palvelua on tarjolla kaikenikäisille kuntalaisille asumismuodosta riippumatta. Asumisneuvontapalvelun painopiste on tarjota kaikenikäisille kuntalaisille ennakkoivaa asumisneuvontaa asumismuodosta ja elämäntilanteesta riippumatta. Vuonna 2022 aloitettujen nuorten (alle 30-vuotiaiden) ja ikääntyvien asumisneuvontapalvelun kehittäminen jatkuu ja näiden osalta on kokeiltu uusia menetelmiä tavoittaa kohderyhmiä. Asumisneuvojat ovat tavanneet tammi-syyskuussa yksilötapaamisissa 142 kuntalaista sekä erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa yhteensä 613 kuntalaista. Yksilöasiakkaista 30 on ollut alle 30-vuotiaita, 30-64-vuotiaita on ollut 38 ja yli 65-vuotiaita on ollut 74. Aikuisille ja maahanmuuttajille suunnatussa asumisneuvontapalvelussa on keskitytty vastaamaan erityisesti ukrainalaisten asumisneuvonnan tarpeeseen. Lisäksi asumisneuvonnassa on keskitytty rakentamaan palvelun pohjaa, tehty asumisneuvontatyötä tunnetuksi, kokeiltu uusia toimintatapoja sekä rakennettu yhteistyöverkostoja. Tuusulan kunnan asumisneuvojat ovat mukana ARAn asumisneuvontalain valmistelutyössä.
06.08.01	Hoidamme ja ehkäisemme asunottomuutta/kodittomuutta			
06.08.02	Kehitämme nuorten asumisneuvontaa ohjaamopalveluiden toiminnassa	5	Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Nuorten asumisneuvojan toimenkuvaa on vuoden 2023 alusta laajennettu myös työikäisiin, perheisiin sekä erityisryhmiin, kuten maahanmuuttajiin. Asumisneuvoja tekee työparityötä kunnan toisen asumisneuvojan kanssa. Kokonaisuutta edistetään ARAn rahoituksen avulla ja asumisneuvontapalvelu kattaa Tuusulassa kaikki ikäryhmät. Asumisneuvonta tavoittaa tällä hetkellä kaikenikäisiä kuntalaisia. Asumisneuvonnan kokonaisuudella lisätään kuntalaisten osaamista ja kykyä selvittää paremmin asumisasioihin liittyvistä haasteista.
06.08.03	Kehitämme ikäihmisten asumisneuvontaa	3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ikääntyneiden asumisneuvontapalvelun pääpaino ennakoivassa asumisneuvonnassa. Ikääntyneiden asumisneuvonnan tavoitteena on tukea neuvonnalla ja ohjauksella ikääntyviä asumistarpeiden muutoksissa. Asumisneuvontapalvelua on tarjolla säännöllisesti eri puolilla Tuusulaa. Ikääntyneiden asumisneuvoja on tavannut tammi-syyskuussa yksilötapaamisissa yli 70 ikäihmistä. Tuusulalaiset ikääntyneet ovat löytäneet uuden palvelun hyvin. Asumisneuvojat ovat kuluvin vuoden aikana tavanneet erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa yli 600 kuntalaista. Asumisneuvontapalvelun kehittämisessä pyritään tavoittamaan vielä tavoittamatta olevia ikääntyviä esimerkiksi kohdennetun kirjeen ja bussiajeluiden kautta. Lisäksi halutaan madaltaa ikäihmisten kynnystä ottaa yhteyttä asumisneuvojaan. Samaan aikaan luodaan yhteistyöverkostoja ja -rakenteita, joiden avulla asumisneuvontatyötä voidaan tehdä verkostoissa ja tavoittaa uusia asiakasryhmiä. Ikääntyneiden asumisneuvoja on mukana ARAn asumisneuvontalain valmistelutyössä.
06.08.04	Selkeytämme psykososiaalisen tuen rakenteen hyvinvointialueen kanssa ja lisäämme tuen malleihin asumisneuvonnan.			
06.09.01	Otamme käyttöön yhdyspinnoille luodut rakenteet			
06.09.02	Arvioimme ja kehitämme rakenteiden toimivuutta			

	06.09.03 Otamme käyttöön perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn keinot yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja kehitämme aktiivisesti tuen sukupuolisensitiivisempiä palveluita			
07. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
	07.01.01 Uudistamme avustusten kokonaisuutta poikkihallinnollisessa yhteistyössä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Valmistelu on käynnissä avustusten kokonaisuuden uudistamiseksi. - Avustusten nykytilan kartoitus - Muiden kuntien käytänteiden benchmarkkaus - Liittymäpinnat sähköiseen asiointiin - Sisäiset työpajat - Osallisuus: Yhdistysten ja kuntalaisten kanssa pidetyt työpajat - Tavoiteaikataulu: Avustusuudistus käytössä vuoden 2024 alusta Vuoden 2023 avustukset myönnetään nykyisten käytäntöjen mukaisesti.
	07.01.02 Saamme valmiiksi sivistyksen luonnoksen uusiksi perusteiksi toimintavuoden 2023 aikana		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Sivistyksen työ on osa laajempaa avustusten kokonaisuudistusta. Sivistys tuottaa oman osionsa avustusten kokonaisuudistuksen osaksi, ja tämä työ ontehty osana kokonaisuutta.
07.02	Jatkamme mielenkiintoisen markkinointiviestinnän tekemistä kunnan brändin vahvistamiseksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Mielenkiintoista markkinointiviestintää on toteutettu ja suunniteltu loppuvuonna toteutettavaksi esimerkiksi asumiseen ja myytäväksi tulleiden/tulevien omakotitonttien hakuaikojen ympärillä ja niihin liittyen. Isommat satsaukset tältä osin tulevat loppukesän - syksyn aikana. Monion hakijamarkkinoinnin yhteydessä kokeiltiin keväällä onnistuneesti sosiaalisen median vaikuttajien hyödyntämistä.
	07.02.02 Nostamme esiin ja hyödynnämme uudistuvan palveluverkon kunnan markkinointiviestinnässä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Palveluverkkoa hyödynnetään aktiivisesti kunnan markkinointiviestinnässä: merkkipaalu huomioidaan ja myös mm. erilaiset kohteiden saamat palkinnot hyödynnetään täysimittaisesti.
	07.02.02 Nostamme esiin ja hyödynnämme uudistuvan palveluverkon kunnan markkinointiviestinnässä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Markkinointikampanjat on rakennettu uusien myyntiin tulevien tonttien ympärille. Kampanjassa tuodaan esiin Tuusulan vahvuuksia paikkakuntana, jossa on tilaa unelmille. Kampanja on valmisteltu ja osin jo käynnistetty.
07.03	Valmistaudumme verkkosivustoalustan uudistamiseen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Verkkosivujen uudistamiseen on jo valmistauduttu. Vaatimusten määrittelyn kumppani on kilpailutettu ja valittu, ensimmäiset työpajat on pidetty.
	07.03.01 Laadimme vaatimusmäärittelyn uudistuvalla verkkosivustolle		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Vaatimusten määrittely on hyvässä vaiheessa.
	07.03.02 Kilpailutamme kunnan verkkosivustoalustan		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kilpailutusasiakirjoja valmistellaan.
07.04	Jatkamme järjestösuunnitelman toimeenpanoa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Suunnitelman toimeenpano on jatkunut henkilöstövaihdoksista huolimatta. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä.

	07.04.01 Verkostoidumme ja yhdistämme toimintaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä vapaaehtoistoiminnan verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi.
	07.04.02 Lisäämme ja vahvistamme yhteistyötä ja viestintää		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä vapaaehtoistoiminnan verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi. Yhdistyskirje ilmestyy säännöllisesti.
	07.04.03 Lisäämme kolmannen sektorin toiminta-aluetta koskevaa koordinoitua ja palkkaamme vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori on aloittanut työnsä 3. sektorin verkostojen vahvistamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi. Yhdistyskirje ilmestyy säännöllisesti.
08. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonaistilanne	Etenemisaste	Raportointi
08.01	Jatkamme kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa ja kuntalaislähtöistä kehittämistä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuoden aikana on toteutettu mm. Open Agenda-hanketta, osallistuvan budjetoinnin ideointi ja yhteiskehittäminen ja osallisuusoppitunteja.
	08.01.01 Arvioimme osallisuusmallin toteutumista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Arviointihaastattelut toteutettiin maaliskuussa osana pro gradu tutkimusta.
	08.01.02 Jatkamme kuntalais- ja asiakaslähtöistä kehittämistä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alkuvuoden aikana on toteutettu mm. Open Agenda-hanketta, osallistuvan budjetoinnin ideointi ja yhteiskehittäminen ja osallisuusoppitunteja.
	08.01.03 Järjestämme henkilöstön koulutuksia palvelumuotoiluun ja osallistuviin menetelmiin, virtuaalifasilitointiin ja erilaisten sähköisten alustojen hyödyntämiseen		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Koulutukset toteutuvat 4-12/2023.
08.02	Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutusmallia ja osallistumisalustaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Osallistuvaa budjetointia on kehitetty ja tammikuussa käynnistyi ideointi 200 000€ käytölle vuosina 2023-2024. Yhteiskehittäminen toteutetaan maaliskuussa ja äänestys on toukokuussa. Vuodelle 2024 suunnitellaan teemakohtaista osallistuvan budjetoinnin prosessia, joka huomioidaan vuoden 2024 talousarviossa.
	08.02.01 Kehitämme osallistuvan budjetoinnin toteutusta tavoitteena äänestys% nosto ja budjetoitavan summan kasvattaminen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Osallistuvaa budjetointia on kehitetty ja tammikuussa käynnistyi ideointi 200 000€ käytölle vuosina 2023-2024. Yhteiskehittäminen toteutetaan maaliskuussa ja äänestys on toukokuussa. Vuodelle 2024 suunnitellaan teemakohtaista osallistuvan budjetoinnin prosessia, joka huomioidaan vuoden 2024 talousarviossa. Osallistuvan budjetoinnin ideoinnin ja äänestyksen markkinointiin panostetaan äänestysprosentin nostamiseksi. Myös osallisuusoppitunteja hyödynnetään lasten ja nuorten äänestysprosentin nostamiseksi.
	08.02.02 Kehitämme osallistumisalustan käytettävyyttä ja luomme backoffice toiminnon viranhaltijoiden työn tueksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Takahuoneen valmistelu ja kilpailutus on käynnissä yhteistyössä Turun kaupungin kanssa.
08.03	Edistämme kehittämisverkostojen toimintaa ja teemme valtuustokauden puolivälisarviointi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kehittämisverkostojen toimintaa on edistetty ja valtuustokauden puolivälisarviointi toteutetaan touko-kesäkuussa 2023.
	08.03.01 Arvioimme kehittämisverkostojen toimintaa ja teemme puolivälisarviointi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Valtuustokauden puolivälisarviointi toteutetaan touko-kesäkuussa 2023.
	08.03.02 Edistämme verkostojen itsenäistä toimintaa, omatoimisuutta ja vapaata hakeutumista verkostoihin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Verkostojen toimintaa on edistetty alkuvuoden aikana mm. yhteisessä kehittämissäpäivässä. Toimikauden vaihtuessa avataan asukasjäsenten haku verkostojen ydintimiin.

08.04 Lisäämme avoimuutta ja luomme tilaa ja aikaa kohtaamisille henkilöstön ja opiskelijoiden v		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Opettajien veso-koulutusiltapäivä järjestetty. Keväällä järjestettiin oppilaskuntien yhteistapahtuma Lapsiystävällinen kunta -mallin esittelemiseksi ja lapsia ja nuoria kuultiin lähtötilanteen kartoittamiseksi. Koulut ovat päivittäneet tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Koulujen välillä on toteutettu koulujen yhteisiä koulutuksia ja keskusteluja rehtoreiden, opettajien sekä ohjaajien kesken.
08.05 Kehitämme yhteistyötä ja osaamisen jakamista koulujen sisällä ja niiden välillä. Kehitämme oppilaiden koulurajat ylittävää yhteistyötä.			
	08.05.01 Järjestämme lasten, nuorten, henkilöstön ja huoltajien osallistamiseksi Erätauko-keskusteluja.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ruokapalvelut: Dialogia on harjoiteltu tammikuussa teemalla epävarmuudessa eläminen. Dialogien käymistä jatketaan erätaukomenetelmän avulla pitkin vuotta 2023. Dialogia harjoitellaan pienemmissä ryhmissä. Varhaiskasvatus: Kehitämme dialogista toiminta tapaa johtamisen kehittämisen ja yhteistyön arjessa Kunnassa on tarjolla henkilöstölle Erätauko-koulutusta. Tuusulan kunta on mukana valtakunnallisessa Kansalliset dialogit -ohjausryhmässä. Tuusulassa järjestettiin 9.3. Kansallinen dialogi aiheesta epävarmuudessa eläminen. Avoimen hallinnon vierailu Tuusulan kunnan toteutui samana päivänä. Työryhmä osallistui YLEN ja Erätauko-säätiön Hyvin sanottu -keskustelufestivaaleille edistääkseen dialogisuutta kunnassa.
	08.05.02 Vahvistamme oppilaskunta- ja oppilastiimitoimintaa perusopetuksessa ja lukiossa	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Luokkavaltuustojen toimintaa kehitetty Agenda2030 -ohjelman mukaisesti. Lukion osuuskunta -toimintaa on suunniteltu Monion siirtymisen näkökulmasta. Vaihtoehtona pohdittu myös NY-toimintaa. Oppilaskuntien yhteistapaaminen järjestetty (Lapsiystävällinen kunta)
08.06 Kouluruokaryhmät aloittavat uudelleen aktiivisen toimimisen ja varhaiskasvatuksessa lasten osallisuus ruokakasvatuksessa toteutuu.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Varhaiskasvatuksessa ruokakasvatus on yhtenä painopistealueena kokopäiväpedagogiikan vahvistamisessa. Ruokailu tapahtuu varhaiskasvatuksessa kolmesti päivän aikana, jolloin sen aikana tapahtuva toiminata on merkittävää. Ruokapalvelut: Kouluruokailuryhmät kutsuttiin keskuskeittiövierailulle 10.3. ja vierailulle osallistui yli 100 kouluruokaryhmäläistä. Aktiiviset kouluruokailuryhmät toimivat jo lähes jokaisella koululla. Kouluruokailuryhmien tarkoituksena on lisätä oppilaiden mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua oman koulun ruokailun kehittämiseen.
	08.06.01 Kouluruokaryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kouluruokaryhmien vierailu tuotantokeittiöllä 10.3. korvaa yhden kouluruokailuryhmän tapaamisen.
	08.06.02 Keräämme asiakaspalautetta kohdennetusti.	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asiakaspalautetta kerätään suoraan asiakkailta maistattamalla uusia tuotteita tai tuotehuollosta valmistuneita tuotteita kouluilla. Palautetta kerätään maistatuskyselyn avulla. Maistatuksen tulokset käsitellään tuotekehitystiimissä ja ruokalistatiimissä. Palautteiden pohjalta päätetään, tulevatko tuotteet osaksi ruokalistaa ja tarjontaa. Maistattamista tehdään läpi vuoden vaihdellen eri kouluilla.
	08.06.03 Perehdymme ruokakasvatusaiheeseen ja teemme suunnitelman sen toteuttamisesta	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Ruokakasvatusasiaa on lähdetty edistämään yhteistyössä opetuksen sekä varhaiskasvatuksen kanssa. Varhaiskasvatuksen ja ruokapalveluiden välille on muodostettu työryhmä, jossa ruokakasvatusasioihin paneudutaan ja pohditaan ruokakasvatuksen kehittämistä Tuusulassa.
08.07 Edistämme kirjastossa aktiivista kansalaisuutta ja demokratiaa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Hanketyöntekijä vie hanketta eteenpäin järjetämällä tapahtumia eri ikäluokille.
	08.07.01 Toteutamme kirjastossa Kohti eduskuntavaaleja -hankkeen	3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kohti eduskuntavaaleja -hanke on muuttanut nimensä Kirjaston demokratia -hankkeeksi. Hankkeeseen on palkattu uusi hankekoordinaattori maali-toukokuuksi ja syys-joulukuuksi 2023. Koordinaattori järjestää asiantuntijaluentoja, keskustelutilaisuuksia ja erilaisia tapahtumia, joiden tavoitteena on tehdä Suomen poliittinen järjestelmä tutummaksi sekä mahdollistaa päättäjien ja kansalaisten kohtaamisia neutraalissa ympäristössä.

09. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
09.01 Vahvistamme ja kehitämme ja kasvatuksen ja oppimisen laatua, toimintakulttuuria ja arvio			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Varhaiskasvatuksessa käynnissä kehittämishanke, jossa johtamista, laatua ja arviointia kehitetään. Vuoden alussa käynnistetty JOPO- opetuksen uudelleen järjestämisen mallien tarkastelu. Päätetty pilotoida TEPPO- mallia lukuvuoden 23-24 aikana. Koulujen toiminnan vuosikelloa on päivitetty. A1-kielen laajentamista ruotsin kielen osalta on suunniteltu ja suunnittelu etenee syksyn 2023 aikana. Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämishankkeessa on koottu vakan arvioinnin vuosikello. Olemme saaneet valmiiksi sivistyksen kärkikunta-indikaattorit kaikilla palvelualueilla. Indikaattoreita hyödynnetään tiedolla johtamisessa.
	09.01.01 Vahvistamme tiimityötä, yhteisopettajuutta ja osaamisen kehittymistä kaikissa yksiköissä.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kuntakohtainen veso on järjestetty helmikuussa. Korona -ajan jälkeen on palattu normaaliin mahdollisuuteen järjestää yhteis- ja tiimiopettajuutta. Koulut ovat palauttaneet ja kehittäneet näitä toimintamalleja.
	09.01.02 Määrittelemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta -kriteeristöä sekä yhteisesti kerättävää tietoa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Olemme saaneet valmiiksi sivistyksen kärkikunta -indikaattorit. Seuramme keskeisiä palvelun laadusta, henkilöstöstä, hyvinvoinnista ja taloudesta kertovia indikaattoreita osana tiedolla johtamista. Tiedonkeruun muoto ja tiedonsaannin kanavat ovat vielä kehitteillä, jotta kokonaisuus ei olisi kärsivä tehtävää. Jatkokehittämistä pohditaan laajemmin myös osana kunnan tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Oppimisen palvelualueella on suunniteltu syksyllä toteuttavaa oppilaiden pulssikyselyä. Lukuvuosisuunnitelmia on päivitetty mm. tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön pohjalta.
	09.01.03 Kehitämme toimintakulttuuria palveluverkon uusissa kohteissa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Martta Wendelinin toimintakulttuurin kehittäminen on käynnistynyt päiväkodin avaamisen myötä. Tuusulanjärven kampuksen kaksikielistä toimintakulttuuria rakennetaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Peltokaaren päiväkodinjohtajan tehtävä on haussa. Riihikallion toimintakulttuurin kehittämishanke on jatkunut. Hyrylän yläkoulussa toteutetaan 60 minuutin oppituntien kokeilu lukuvuodelle 2023-24. Monion toimintakulttuurin rakentamisessa työ on ollut aktiivista alkuvuonna 2023 kaikkien toimijoiden kesken. Rykmentinpuiston kampukselle haetaan toimintakulttuurin muutosvalmentajaa.
	09.01.04 Arvioimme ja kehitämme laajennetun oppivelvollisuuden valvontavastuun resursseja ja prosesseja.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Oppivelvollisuuden valvontavastuun toteuttamisen resurssia lisätään kohdentamalla ko. toimintaan OPO- resurssia. Valvontavastuu huomioitu oppilaanohjauksen resurssoinnissa lukuvuodelle 2023-24. Yksi opoista toimii asiantuntijan roolissa Valpas-ryhmässä.
	09.01.05 Kehitämme ja arvioimme kasvun ja oppimisen tuen toimintamuotoja.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Rehtoritimi käy lukuvuoden 2023-24 aikana läpi tuen rakenteet ja esittelee suunnitelman niiden kehittämiseksi.
	09.01.06 Olemme mukana alueellisissa ja valtakunnallisissa kehittämistoiminnassa ja haemme valtionavustuksia tavoitteittemme saavuttamiseksi.			
09.02 Kehitämme sivistystoimen johtamisjärjestelmää ja tiedolla johtamista ja mahdollistamme jaetun johtamisen			4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Järjestämme säännöllisesti sivistyksen kehittämisaamuja, joissa kaikkien palvelualueiden esihenkilöt ja hallinnon työntekijät keskustelevat ajankohtaisista asioista. Keskeisiä sisältöjä ovat olleet talousarvio 2024, toimintaympäristön analyysi, uusi hallitusohjelma ja sivistyksen kärkikunta-indikaattoreiden luominen.

	09.02.01 Uudistamme ja kehitämme varhaiskasvatuksen ja opetuksen johtamista.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus on käynnistynyt. Varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimin johtoryhmätyön valmennus toteutuu vuoden 2023 aikana. Lapsiryhmien tiiminvetäjien koulutukset käynnistyvät syksyllä 2023. Perusopetuksen rehtoreiden johtamisen kehittämisen tiimi on järjestänyt osaamisen jakamisen workshopin koulujen johtamisjärjestelmien organisoinnista. Koulujen johtamisjärjestelmän kehittämisessä on todettu sijaisten hankinnan olevan suuri johtamisen resurssiin vaikuttava asia. Ratkaisuna järjestelyvaraeriä ohjattiin apulaisrehtorijärjestelmän kehittämiseen sijaisjärjestelyjen osalta.
	09.02.02 Panostamme päivitetyn varhaiskasvatussuunnitelman mukaiseen pedagogiseen kehittämiseen ja johtamiseen.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuuden koulutus päättyy syyskuussa.. Varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimin johtoryhmätyön valmennus toteutuu vuoden 2023 aikana. Varhaiskasvatuksen opettajien tiiminjohtamisen koulutus käynnistyy syksyllä 2023. Vakan laadun ja arvioinnin kehittämisen käsikirjaa työstetään hanketyönä vuoden 2023 loppuun mennessä.
	09.02.03 Mahdollistamme ruokapalveluissa jaetun johtajuuden.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Jaettu johtajuus edellyttää organisaatiolta toimivaa kommunikaatiota ja yhteiset käytännöt. Jaettu johtajuus on yhdessä tekemistä yhteisten keskustelujen pohjalta. Ruokapalveluissa eri vastualueilla asioita edistetään työpareittain. Isomman joukon yhteistä keskustelua eri osa-alueista käydään säännöllisesti.
09.03	Vahvistamme elinikäistä oppimista ja kehitämme toimintaa kuntalaisten tarpeita vastaavaksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan opiston tarjonnan suunnittelussa on huomioitu kuntalaisten tarpeet.
	09.03.01 Kehitämme Tuusulan opiston ja kuvataidekoulun kurssivalikoimaa kuntalaisten toiveiden mukaisesti.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Laaditaan opiskelijoille/kuntalaisille suunnattu kysely kurssivalikoiman suuntaamiseksi entistäkin enemmän vastaamaan kuntalaisten odotuksia. Teemme myös opiskelijoille suunnatun tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tarkastelevan kyseyn yhdessä Jokelan kansalaisopiston kanssa. Monion opetustarjonnan ja toiminnan kehittämiseksi suunnitellaan aloitettavaksi opiskelijoiden/oppilaiden huoltajien kuntalaistenfokusrühmähaastattelut heidän näkemystensä ja odotustensa selvittämiseksi.
	09.03.02 Hyödynnämme vapaassa sivistystyössä saavutettua osaamista osana tutkintoon valmistavaa koulutusta.			Tuusulan Opiston ensimmäinen osaamisperusteisesti suunniteltu opintopistekurssi "Vapaaehtoistoiminnan perusteet" pidettiin helmi-maaliskuussa. Kurssin osallistujista kuusi halusi suorittaa sen opintopistekurssina ja sai kurssista suoritusmerkinnän. Heidän suorituksensa kirjattiin Koski-tietokantaan, josta se on helposti esitettävissä esim. osaksi tutkintoa tai osoituksena vaikkapa työnantajalle osaamisesta. Opintopistekurssiopetus jatkuu syyskaudella ja niiden määrää lisätään tulevina kausina. Tuusulan Opisto jatkaa yhdessä naapuriopistojen kanssa tuntiopettajillemme suunnattua hanketta "Me polutamme". Se on perehdyttänyt tuntiopettajiamme osaamisperusteisiin opintopistekursseihin.
	09.03.03 Varmistamme, että palveluverkon kohteet toimivat yhteisöllisen kohtaamisen paikkoina.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Yhteiset periaatteet tilojen käytöstä on luotu. Vuorojen ja tilojen hakemista on yhtenäistetty. Yhteiskäyttö on mukana kaikkien palveluverkkohankkeiden kehittämisessä. Moniassa on järjestetty lukuisia eri toimijoiden tilaisuuksia elo-syyskuussa. Tilaisuudet ovat edistäneet yhteisöllisyyttä.
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
10.01 Kehitämme kunnan varautumista ja jatkuvuuden hallintaa vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin.			3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Seuraamme Suomen ja alueellista turvallisuustilannetta ja muokkaamme varautumis- ja valmiussuunnitelmat tilannekuvaa vastaavaksi. Valmiussuunnitelmat on päivitetty 2022, päivitystyö on jatkuva.
	10.01.01 Kehitämme varautumista riski- ja haavoittuvuusanalyysien perusteella		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tavoitteena arvioida kunnan kriittisen infrastruktuurin riskejä, asettaen niille prioriteetit sekä laatia riskienhallintasuunnitelmat ja toimintakortit riskien varalle.
	10.01.02 Laadimme toimenpidelistan, johon määritellään nykytila ja tavoitetila sekä vastuutahot toteutukselle.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Jatkuvuudenhallinnan ja varautumisen kehittämiseen käytetään Kuntaliiton Kuja-analyysejä sekä Kuja-pikatestiä, arvioitaessa ja määriteltäessä toimenpiteitä kunnan varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kehittämiseen.

	10.01.03 Järjestämme henkilöstölle ja luottamushenkilöille varautumiskoulutusta, joka auttaa tunnistamaan toimintaan kohdistuvia riskejä ja toimimaan mahdollisissa häiriötilanteissa.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kannustamme kunnan henkilöstöä osallistumaan pelastusopiston järjestämiin varautumiskoulutuksiin. Kunnan varautumistyössä olevaa henkilöstöä ja luottamushenkilöitä ilmoitetaan vuosittain maanpuolustuskurssille.
10.02	Teemme laadukasta sisäilmatyötä.			Kohdekohtaiset työryhmät ovat kokoontuneet alkuvuonna säännöllisesti. Kuntakohtainen työryhmä on kokoontunut maaliskuussa, kesäkuussa ja syyskuussa. Sovittujen sisäilmakorjausten toteuttaminen on osin myöhässä aikataulusta.
	10.02.01 Kehitämme viestintää ja sisäilmatyöryhmän toimintaa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytöön otettu	Kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä on toimiva rakenne ja kokoukset ovat säännöllisiä. Sisäilma-asiantuntija viestii kohteiden tilanteesta ja tarvittavien korjausten etenemisestä. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Kohteiden korjausten etenemisessä ja tarkastusraporteissa on viivettä.
10.03	Kehitämme asukkaiden omatoimista varautumista.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asukkaille on järjestetty omaehtoiseen varautumiseen liittyvään koulutusta ja viestintää. Varautumista arjen turvallisuusuhkiin tukee kunnan kotisivujen turvallisuusosio, josta löytyy vinkkejä ja linkkejä.
	10.03.01 Järjestämme 72-tuntia koulutuksia (omatoiminen varautuminen) kuntalaisille (webinaari / Live), sekä asumisturvallisuuteen liittyviä tapahtumia.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Asukkaille on järjestetty omaehtoiseen varautumiseen liittyvään koulutusta ja viestintää.
10.04	Kehitämme turvallisuutta kuntien, järjestöjen, liike-elämän sekä turvallisuusviranomaisten yhteistoiminnalla		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Alueellinen turvallisuusfoorumi (Keski-Uudenmaan kunnat sekä hyvinvointialueet) aloitti toimintansa vuoden alusta, foorumissa suunnitellaan, kehitetään ja yhteensovitetaan alueen varautumista ja valmiussuunnittelua.
	10.04.01 Kehitämme alueellista turvallisuutta verkostoitumalla alueellisesti hyvinvointialueen (ml. pelastuslaitos), poliisin, alueen kuntien, liike-elämän, kolmannen sektorin sekä muiden turvallisuus toimijoiden kanssa (vrt. EKTURVA)		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Valmistelutyö on käynnissä.
	10.04.02 Edistämme liikenneturvallisuutta kampanjoin ja koulutuksella kaikille ikäryhmille yhteistyössä kunnan, ELY:n, Liikenneturvan, Rambollin ja poliisin yhteistyöllä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Liikenneturvallisuus työryhmä toimii aktiivisesti.
10.05	Tuemme toimialueilla sekä kunnan yhdessä tehtävää turvallisuus työtä että tietoturvallisuuden edistämistä digitaalisissa palveluissa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Valmistelutyö on käynnissä.
	10.05.01 Käsittelemme turvallisuus- ja tietoturva-asioita säännöllisesti johtoryhmissä.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Turvallisuus- ja tietoturva-asioita käsitellään säännöllisesti johtoryhmissä.
	10.05.02 Osallistumme / järjestämme säännöllisesti vuosittaisia harjoituksia turvallisuus- ja digiturva harjoituksiin.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Harjoituksia järjestetään säännöllisesti.
	10.05.03 Viestimme kunnan kotisivuilla tietoturvasta sekä kaikille avoimista koulutuksista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Turvallisuusviestintää on kehitetty alkuvuoden aikana.
	10.05.04 Lisäämme liikenneturvallisuutta laajentamalla automaattivalvontaa			

	10.05.05 Huomioimme ikäihmiset tärkeänä kohderyhmänä turvallisuusasioissa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Ikäihmisille kohdennettua turvallisuusviestintää on valmisteltu.
	10.06 Vahvistamme lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusta.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Varhaiskasvatus: Johtamisessa ja toiminnassa kiinnitetään huomiota kasvattajan sensitiivisyyteen ja lasten tunnetaitojen harjoittelun tukemiseen. Yksi syksyn painopisteistä on lapsen osallisuus vertaisryhmässä. Koulussa ProKoulu-toiminnalla, kasvatusohjaajien työpanoksella ja yhteisöllisellä työllä vaikutetaan turvallisen ympäristön kokemukseen yhteisöllisesti ja yksilötöinä. Nuorisotyön henkilökuntaa on koulutettu. Koko työyhteisö kävi tammikuussa Securitakselta tilatun, erityisesti nuorisotyöhön räätälöidyn turvallisuuskoulutuksen, jonka keskiössä oli liikkuva nuorisotyö sekä asiakkaan kanssa samoissa tiloissa tapahtuva työ. Helmikuussa henkilöstö koulutettiin Aseman Lapset Ry:n kautta jalkautuvaan nuorisotyöhön. Lisäksi osa henkilöstöstä on osallistunut THL:n järjestämän väkivallan uhka ja lumo; nuoret, jengit ja väkivalta, osaamiskeskus Nuoskan järjestämän nivelvaihe alakoulusta yläkouluun. Muita koulutuksia olivat mm. AVI:n järjestämä ”erityisherkan nuoren kohtaaminen” sekä valtiovainministeriön ”katkaistaan syrjäytymisen polku yhdessä” -koulutuksiin ja seminaareihin.
	10.06.01 Panostamme kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamiseen puuttumiseen		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Varhaiskasvatus: Johtamisessa ja toiminnassa kiinnitetään huomiota kasvattajan sensitiivisyyteen ja lasten tunnetaitojen harjoittelun tukemiseen. Oppiminen: Agenda 2030 -ohjelmassa kiinnitetään huomiota vuorovaikutukseen ja toisen kohtaamiseen sekä erilaisuuden ymmärtämiseen. ProKoulu laajenee. Ennaltaehkäisevän nuorisotyön ohjaajat kokevat, että nuorilla selkeä tarve keskusteluun aikuisen kanssa ja keskustelun aiheet ovat usein arkisia asioita. Tarve on myös konkreettiseen tukeen ja palveluohjaukseen. Näillä toimilla on vaikutusta myös kiusaamisen ennaltaehkäisyyn.
11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
11.01	Laadimme kestävä kehityksen suunnitelman		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Suunnitelma ei ole ollut konkretisoitavissa vuoden aikana. Kestävä kehityksen toimia on toimeenpantu muilta osin.
11.02	Toteutamme ilmasto-ohjelmaa ja otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Tuusulan kunnan ilmasto-ohjelma on valmistunut ja menossa päätöksäsitelyyn hyväksyttäväksi. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhmät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
	11.02.01 Vastuutamme ilmastotavoitteiden toimeenpanon ja suunnitelman toteutuksen		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Tuusulan kunnan ilmasto-ohjelma on valmistunut ja menossa päätöksäsitelyyn hyväksyttäväksi. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhmät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).
	11.02.02 Toteutamme kunnan vähähiilisyystavoitetta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tuusulan kunnan ilmasto-ohjelma on valmistunut ja menossa päätöksäsitelyyn hyväksyttäväksi. Ilmasto-ohjelmassa on esitetty hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi vuosi 2035. Kunnan asiantuntijoista on koottu toimenpideryhmät (energia, liikkuminen, rakentaminen, ilmastovastuu sekä sopeutuminen ja hiilinielut).

11.02.03 Käynnistämme elinkeinoelämän ja kunnan välisen ilmastokumppanuuden suunnittelun ja toteutuksen		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Eteneminen kunnan ilmastohankkeessa. Kiertotaloustyöpaja järjestettiin huhtikuussa. Muutoin on päivitetty kunnan ilmasto-ohjelman toimenpiteet 2023 ja määritelty alustavasti vuonna 2024 toteutettavat ilmasto-ohjelman toimenpiteet.
11.02.04 Vahvistamme ekotukihenkilöverkoston toimintaa Keski-Uudenmaan kunnissa			
11.02.05 Säästämme kaavoituksessa arvokkaita luontokohteita, hiilinieluja ja -varastoja		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Joka kaavatyöhön liittyy luontoselvitys tai vähintään arvio luontoselvityksen tarpeesta. Tämän perusteella rajataan arvokkaat luontokohteet rakentamisen ulkopuolelle ja määritellään suunnittelutavoitteet niiden säilymiselle. Tuusulan yleiskaavassa 2040 on säästetty arvokkaita luontokohteita, hiilinieluja ja -varastoja. Yleiskaavaan 2040 liittyen tehtiin puuston hiilinielu- ja varastoselvitys. Vanutehtaan kaavatyössä pilotoidaan ekologista kompensatiota ja tutkitaan arvokkaiden luontokohteiden säästämistä. Arvokkaiden luontokohteiden pistemäiset paikkatiedot on viety Laji.fi -palveluun.
11.02.06 Selvitämme rakentamisen hiilikuormaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tavoitetta tulee terävöittää, laatia suunnitelma ja vastuutta henkilöt
11.03 Kehitämme ympäristökasvatussuunnitelman mukaista toimintaa varhaiskasvatuksessa		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytöön otettu	Ympäristökasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämistä kestäväan kehitykseen. Luontopedagogiikkaa toteutetaan kaikissa yksiköissä painopistealueiden mukaisesti. Kunnassa on aloittanut ensimmäinen luonto-ryhmä Lepolan päiväkodissa. Sen toiminta tapahtuu ensisijaisesti ulkona. Toiminnan tukikohteena toimii kota.
11.03.01 Kehitämme kaikkialla tapahtuvaa oppimista ja tuemme terveelliseen ja kestäväan elämäntapaan kasvamisessa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Varhaiskasvatuksessa kokopäiväpedagogiikka tukee ja havainnoi lapsen päivää pedagogisena kokonaisuutena. Henkilöstö ja lapset muodostavat yhdessä oppijoiden yhteisön, jossa kaikkien lasten mielekäs osallistuminen toimintaan toteutuu. Perusopetuksessa Agenda2030-opetusohjelman kautta jokaisella vuosiluokalla on sisältöjä.
11.04 Toteutamme laaja-alaista arvo- ja asennekasvatusta Agenda2030-tavoitteiden mukaisesti.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käytöön otettu	Toteutus osana varhaiskasvatuksen ympäristökasvatusta ja perusopetuksen Agenda2030-opetusohjelmaa. Kaikessa sivistyksen toiminnassa huomioidaan kehittämissuunnitelman arvojen mukainen toiminta.
11.04.01 Laitamme kierrätysperiaatteet ja jätteidenlajittelun kuntoon kaikissa yksiköissä yhdessä tilapalveluiden kanssa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tehdään yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Suunnitelma ja kustannukset laajentamisesta laadittu tilapalveluissa. Tilapalveluissa kesätyössä ollut ympäristötekniikan opiskelija on työstänyt suunnitelmaan eteenpäin. Pilottikoulut kokeiluun valittu syyslukukaudeksi 2023. Jätteiden lajittelu ja toimittaminen oikeisiin keräyspisteisiin tapahtuu osana kasvatus ja opetusta.
11.04.02 Otamme käyttöön Agenda2030-opetusohjelman perusopetuksessa.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Ohjelma on käytössä ja toteutuu kaikissa paruskouluissa. Ohjelman käyttöä tukevat Agenda2030-tutoropettajat.
11.05 Vähennämme hävikkiä 25 % verrattuna vuoteen 2019 ruokapalveluissa.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Uusi hävikinseuranta on otettu käyttöön ja hävikin vähentämiseksi on tehty toimenpiteitä. Suunta on oikea. Tavoitteen saavuttamista haastaa erityisesti uusien pienien toimipisteiden avaaminen, jossa ruokailu tapahtuu ryhmissä. Pienimpiin hävikkimääriin päästää isommissa toimipisteissä, jossa ruokailu tapahtuu linjastosta. Uusiin keittiöihin hankitaan jäähytyskapasiteettia, jotta ylijäämäruoan hyödyntäminen olisi mahdollista.
11.05.01 Rakennamme uuden hävikinseurannan toiminnanohjausjärjestelmä Matildaan.		5 Toimenpide on toteutettu ja käytöön otettu toteutusohjelman mukaan	Uusi hävikinseuranta on otettu käyttöön alkuvuodesta 2023.

	11.05.02 Kehitämme ylijäämäruoan hyödyntämistä		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Koko ruokapalveluiden henkilökunnan kanssa on pohdittu yhteisiä keinoja kehittää ylijäämäruoan hyödyntämistä ottaen huomioon hygieniavaatimukset. Eri keittiöistä on tullut runsaasti ideoita ylijäämäruoan hyödyntämisestä. Ylijäämäruoan hyödyntämistä tulee kuitenkin vielä kehittää ja keskusteluja jatkaa.
11.06	Otamme käyttöön ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelman ja tarkastelemme ja kehitämme vastuullisuutta monipuolisesti		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Vastuullisuussuunnitelman toimenpiteet tullaan jaottelemaan VARUKE-ohjelman mukaisesti vastuullisuuden eri osa-alueisiin. Kevään 2023 aikana saadaan uusi jaottelupohja ja nykytilan arviointiin soveltuva kartoitustyökalu käyttöön, ja kartoituksen pohjalta eri osa-alueilta tehdään toimenpidesuunnitelmat. Työkalua on esitelty ruokapalveluille kehitysohjelman taholta maaliskuussa. Ohjelman kautta saadaan lisäksi pohja vastuullisuustyön raportointia ja viestintää varten.
	11.06.01 Teemme vastuullisuuden eri osa-alueille omat toimenpidesuunnitelmat		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Vastuullisuussuunnitelman toimenpiteet tullaan jaottelemaan VARUKE-ohjelman mukaisesti vastuullisuuden eri osa-alueisiin. Kevään 2023 aikana saadaan uusi jaottelupohja ja nykytilan arviointiin soveltuva kartoitustyökalu käyttöön, ja kartoituksen pohjalta eri osa-alueilta tehdään toimenpidesuunnitelmat. Työkalua on esitelty ruokapalveluille kehitysohjelman taholta maaliskuussa. Ohjelman kautta saadaan lisäksi pohja vastuullisuustyön raportointia ja viestintää varten.
12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
12.01	Lisäämme luonnon monimuotoisuutta osana alueidenkäytön prosesseja/ kaavoitusta		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita. Nykyisiä luonnonsuojelualueita ennallistetaan HELMI-rahoituksen avulla. Natura-alueita on hoidettu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä. Parhaillaan ollaan käynnistämässä yksityisille maanomistajille suunnattua kampanjaa luonnonsuojelualueiden lisäämiseksi. Tuusulassa on 2020-luvulla on suojeltu noin 74 hehtaaria luontoalueita ja kartoitetaan uusia suojelukohteita tavoitteiden mukaisesti.
	12.01.01 Pilotoimme ekologisen kompensatiokohteen		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita.
	12.01.02 Perustamme uusia luonnonsuojelualueita ja ennallistamme jo perustettuja luonnonsuojelualueita		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Nykyisiä luonnonsuojelualueita ennallistetaan HELMI-rahoituksen avulla. Natura-alueita on hoidettu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä. Parhaillaan ollaan käynnistämässä yksityisille maanomistajille suunnattua kampanjaa luonnonsuojelualueiden lisäämiseksi. Tuusulassa on 2020-luvulla on suojeltu noin 74 hehtaaria luontoalueita ja kartoitetaan uusia suojelukohteita tavoitteiden mukaisesti.
12.02	Laadimme hulevesiohjelman		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Esitys hulevesivastuista on viimeisimpiä taloustietoja lukuun ottamatta valmis. Tietyiltä osin esitys vaatii päivitystä nykytilaan osalta.

	12.02.01 Laadimme hulevesimääräykset		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Vaatii ensin sopimuksen kunnan hulevesivastuista ja -ohjelmaluonnoksen laadinnan.
12.03	Tavoittelemme vesistöjen hyvää ekologista tilaa		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
	12.03.01 Laajennamme Tuusulanjärven kunnostushanketta järven valuma-alueella tehtäviin vesiensuojelutoimiin		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
	12.03.02 Jatkamme järvien ja jokien valuma-alueilla tehtäviä vesiensuojelutoimia		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
12.04	Otamme käyttöön osallistuvan metsäsuunnittelun toimintaohjelman		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Osallistuvan metsäsuunnittelun toimintamalleja sovelletaan tulevissa virkistysalueiden kehittämis- ja yleissuunnitelmatöissä, kuten Tuusulanjokilaakson virkistyskäytön yleissuunnitelmassa. Toimintamallia sovelletaan myös metsänhoitosuunnitelmien laadinnassa.
12.05	Päivitämme metsänhoitosuunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Metsänhoitosuunnitelman periaatteiden ja itse suunnitelman päivitystä valmistellaan yhdessä hakkuutavoitteiden kanssa.
	12.05.01 Teemme kompensatiokokeiluja arvokkaiden luontokohteiden ja Tuusulan metsien/puuston määrän säilyttämiseksi		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Tehty kompensatiokokeiluja Keski-Uudenmaan ja Suomen ympäristökeskusten kanssa Vanutehtaan asemakaavamuutoksen yhteydessä (arvokas lehto) sekä Focus alueen yleissuunnitelmaan liittyen (virtavedet). Lisäksi on aloitettu kartoittamaan koko kunnan alueelta kompensatioon soveltuvia kohteita, ensisijaisesti kunnan maita.
	12.05.02 Määritämme hakkuiden tuottotavoitteet sekä selvitämme mahdollisuudet käyttää metsänmyynnistä saatavia tuloja edistämään luonnon monimuotoisuutta		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Hakkuiden tuottotavoitteisiin otetaan kantaa talousarviokäsittelyn yhteydessä.
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla				
Vuositavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
13.01	Kehitämme liikkumisympäristöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Etenee alueyleissuunnitelmien avulla, Lahelanpellon ja Koillis-Hyrylän yleissuunnitelmien laadinta on käynnissä. HSL:n kanssa selvitetään loppuvuonna 2023 ja vuodelle 2024 jatkuen mm. liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien jakeluinfraktuurin kehittämistarpeita sekä seudullisen kaupunkipyöräpalvelun suunnittelua ja hankintaa.

	13.01.01 Laadimme pyöräliikenteen tarkennetun verkkosuunnitelman peilaten sitä pääkaupunkiseudun suunnitelmaan		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpide on suunnitteluprojektin sisällön ja laajuuden määrittelyvaiheessa.
	13.01.02 Teemme maastopyöräreitit näkyviksi		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	
	13.02 Pidämme joukkoliikennepalvelun tarjonnan kustannustehokkaasti riittävänä sekä liikkumistarpeita palvelevana Tuusulan sisäisessä liikenteessä sekä seutulienteessä.		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	HSL:lle on annettu elokuussa kunnan lausunto koskien HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaa.
	13.02.01 Selvitämme kustannustehokkaan joukkoliikenneverkon palvelutason Keski-Uudenmaan palvelualueella ja seudulla		1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Liikenneyksikkö ei ole ehtinyt valmistella selvitystä.
	13.02.02 Selvitämme mahdollisuudet joukkoliikenteen kehittämiseen (mm. Sote-palveluiden saavutettavuus, älykkäät kutsu-liikennematkaisu, pikaraitiotie Keravan asemalle, suorat yhteydet Hyrylästä Kamppiin, raideliikenteen kehittäminen)		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpide koostuu useista rinnakkaisista, toisiinsa kytkeytyvistä ja mittakaavaltaan erilaisista ja erilaisilla aikatauluilla etenevistä suunnitte- ja selvitystehtävistä. Osaa on selvitetty jo edeltävinä vuosina, osaa on mahdollisuus tutkia vielä vuoden 2023 aikana.
14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen				
Vuositaavoite	Toimenpide	Kokonais-tilanne	Etenemisaste	Raportointi
14.01 Tehostamme ja lisäämme tilojen käyttöä ja sovellamme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia, pelisääntöjä ja hallintamallia kampushankeissa				
	14.01.01 Otamme käyttöön uudistetun tilavarausjärjestelmän		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Kunnan olemassa olevaa tilavarausjärjestelmää laajennetaan, ja käyttöä optimoidaan. Monio toimii pilot-kohteena.
	14.01.02 Sovellamme yhteiskäytön pelisääntöjä kampushankeissa ja luomme kampuskohtaiset toimintaohjeet			
	14.01.03 Hyödynnämme palveluverkon yhteiskäytön linjauksia ja hallintamallia kampushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	On osa suunnittelu- ja toteutusprosessia
14.02 Arvioimme poliittisen johtamisjärjestelmän toimivuutta				

	14.02.01 Toteutamme toimielinten työskentelyn arvioinnin (valtuustokausde		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toteutamme toimielinten työskentelyn arviointi ja valtuustokauden puolivälisarviointi on käynnissä. Tulokset raportoidaan toukokuussa.
	14.02.02 Toteutamme strategian toteutumisen arvioinnin		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Olemme toteuttaneet toimielinten työskentelyn arvioinnin ja valtuustokauden puolivälisarviointi on käynnissä. Strategian toteutumista arvioidaan samassa yhteydessä. Tulokset on raportoitu kuluvan vuoden aikana.
	14.02.03 Arvioimme eettisten ohjeiston toteutumista		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Toteutamme toimielinten työskentelyn arviointi ja valtuustokauden puolivälisarviointi on käynnissä. Eettisten ohjeiden toteutumista arvioidaan samassa yhteydessä. Tulokset raportoidaan toukokuussa.
14.03	Toteutamme kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen suunnitelmaa		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kehitettävät kiinteistöt I ja II asemakaavamuutokset ovat lainvoimaisia. Muilta osin edistetään poistuvien koulutonttien ja kiinteistöjen realisointia suunnittelutarveratkaisuin ja alustavien suunnitelmien laadinnalla. Hyökkälän ja Sahatien koulut ovat kaavoitussuunnitelmassa II-luokassa. Kellokosken Ruukin yleinen sauna oli huutokaupat.comissa huutokaupassa. Saunasta saatiin hyväksyttävä tarjous ja kauppa toteutettiin. Harjulan asemakaavamuutoksen luonnokset ovat olleet nähtävillä. Kun kiinteistökehityspäällikön rekrytointi valmistuu, hän tulee ottamaan asian haltuunsa.
	14.03.01 Toimeenpanemme laaditun suunnitelman		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kehitettävät kiinteistöt I ja II asemakaavamuutokset ovat lainvoimaisia. Muilta osin edistetään poistuvien koulutonttien ja kiinteistöjen realisointia suunnittelutarveratkaisuin ja alustavien suunnitelmien laadinnalla. Hyökkälän ja Sahatien koulut ovat kaavoitussuunnitelmassa II-luokassa. Kellokosken Ruukin yleinen sauna oli huutokaupat.comissa huutokaupassa. Saunasta saatiin hyväksyttävä tarjous ja kauppa toteutettiin. Harjulan asemakaavamuutoksen luonnokset ovat olleet nähtävillä.
	14.03.02 Edistämme suunnitelmassa nimettyjen kohteiden kaavoja ja myyntitoimenpiteitä suunnitelman mukaan.		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Seuraavien kohteiden myyntiä valmistellaan loppuvuoteen 2023 ja kevääksi 2024. Harjulan asemakaavamuutosehdotus on nähtävillä 28.9.-30.10.2023. Hyökkälän koulukorttelin asemakaavousta esitetään TAE2024:ssa kaavoituksen kärkihankkeeksi.
	14.03.03 Tuemme suunnitelman toteutusta tekemällä kunnallistekniikan suunnittelu- ja muutostyöt tarpeen mukaan.		5 Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan	Kaikki tarvittavat suunnitelmamuutokset on saatu tehtyä tähän asti.
	14.03.04 Käynnistämme vapautuvien Hyökkälän ja Sahatien koulukortteleiden asemakaavamuutokset		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Kohteiden asemakaavatyöt ovat Kaavoitussuunnitelmassa 2023-26 II-luokassa. Keväällä 2023 on laadittu Hyökkälän koulun säilytettävien rakennusosien tarveselvitystä mm. tutkimalla varhaiskasvatuspaikkojen keskittämistä sekä taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilojen sijoittamista kiinteistöön. Korttelivaihtoehtoja on tutkittu kaavoituksen toimesta. Hyökkälän koulukorttelin asemakaavamuutoksen on muuttunut kiireelliseksi ja sitä esitetään kärkihankkeeksi Kaavoitussuunnitelmaan 2024-27.
14.04	Kehitämme hankintoja ja parannamme niiden vaikuttavuutta		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankintatoimen kehittämistyö on käynnissä ja se edistyy suunnitelman mukaisesti.
	14.04.01 Toiminnallistamme hankintojen kehittämissuunnitelman valittuja toimenpiteitä		3 Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Hankintojen kehittämissuunnitelman valittuja toimenpiteiden toiminnallistaminen on aloitettu ja sitä jatketaan kehittämistyön edetessä.
	14.04.02 Kehitämme kilpailutusten sujuvuutta ja sopimusten laatua (hinta, paikallisuus, käytettävyys). Keinoina hankintojen parempi ennakointi ja suunnittelu, taloudellisten vaikutusten arviointi sekä sopimusehtojen laadukas valmistelu.		4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Hankintoja suunnitellaan ja seurataan talousarvion yhteydessä laaditun hankintakalenterin avulla. Toimialueille järjestettiin alkuvuodesta hankintakoulutusta, jolla vahvistettiin hankintaosaamista. Vuoden 2024 hankintakalenteria on viimeistely vaiheessa.

14.04.03 Hyödynnämme toimittajiemme ostokanavia, keskitämme sopimus- ja päivittäishankinnat valittuihin sopimusten mukaisiin kanaviin.	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Ostamisen ohjeistetaan säännöllisesti. Ohioistoja seurataan ja käyttäjiä ohjataan ostamaan oikeita kanavia pitkin. Kuntaan hankittiin uusi maksukortti keväällä 2023, jonka myötä päivittäishankintojen seuranta ja johtaminen helpottuu. Korttitilauksia on tehty runsaasti ja kortin käyttö laajenee.
14.04.04 Kehitämme hankinnasta maksuun prosessia sekä käynnistämme tilausjärjestelmän hankinnan suunnittelun.	1 Toteutuksessa ei ole edetty tai toimenpide ei vaadi toimenpiteitä ko. toimialalta	Tilausjärjestelmään päästään tutustumaan aikaisintaan vuoden 2023 lopulla. Linkissä Monetra-projektiin ja sen etenemiseen.
14.05 Kehitämme ICT-järjestelmien käyttövaltuushallintaa		
14.05.01 Teemme käyttövaltuushallinnan kokonaissuunnittelun ja järjestelmähankinnan	2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Toimenpiteen osalta on käynnistetty AD-ympäristön käyttäjäryhmien selkeyttäminen, minkä kautta pyritään luomaan edellytykset käyttövaltuushallinnan laajamittaisemmalle kehitystyölle. Vaihtoehtoisten käyttövaltuushallinnan järjestelmien kartoitus on aloitettu, minkä lisäksi pohditaan käyttövaltuushallinnan helpottamista loppukäyttäjän näkökulmasta. Järjestelmähankintaa ei tulla kuluvaan vuoden aikana tekemään, sillä kokonaisuuteen liittyy olennaisesti myös HR-järjestelmä, joka on palvelu-toimittajan vaihtamisen myötä uusiutumassa tulevan vuoden aikana. Vasta tämän jälkeen on mielekästä tarkastella käyttövaltuushallintaa kokonaisuutena.
14.06 Kehitämme talous- ja rahoitussuunnittelua jatkuvasti		
14.06.01 Ennakoimme ja varaudumme taloudessa tapahtuvia muutoksia mallintamalla kunnan pitkän tähtäimen taloutta ja rahoitusta eri skenaarioiden avulla.	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Talouden 10 vuoden laskelmat päivitetään lokakuun aikana talousarvioprosessin edetessä. Rahoituksen saatavuutta ja korkojen kehitystä seurataan jatkuvasti. Korkorisikiä on suojattu myös etupainotteisesti kahdella korkojohdannaisella, joista toinen kohdistui kesällä nostettuun lainaan ja toinen vuonna 2024 nostettavaan lainaan.
14.06.02 Seuraamme ja teemme toimenpiteitä kunnan rahoituksen saatavuuden varmistamiseksi ja korkoriskien hallitsemiseksi	4 Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu	Talouden 10 vuoden laskelmat päivitetään lokakuussa talousarvioprosessin edetessä.
14.07 Kehitämme investointien seurantaa	2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Korkoriskien suojaamistarkoitukseen tehtiin vuonna 2022 kaksi koronvaihtosopimusta, jotka pienentävät vuosina 2023 ja 2023 nostettavien pitkäaikaisten lainojen korkoriskejä. Rahoituksen saatavuutta ja korkojen kehitystä seurataan jatkuvasti.
Investointien seurantaprosessin kokonaiskehittämiseen ei ole ollut riittävästi resursseja.		

	14.07.01 Kehitämme investointien ostolaskuprosessia, oikeellisuutta ja kustannusseurantaa		2 Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman	Tarvittavien toimenpiteiden seuranta suunnitteilla.
14.08 Kehitämme tiedolla johtamista, kustannuslaskentaa ja raportointia		3	Toteutus on aloitettu, ei vielä valmis	Kuntatasoinen tiedolla johtamisen kehittämisprojektin valmistelu on siirtynyt suunnitteluvaiheeseen ja projektiorganisaatio on muodostettu. Tietotarpeet on määritelty ja suunnitelmallinen toimeenpano on käynnistymässä vuonna 2024. Talouden raportointijärjestelmien osalta tullaan tekemään ratkaisuja järjestelmämuutoksen yhteydessä.

	092023		TP 2022	
Liikevaihto	5 715 974,05		7 854 867,68	
Valmistus omaan käyttöön	0,00		76 180,64	
Liiketoiminnan muut tuotot	7 655,66		17 776,04	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-992 809,17		-1 272 979,15	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00		-332 595,02	
Palvelujen ostot	-1 536 319,17	-2 529 128,34	-1 797 720,56	-3 403 294,73
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-714 378,69		-941 697,21	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-145 242,58		-180 990,85	
Muut henkilösivukulut	-24 554,04	-884 175,31	-34 203,25	-1 156 891,31
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 582 311,75		-1 894 430,54	
Arvonalentumiset	0,00	-1 582 311,75	0,00	-1 894 430,54
Liiketoiminnan muut kulut				
		-114 140,77		-160 415,82
Liikelylijäämä (-alijäämä)	613 873,54		1 333 791,96	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	3 834,43		4 324,35	
Korvaus peruspääomista	0,00		-487 500,00	
Muut rahoituskulut	-84,75	3 749,68	-79,90	-483 255,55
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	617 623,22		850 536,41	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	617 623,22		850 536,41	
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	50 208,93		-1 094 421,23	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		1 100 000,00	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	667 832,15		856 115,18	

	2023	2022
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	39 964 367,48	36 014 791,24
I Aineettomat hyödykkeet	67 323,84	123 239,97
2. Tietokoneohjelmistot	67 323,84	123 239,97
II Aineelliset hyödykkeet	39 897 043,64	35 891 551,27
2. Rakennukset	1 070 995,88	1 113 617,14
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 425 844,90	34 648 882,72
4. Koneet ja kalusto	118 011,02	129 051,41
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 282 191,84	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 476 363,45	8 724 693,43
I Vaihto-omaisuus	1 235,40	0,00
1. Aineet ja tarvikkeet	1 235,40	0,00
II Saamiset	6 511 653,41	8 724 693,43
Lyhytaikaiset saamiset	6 511 653,41	8 724 693,43
1. Myyntisaamiset	732 791,43	2 500 553,82
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	4 500 000,00	5 884 784,11
4. Muut saamiset	0,00	0,00
5. Siirtosaamiset	1 278 861,98	339 355,50
IV Rahat ja pankkisaamiset	963 474,64	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	47 440 730,93	44 739 484,67
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	24 424 740,20	23 756 908,05
I Peruspääoma	7 500 000,00	7 500 000,00
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 256 908,05	15 400 792,87
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	667 832,15	856 115,18
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 044 212,30	2 094 421,23
1. Poistoero	1 044 212,30	1 094 421,23
2. Vapaaehtoiset varaukset	1 000 000,00	1 000 000,00
E VIERAS PÄÄOMA	20 971 778,43	18 888 155,39
I Pitkäaikainen	17 474 835,77	16 987 373,26
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	291 290,27	291 290,27
9. Muut velat	17 183 545,50	16 696 082,99
Lyhytaikainen	3 496 942,66	1 900 782,13
6. Saadut ennakot	2 023,57	805,17
7. Ostovelat	223 690,47	882 870,67
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	2 196 757,71	
9. Muut velat	90 120,12	220 887,54
10. Siirtovelat	984 350,79	796 218,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	47 440 730,93	44 739 484,67